

ร่างรายงานฉบับสมบูรณ์

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามันของ
ประเทศไทยสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม
**Increasing Halal Tourism Potential at Andaman Gulf in
Thailand for Muslim Country**

โดย ดร.อรพรรณ จันทน์อินทร์และคณะ

กันยายน 2556

สัญญาเลขที่ RDG5550016

ร่างรายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามันของ
ประเทศไทยสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

Increasing Halal Tourism Potential at Andaman Gulf in
Thailand for Muslim Country

คณะผู้วิจัย

สังกัด

1. ดร.อรพรรณ	จันทร์อินทร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
2. ดร.เพ็ญพิศ	ศรีประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
3. ดร.จิราภา	ชาลาธราวัฒน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ(วช.)

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช.-สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

คำนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน และอาจกล่าวได้ว่าประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้จัดให้การท่องเที่ยวเป็นสินค้าหลักที่สำคัญของประเทศ เพราะเป็นระบบเศรษฐกิจสร้างรายได้อย่างมหาศาลทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีความมั่นคง มหาศาล ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ จึงพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน และการท่องเที่ยวกลายเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเน้นลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

การท่องเที่ยวของประเทศไทยก็มีแนวโน้มเติบโตได้อีกมากสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม แม้จะประสบกับการแข่งขันที่รุนแรงจากประเทศเพื่อนบ้าน คือ สิงคโปร์ และมาเลเซีย ทั้งนี้ เพราะความได้เปรียบจากจุดเด่นในด้านการบริการของคนไทยที่นุ่มนวลและอ่อนโยน สร้างความประทับใจแก่ผู้ที่มาใช้บริการ โดยตลาดเป้าหมายสำคัญของการท่องเที่ยวของประเทศไทยคือ กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง เพราะประเทศกลุ่มตะวันออกกลางประสบปัญหาการขอวีซ่าของประเทศสหรัฐอเมริกาและหลายประเทศในยุโรป ซึ่งประเทศมาเลเซียเองก็ให้ความสำคัญกับตะวันออกกลาง เพราะเป็นตลาดที่กำลังซบซึ้ง และเป็นชาดิมุสลิมเหมือนกัน (สถาบันยุทธศาสตร์การค้า)

หากประเทศไทยต้องการที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมให้เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นจะต้องพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล

เอกสารฉบับนี้เป็นร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ของโครงการวิจัย “การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทยสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม” มีเนื้อหารวม 5 บท บทที่ 1 คือ บทนำ บทที่ 2 คือ การทบทวนวรรณกรรม บทที่ 3 คือ ระเบียบวิธีวิจัยบทที่ 4 คือ ผลการวิจัย และบทที่ 5 คือ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

คณะนักวิจัย

กันยายน 2556

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษา “การพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม” ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีได้เนื่องจากทางคณะผู้วิจัยได้รับความสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว.งบประมาณประจำปี 2555 และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภาวดี โพธิยะราช ผู้ประสานงาน โครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ที่คอยให้คำแนะนำและปรึกษาแก่คณะผู้วิจัยจนงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทางคณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้บริหาร บุคลากร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย บุคลากรสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย บุคลากรสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระบี่ และภูเก็ต โรงแรมอ่าวนางปรีณวิว และขอขอบพระคุณ Assoc.Prof. Dr.HamzahdAbd Raman, University Utara Malaysia คุณกนกกิตติกา กฤตย์วุฒิกร ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงานสิงคโปร์ที่ให้ความช่วยเหลือในการให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ข้อคิดเห็น งานวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ประโยชน์และคุณค่าจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแก่ คุณบิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนสนับสนุนให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

คณะนักวิจัย

กันยายน 2556

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

(Executive Summary)

การศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามันสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. เพื่อเสนอแนวทางในการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวฮาลาลสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

ซึ่งแนวทางในการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวฮาลาลสามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของฝั่งทะเลอันดามันเป็นภาษาอังกฤษหรือ ภาษาอาราบิก เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมโดยผ่านทางช่องทางอินเทอร์เน็ต

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ควรสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดกลยุทธ์ปากต่อปาก

1.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวควรหามาตรการในการอนุรักษ์บริเวณชายหาดให้มีความสวยงามและสะอาด เพื่อจะได้จูงใจนักท่องเที่ยวให้เกิดการบอกต่อ และกลับมาเที่ยวซ้ำ

1.4 ควรมีการสนับสนุนให้ร้านอาหารได้รับการรับรองมาตรฐานฮาลาลให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะร้านอาหารของประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม

1.5 สถานประกอบการประเภทธุรกิจโรงแรมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวควรจัดให้ภายในห้องพักของโรงแรมให้มีเครื่องหมายแสดงทิศทางสำหรับการละหมาด เพื่อความสะดวกในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

1.6 การให้บริการของธุรกิจสปา ควรแยกห้องบริการชาย/หญิง

1.7 จัดให้มีห้องละหมาดบริเวณแหล่งท่องเที่ยว หากไม่สะดวกในการจัดทำ ควรมีป้ายบอกเส้นทางไปยังมัสยิดเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอาราบิก

2. เพื่อเสนอทางเลือกในการจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิมให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยว

ผลการวิจัยสามารถนำมาสรุปรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวฮาลาล คือ ธุรกิจร้านอาหารฮาลาล ธุรกิจโรงแรมฮาลาล และธุรกิจสปาฮาลาล ซึ่งรูปแบบดังกล่าวจะเป็นทางเลือกให้กับสถานประกอบการในการจัดการธุรกิจเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม

2.1 รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารฮาลาล

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารฮาลาล ประกอบด้วย 11

องค์ประกอบ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการบริการอาหารฮาลาลเพื่อการท่องเที่ยว จากกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

ด้านสถานที่ สถานที่รับประทานอาหารสถานที่เตรียม/ปรุงอาหาร และห้องสุขาที่ถูกต้องอนามัย เป็นไปตามมาตรฐานการบริการฮาลาลที่กำหนดหรือไม่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม

วัตถุดิบที่ใช้/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ ทุกกระบวนการ เช่น การจัดซื้อ การขนส่ง และการนำมาใช้ของวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ที่ใช้ ในการประกอบอาหารจะต้อง สด สะอาด และ ถูกสุขอนามัย เป็นไปตามมาตรฐานการบริการฮาลาลที่กำหนดหรือไม่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม

กระบวนการต่างๆ กระบวนการต่าง ๆ ของร้านอาหารฮาลาล จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานการบริการฮาลาลที่กำหนดหรือไม่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม

บุคลากร บุคลากรผู้สัมผัสอาหาร จะต้องมีสุขภาพดี ไม่มีโรคติดต่อ มีสุขนิสัยที่ดี มีความรู้เรื่องอาหารฮาลาลและการให้บริการอาหารฮาลาล และอื่น ๆ ที่เป็นไปเป็นไปตามมาตรฐานการบริการฮาลาลที่กำหนด

ภาชนะ / อุปกรณ์ ที่ใช้งาน ภาชนะ/อุปกรณ์ ที่ใช้งานหรือที่ใช้ในการประกอบอาหารจะต้องผลิตจากวัสดุที่ไม่เป็นอันตราย มีความเหมาะสมในการใช้งาน สะอาด จัดเก็บอย่างเป็นระบบมีการตรวจสอบภาชนะหรืออุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้อย่างปลอดภัย

การกำจัดมูลฝอย ควรมีการแยกประเภทของขยะมูลฝอยและเศษอาหาร ใช้อย่างที่ไม่รั่วซึม และมีฝาปิดมิดชิด และ บริเวณที่เก็บขยะไม่เป็นแหล่งเพาะสัตว์นำโรค

ความปลอดภัย มีการจัดการด้านความปลอดภัย เช่น มีใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร มีอุปกรณ์ป้องกันและระงับอัคคีภัยในครัว และติดตั้งไว้ ณ สถานที่ที่เหมาะสมและสามารถหยิบใช้ได้สะดวก เป็นต้น

การให้บริการ ผู้ให้บริการควรมีการแต่งกายที่เหมาะสม เช่น พนักงานเสิร์ฟสวมหมวก หรือเก็บผมให้เรียบร้อยต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยวัฒนธรรมอันดีงาม พนักงานสามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 1 คน บริการลูกค้าด้วยความรวดเร็วและกระตือรือร้น มีรายการอาหารพร้อมระบุราคาที่ เป็นธรรม และ ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีมลภาวะ เป็นต้น

ความรับผิดชอบต่อสังคม จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานไม่สนับสนุนหรือจัดให้มีการขายบริการทางเพศและให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาบุคลากรโดยจัดให้มีการอบรมพนักงาน เป็นต้น

การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ควรกำหนดมาตรการด้านการดูแลสิ่งแวดล้อม กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อม มีการจัดการของเสีย ของเหลือใช้ หรือเศษอาหารที่เหมาะสม และ รักษาสิ่งแวดล้อมภายในและโดยรอบสถานประกอบการมีความร่มรื่น สะอาด และ สดชื่น

ความสัมพันธ์กับชุมชน ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์และเสริมสร้างกิจกรรมร่วมกับชุมชน และมีข้อมูลเกี่ยวกับมัชยิดในบริเวณใกล้เคียงเป็นต้น

2.2 รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมฮาลาล

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมฮาลาล ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ที่ส่งเสริม/สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติตามหลักศาสนาและนักท่องเที่ยวมีความไว้วางใจ และความสะดวกในการใช้บริการ มีรายละเอียดดังนี้

ด้านสถานที่ ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมปลอดภัยและไม่มีมลพิษมีสถานที่ที่เหมาะสม มีสัญลักษณ์บอกทิศทางละหมาด ห้ามนำสัตว์เลี้ยงเข้ามาในโรงแรม แยกห้องสุขาชาย/หญิง มีอุปกรณ์ สายฉีดชำระ/ไคร์เป่าผม การจัดวางเตียงและห้องสุขาไม่หันหน้าไปทางทิศกิบลัต(ทิศเดียวกับที่ละหมาด) และไม่มีรูปภาพที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น ไม่บริการรายการทีวีที่ไม่เหมาะสม ไม่บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และไม่มีไนต์คลับหรือสิ่งบันเทิงที่ไม่เหมาะสม

บุคลากร ควรให้พนักงานใส่เครื่องแบบที่มีความเหมาะสม พนักงานควรมีสุนัขที่ดี มีสุนิษยัตี ไม่เป็นโรคติดต่อ ไม่เป็นโรคผิวหนัง มีการตรวจสุขภาพพนักงานประจำปี พนักงานต้องมีความเข้าใจเรื่องหลักการให้บริการ และควรมีพนักงานที่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยวได้หรือพนักงานสามารถให้ข้อมูลที่นักท่องเที่ยวต้องการได้อย่างน้อย 1 คน

การกำจัดมูลฝอยประกอบด้วย ควรมีการเก็บแยกประเภทมูลฝอยและเศษอาหารก่อนนำไปทิ้งใช้ถังขยะที่ไม่รั่วซึม และมีฝาปิดมีที่ระบายหรือรางระบายน้ำที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีไม่ระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ โดยตรงมีบ่อดักเศษอาหารหรือดักไขมันที่ใช้การได้ดีก่อนระบายน้ำเสียทิ้งและ ไม่ดำเนินการอันใดที่ก่อให้เกิดมลภาวะ

ความรับผิดชอบต่อสังคม ควรปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานในเรื่อง ค่าจ้าง สวัสดิการ ไม่ละเมิดการใช้แรงงานเด็กกรณีมีการใช้พนักงานต่างชาติต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายแรงงาน ไม่สนับสนุนหรือจัดให้มีการขายบริการทางเพศและให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาบุคลากร และมีหลักฐานตรวจสอบได้

การให้บริการ พนักงานให้บริการจะต้องแต่งกายสะอาดเหมาะสมต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยวัฒนธรรมอันดีงามสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษหรือภาษาอาหรับให้บริการลูกค้าได้อย่างรวดเร็วเรียบร้อยสามารถให้บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงได้ และการให้บริการต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามหลักศาสนาอิสลาม

การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีมาตรการการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ความชัดเจน สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมส่งเสริมให้มีการประหยัดพลังงานและน้ำ และ ไม่ดำเนินการให้เกิดมลภาวะ

ความสัมพันธ์กับชุมชน ควรสร้างความสัมพันธ์และมีกิจกรรมการมีส่วนร่วมกับชุมชน สนับสนุนผลิตภัณฑ์จากชุมชนสร้างโอกาสการทำงานให้กับชุมชนสนับสนุนให้มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นและควรมีข้อมูลเกี่ยวกับมัศจรรย์ในบริเวณใกล้เคียงและปฏิบัติตามหลักศาสนา

ความปลอดภัย ควรตั้งอยู่ในทำเลที่ตั้งที่ปลอดภัย และไม่มีมลภาวะ มีมาตรการด้านการรักษาความปลอดภัย

2.3 รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสปาสุขภาพ

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสปาสุขภาพประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ที่ส่งเสริม/สนับสนุนการปฏิบัติตามหลักศาสนาและนักท่องเที่ยวมีความไว้วางใจในการใช้บริการมีรายละเอียดดังนี้

ด้านสถานที่ มีสถานที่ที่เหมาะสมแยกห้องให้บริการชาย/หญิงแยกห้องสุภาพชาย/หญิง และมีป้าย/สัญลักษณ์บอกชัดเจน มีอุปกรณ์ เช่น สายฉีดชำระในห้องน้ำ หรือมีน้ำสำหรับชำระและ/หรือ ใ้ใคร่เป่าผมไม่จัดวางเตียงและสุภาพที่หันหน้าไปทางทิศกบิลด์ (ทิศตะวันตกของประเทศไทย) ไม่มีรูปภาพที่ไม่เหมาะสม ห้ามนำสัตว์เลี้ยงและ สถานที่ให้บริการจะต้องมีความสะอาดและปลอดภัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีมลภาวะ

บุคลากร ควรมีเครื่องแบบให้พนักงานที่มีความเหมาะสม พนักงานควรมีสภาพดี มีสุขนิสัยดี ไม่เป็นโรคติดต่อ ไม่เป็นโรคผิวหนัง มีการตรวจสุขภาพพนักงานประจำปี พนักงานต้องต้องมีทักษะ/ประสบการณ์ในการให้บริการและควรมีพนักงานที่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 1 คน

วัตถุดิบ/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในธุรกิจสปาสุขภาพ ต้องไม่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์หรือสารออกฤทธิ์ในการบำบัด ควรผลิตภัณฑ์มีตราฮาลาลรับรอง

การจัดมูลฝอย ควรมีการเก็บแยกประเภทมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งใช้ถังขยะที่ไม่รั่วซึม และมีฝาปิดท่อบายหรือระบายน้ำที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีไม่ระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะมีบ่อดักเศษอาหาร/ดักไขมันและไม่ดำเนินการอันใดที่ก่อให้เกิดมลพิษ

ความรับผิดชอบต่อสังคม ควรปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานในเรื่อง ค่าจ้าง สวัสดิการ ไม่ละเมิดการใช้แรงงานเด็กกรณีมีการใช้พนักงานต่างชาติต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย แรงงานไม่สนับสนุนหรือจัดให้มีการขายบริการทางเพศและให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาบุคลากร

การให้บริการ ควรมีบริการสปาที่หลากหลายชนิดให้เลือกตามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย ผู้ให้บริการจะต้องแต่งกายสะอาดเหมาะสมต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วย วัฒนธรรมอันดีงามการกำหนดราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรมมีพนักงานให้บริการทั้งหญิง/ชาย

พนักงานควรสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ให้บริการลูกค้าได้อย่างรวดเร็วเรียบร้อยและไม่มีการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการขายบริการทางเพศ

การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีมาตรการและนโยบายสร้างจิตสำนึกให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เรื่องการรักษาสภาพแวดล้อมสนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์หรือสมุนไพรและส่งเสริมให้มีการประหยัดพลังงานและน้ำ

ความสัมพันธ์กับชุมชน ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์และการเสริมสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมกับชุมชนสนับสนุนผลิตภัณฑ์จากชุมชนสร้างโอกาสการทำงานให้กับชุมชนสนับสนุนให้มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นควรมีข้อมูลเกี่ยวกับมัสยิดในบริเวณใกล้เคียงและปฏิบัติตามหลักศาสนา

ความปลอดภัย ควรตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและไม่มีมลพิษ

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

3.1 แนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลสามารถสรุปได้ ดังนี้ 1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวควรอนุรักษ์ไว้ซึ่งทรัพยากรตามแหล่งท่องเที่ยว

3.2 ควรมีการจัดกิจกรรมตามสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย และกิจกรรมที่จัดนั้นไม่ขัดตามหลักของศาสนาอิสลาม

3.3 ควรมีการจัดสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวมุสลิม

3.4 ควรมีป้ายบอกเส้นทางเพื่อเดินทางไปมัสยิดเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอาราบิก

3.5 ควรมีการจัดห้องน้ำโดยให้แยกชาย/หญิง ภายในห้องน้ำมีสายชำระล้าง และมีความสะอาด

3.6 ควรมีบริการร้านอาหารฮาลาลบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวมุสลิม ซึ่งร้านอาหารดังกล่าวควรแสดงเครื่องหมายรับรองฮาลาล

3.7 ควรมีป้ายบอกเส้นทางเพื่อเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวให้เห็นตลอดเส้นทาง การท่องเที่ยว และป้ายบอกทิศทางควรมีภาษาอังกฤษ หรือภาษาอาราบิก

3.8 ควรมีมาตรการรักษาความปลอดภัยตามสถานที่ท่องเที่ยว

3.9 ควรมีการจัดอบรมด้านภาษาต่างประเทศให้กับประชาชนในชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ หรือภาษาอาราบิก

3.10 มัคคุเทศก์และพนักงานให้บริการบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวต้องมีวินัยและเคารพกฎตามหลักศาสนาอิสลามในการให้บริการ

3.11 พนักงานขับเรือโดยสาร หรือเรือยนต์ซึ่งนำนักท่องเที่ยวไปยังเกาะต่าง ๆ ควรขับเรือด้วยความระมัดระวัง ไม่ควรขับเรือเร็ว และบนเรือควรมีอุปกรณ์ช่วยเหลือที่มีจำนวนเพียงพอกับ

นักท่องเที่ยว

3.12 บริเวณท่าอากาศยาน หรือสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ที่นักท่องเที่ยวมุสลิมนิยมเดินทางไปท่องเที่ยวควรมีป้ายแสดงข้อความเกี่ยวกับการยินดีต้อนรับ เป็นภาษาอาราบิก เพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม

3.13 ควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของฝั่งทะเลอันดามันเป็นภาษาอังกฤษ หรือ ภาษาอาราบิก เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมโดยผ่านทางช่องทางอินเทอร์เน็ต

3.14 การตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยนั้น นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมเลือกใช้ข้อมูลในการตัดสินใจส่วนใหญ่คือ คำบอกเล่าจากเพื่อนเป็นข้อมูลตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ควรสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดกลยุทธ์ปากต่อปาก

3.15 รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรม หรือธุรกิจสปา ควรเป็นไปตามมาตรฐานการบริหารจัดการการท่องเที่ยวสากล นั่นคือ จะทำให้นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมรู้สึกไว้วางใจ และสบายใจ เมื่อได้ใช้บริการ

4. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวสากลสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

ผลการวิจัยนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดมาตรฐานการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวสากลได้ดังนี้

4.1 การบริการนักท่องเที่ยวควรเป็นไปหลักศาสนาอิสลามตลอดการเดินทาง

4.2 มัคคุเทศก์ และพนักงานต้อนรับและรักษาระเบียบวินัยตามหลักศาสนาอิสลาม

4.3 การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องไม่ขัดกับหลักศาสนาอิสลาม

4.4 การจัดสถานที่พักควรเป็นไปตามหลักศาสนาอิสลาม เช่น ภายในสถานที่พักควรมีป้ายบอกสัญลักษณ์ทิศเมกกะ, มีสายชำระล้างภายในห้องพัก เป็นต้น

4.5 ควรจัดบริการภัตตาคารหรือร้านอาหารตามมาตรฐานสากล

4.6 การใช้บริการการขนส่งควรมีความปลอดภัย และมีระบบป้องกันความปลอดภัย

4.7 มีสถานที่ให้บริการนักท่องเที่ยวมุสลิมสามารถปฏิบัติภารกิจทางศาสนาได้

4.8 ไม่จำกัดการท่องเที่ยวในสถานที่ต้องห้ามหรือสถานที่ที่ขัดต่อหลักการศาสนา

5. เพื่อเสนอทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม

หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน นำผลงานวิจัยเรื่อง การวิจัยเรื่อง การพัฒนา

ศักยภาพการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทยสำหรับนักท่องเที่ยวมุสลิมไปพัฒนาหน่วยงานหรือธุรกิจของตน ก็จะทำให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้นในการที่นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นนั้น หมายถึง จำนวนเงินที่จะเข้ามาสู่ประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน

องค์กรนั้น ธุรกิจร้านอาหารฮาลาล โรงแรมฮาลาลและสปาฮาลาลให้ความสำคัญกับการวางแผนธุรกิจทั้งในระยะสั้น ระยะปานกลาง และ ระยะยาว และมีการวางแผนการบริหารบุคลากร โดยส่วนใหญ่ธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาล มีการกำหนดกรอบและวางแผนอัตราค่าจ้างประจำปี เพื่อให้ธุรกิจมีปริมาณคนทำงานที่เหมาะสมตามภาระงาน หรือมีความเหมาะสมกับจำนวนลูกค้า ธุรกิจร้านอาหารมีการจัดทำแผนเพิ่มอัตราค่าจ้างในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว โดยการจ้างพนักงานชั่วคราว สำหรับการจัดการองค์กรของธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาลพบว่า ธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาลมีการจัดโครงสร้างการบริหารงานอย่างเป็นทางการ โดยธุรกิจร้านอาหารฮาลาล ธุรกิจโรงแรม ฮาลาลและธุรกิจสปาฮาลาล มีโครงสร้างการบริหารงานแบ่งเป็นฝ่ายและแผนกงานต่าง ๆ ตามภารกิจ มุ่งตอบสนองความต้องการของลูกค้าและเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาลโดยส่วนใหญ่ผู้ประกอบการจะเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม และ ผู้ประกอบการมักมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการ ธุรกิจ และ สนับสนุนให้พนักงานปฏิบัติตามหลักศาสนา และเอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิม

การบริหารจัดการด้านการตลาด ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลมีความหลากหลายในการให้บริการอาหารหลายประเภท มีการจัดรายการอาหาร (เมนูพิเศษ) ตามช่วงฤดูกาลหรือ เทศกาลและ ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลจากการที่ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารฮาลาลนับถือศาสนาอิสลามและธุรกิจร้านอาหารฮาลาลส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานการบริการอาหารฮาลาล จากสนง.คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นการยกระดับสถานประกอบการทำให้สามารถบริการนักท่องเที่ยวมุสลิมได้อย่างถูกต้องตามหลักศาสนาบัญญัติอิสลาม และ มีคุณภาพการปฏิบัติตามหลักศาสนา เช่น การจัดให้มีห้องสุขาแยกชายและหญิงไว้บริการใน Lobby ไม่จัดวางเตียงและสุขาที่หันหน้าไปทางทิศกิบลัต มีอุปกรณ์ ประเภท สายชำระ หรือและ/หรือ ไม้ส้วม มีสัญลักษณ์บอกทิศทางละหมาดในห้องพัก ไม่อนุญาตให้นำสัตว์เลี้ยงเข้ามาในโรงแรม ไม่บริการรายการทีวีที่ไม่เหมาะสม ไม่บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีในคลับหรือสิ่งบันเทิงที่ไม่เหมาะสมไม่มีรูปภาพที่ไม่เหมาะสมบริการที่ถูกต้องสุภาพอาหารมีการบริการที่ดี มีความปลอดภัยในการบริโภค มีความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน และ สิ่งแวดล้อม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวมุสลิมเกิดความไว้วางใจและเชื่อมั่นในการใช้บริการธุรกิจโรงแรมฮาลาล มีการบริการห้องพักหลายประเภท และการบริหารจัดการธุรกิจนั้นเอื้อประโยชน์ต่อการธุรกิจโรงแรมฮาลาลเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีระบบความปลอดภัยโดยรวมพนักงานสามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศและพนักงานสามารถให้ข้อมูลที่นักท่องเที่ยวต้องการได้นอกจากนี้ยังมีบริการอำนวยความสะดวกอื่น ๆ และ ธุรกิจ

โรงแรมฮาลาลมีการให้บริการด้านกีฬาและนันทนาการต่างๆ เช่น Wi-Fi ในพื้นที่สาธารณะ และในห้องพักทีวี เครื่องชงกาแฟ ตู้นักรักบี้ ร้านอาหาร ห้องประชุม จุดบริการทัวร์ บริการซักรีด-ซักแห้ง บริการรับ-ส่งถึงสนามบิน และ ร้านค้า สระว่ายน้ำกลางแจ้ง สระว่ายน้ำสำหรับเด็ก ชายหาดส่วนตัว ห้องฟิตเนส ห้องอบไอน้ำ ห้องนวดและสปา เป็นต้น ธุรกิจสปาฮาลาล มีบริการหลากหลายรูปแบบ เช่น การนวดแผนไทย การนวดน้ำมันหอมระเหยชนิดต่าง ๆ และการอบสมุนไพร นอกจากนี้ธุรกิจสปาฮาลาลยังมีบริการน้ำดื่ม หรือ เครื่องดื่มสมุนไพรประเภทต่าง ๆ เพื่อสมนาคุณให้กับลูกค้า

การกำหนดราคาของธุรกิจร้านอาหารฮาลาล ธุรกิจโรงแรมฮาลาล และธุรกิจสปาฮาลาลนั้น ธุรกิจได้กำหนดราคาจากเป้าหมายรายได้ที่เกิดขึ้นและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ โดยการกำหนดราคาของธุรกิจร้านอาหารฮาลาล ธุรกิจโรงแรมฮาลาล และธุรกิจสปาฮาลาล นั้นมีการกำหนดราคาที่ชัดเจน และ ยุติธรรม นอกจากนี้ธุรกิจโรงแรมใช้กลยุทธ์ด้านราคาเป็นเครื่องมือในการเพิ่มยอดขายห้องพักในช่วงฤดูกลาง

ช่องทางการจัดจำหน่ายที่สำคัญของธุรกิจร้านอาหารฮาลาล และ ธุรกิจสปาฮาลาลมีช่องทางการจัดจำหน่ายหลาย ๆ ช่องทาง แต่ช่องทางการจำหน่ายที่สำคัญของธุรกิจได้แก่ การจำหน่ายผ่านบริษัททัวร์ และการจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวโดยตรง ช่องทางการจัดจำหน่ายของธุรกิจโรงแรมฮาลาลที่สำคัญได้แก่ การใช้ช่องทางการจำหน่ายผ่านตัวแทนที่มีศักยภาพที่ช่วยกระจายขายห้องพักต่อไปยังลูกค้า เช่น การจำหน่ายบนเว็บไซต์ [www. agoda.com](http://www.agoda.com)หรือ www.booking.com การจำหน่ายจากบริษัททัวร์ และ การจำหน่ายห้องพักแก่ลูกค้าโดยตรง โดยนักท่องเที่ยวนิยมใช้บริการผ่านช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านทางอินเทอร์เน็ตเนื่องจากมีความสะดวกรวดเร็ว

ธุรกิจร้านอาหารฮาลาล ธุรกิจโรงแรมฮาลาลและธุรกิจสปาฮาลาล ใช้วิธีการส่งเสริมการตลาดหลาย ๆ วิธี ได้แก่ การโฆษณาในนิตยสารการท่องเที่ยว การโฆษณาบนทางอินเทอร์เน็ต การติดป้ายประชาสัมพันธ์ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น สนามบิน การติดสติ๊กเกอร์ประชาสัมพันธ์ในรถลิμουซีน การทำโบว์ลิ่ง/แผ่นพับ การออกบูธจำหน่าย การจำหน่ายโดยฝ่ายขายของโรงแรม และ การร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น

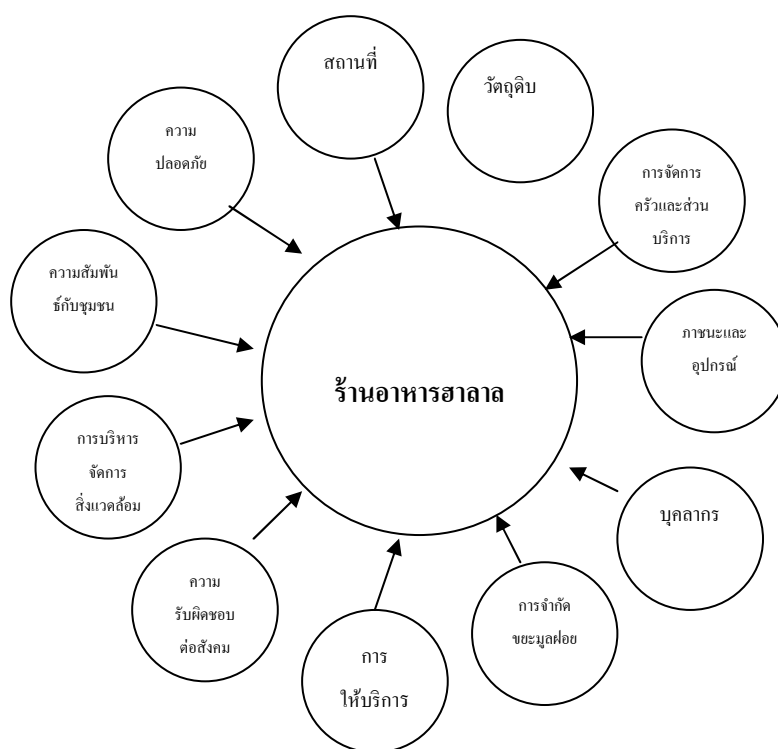
ธุรกิจร้านอาหารฮาลาล ธุรกิจโรงแรมฮาลาล และ ธุรกิจสปาฮาลาล มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดย การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เช่น การสนับสนุนวัดดุจิบ หรือผลิตภัณฑ์จากชุมชน การสร้างเสริมกิจกรรมร่วมกันกับชุมชน และการสร้างโอกาสการทำงานให้กับชุมชน โดยการจ้างแรงงานท้องถิ่น และ การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การดูแลความสะอาดทั้งภายในและภายนอกร้าน การจัดการของเสีย ของเหลือใช้ หรือเศษอาหารที่เหมาะสม การจัดการเรื่องขยะไม่ให้ปนเปื้อนแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงวัน ยุง หรือเชื้อโรค และการปลูกต้นไม้ให้มีความร่มรื่น จัดตกแต่งสวนและบริเวณโดยรอบให้สวยงาม

รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาล

การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาล ประกอบด้วย ธุรกิจร้านอาหารฮาลาล โรงแรมฮาลาล และ สปาฮาลาล โดยการนำผลการสัมภาษณ์มาระดมความเห็นเพื่อหารูปแบบ การบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาลที่เหมาะสม จากการระดมความคิดเห็นสามารถสรุปรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารฮาลาล ธุรกิจโรงแรมฮาลาล และ ธุรกิจสปาฮาลาล ได้ดังนี้

1.รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารฮาลาล

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารฮาลาล ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการบริการอาหารฮาลาลเพื่อการท่องเที่ยว จากกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย แสดงดัง รูปภาพที่ 1 และมีรายละเอียดดังนี้

รูปภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารฮาลาล

ด้านสถานที่ ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลควรมีสถานที่ ประกอบด้วย สถานที่ที่รับประทานอาหาร สถานที่เตรียม/ปรุงอาหาร และ ห้องสุขาที่ถูกสุขอนามัย คำนึงถึงหลักสุขาภิบาล เป็นไปตามมาตรฐานการบริการฮาลาลที่กำหนดหรือไม่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม

วัตถุดิบที่ใช้/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลนั้น ทุกกระบวนการ เช่น การจัดซื้อ การ

ขนส่ง และ การนำมาใช้ของวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ที่ใช้ ในการประกอบอาหารจะต้อง สด สะอาด และ ถูกสุขอนามัย เป็นไปตามมาตรฐานการบริการอาหารที่กำหนดหรือไม่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม

กระบวนการต่าง ๆ กระบวนการต่าง ๆ ของธุรกิจร้านอาหารฮาลาล เช่น การจัดเตรียมอาหาร ภาชนะจัดเก็บ การปรุงอาหารการจัดเก็บอาหารที่ปรุงเสร็จ การจัดเก็บเครื่องปรุงการล้างทำความสะอาด อุปกรณ์ และวัสดุที่ใช้ในการประกอบอาหาร จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานการบริการอาหารที่กำหนดหรือไม่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม

บุคลากร บุคลากรผู้สัมผัสอาหาร จะต้องมีสุขภาพดี ไม่มีโรคติดต่อ มีสุขนิสัยที่ดี มีความรู้ เรื่องอาหารฮาลาลและการให้บริการอาหารฮาลาล และ อื่น ๆ ที่เป็นไปเป็นไปตามมาตรฐานการบริการอาหารที่กำหนด

ภาชนะ /อุปกรณ์ ที่ใช้งาน ภาชนะ/ อุปกรณ์ ที่ใช้งานหรือที่ใช้ในการประกอบอาหารจะต้อง ผลิตจากวัสดุที่ไม่เป็นอันตราย มีความเหมาะสมในการใช้งาน สะอาด จัดเก็บอย่างเป็นระบบ มีการ ตรวจสอบภาชนะหรืออุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้อย่างปลอดภัย

การกำจัดมูลฝอย ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลควรมีการแยกประเภทของขยะมูลฝอยและเศษอาหาร ใช้ถึงขยะที่ไม่รื้อซึม และมีฝาปิดมิดชิด และบริเวณที่เก็บขยะไม่เป็นแหล่งเพาะสัตว์นำโรค

ความปลอดภัย ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลควรมีการจัดการด้านความปลอดภัย เช่น มีใบอนุญาต จัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร มีอุปกรณ์ป้องกันและระงับอัคคีภัยในครัว และติดตั้งไว้ ณ สถานที่ที่เหมาะสมและสามารถหยิบใช้ได้สะดวก เป็นต้น

การให้บริการ ผู้ให้บริการของธุรกิจร้านอาหารฮาลาลควรมีการแต่งกายที่เหมาะสม เช่น พนักงานเสิร์ฟสวมหมวก หรือเก็บผมให้เรียบร้อย ต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยวัฒนธรรมอันดีงาม พนักงานสามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 1 คน บริการลูกค้าด้วยความรวดเร็วและกระตือรือร้น มีรายการอาหารพร้อมราคาที่เป็นธรรม และ ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีมลภาวะ เป็นต้น

ความรับผิดชอบต่อสังคม ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานไม่ สนับสนุนหรือจัดให้มีการขายบริการทางเพศและให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนามูลค่าโดยจัดให้มีการอบรมพนักงาน เป็นต้น

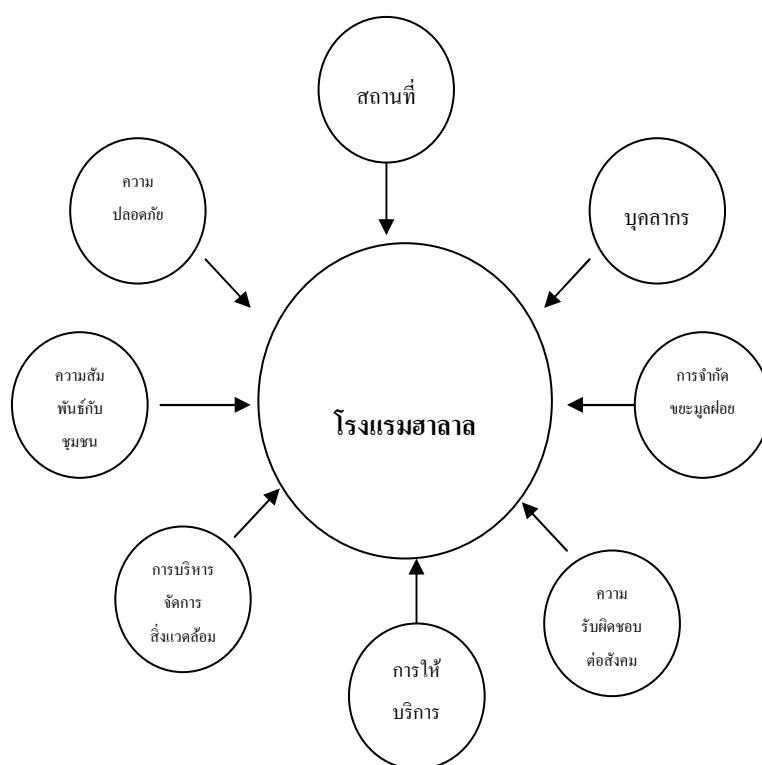
การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลควรมีหรือกำหนดมาตรการด้านการ ดูแลสิ่งแวดล้อม กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อม มีการจัดการของเสีย ของเหลือใช้ หรือเศษ

อาหารที่เหมาะสม และ รักษาสิ่งแวดล้อมภายในและโดยรอบสถานประกอบการมีความร่มรื่น สะอาด และ สดชื่น

ความสัมพันธ์กับชุมชน ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลควรให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ และเสริมสร้างกิจกรรมร่วมกับชุมชน สนับสนุนผลิตภัณฑ์จากชุมชน สร้างโอกาสการทำงานให้กับชุมชน สนับสนุนให้มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น และมีข้อมูลเกี่ยวกับมัสยิดในบริเวณใกล้เคียงเป็นต้น

2. รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมฮาลาล

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมฮาลาล ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ที่ส่งเสริม/สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติตามหลักศาสนาและนักท่องเที่ยวมีความไว้วางใจ และความสะดวกในการใช้บริการ แสดงดังรูปภาพที่ 2 และมีรายละเอียดดังนี้

รูปภาพที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมฮาลาล

ด้านสถานที่ ธุรกิจโรงแรมฮาลาล ควรมีที่ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมปลอดภัยและไม่มีมลภาวะ มีสถานที่ละหมาดมีสถานที่ละหมาด มีสัญลักษณ์บอกทิศทางละหมาดห้ามนำสัตว์เลี้ยงเข้ามาในโรงแรม แยกห้องสุขาชาย/หญิง มีอุปกรณ์ สายลิดซาระ/ไคร์เป่าหม การจัดวางเตียงและห้องสุขาไม่หันหน้าไปทางทิศกิบลัต และไม่มีรูปภาพที่ไม่เหมาะสมเป็นต้น ไม่บริการรายการทีวีที่ไม่เหมาะสม ไม่บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และไม่มีในคลับหรือสิ่งบันเทิงที่ไม่เหมาะสม

บุคลากร ธุรกิจโรงแรมฮาลาล ควรมีรูปแบบให้พนักงานที่มีความเหมาะสม พนักงานควรมีสภาพดี มีสุชนิสัยดี ไม่เป็นโรคติดต่อ ไม่เป็นโรคผิวหนัง มีการตรวจสุขภาพพนักงานประจำปี พนักงานต้องมีความเข้าใจเรื่องหลักการให้บริการ และธุรกิจโรงแรมฮาลาลควรมีพนักงานที่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยวได้หรือพนักงานสามารถให้ข้อมูลที่นักท่องเที่ยวต้องการได้อย่างน้อย 1 คน

การกำจัดมูลฝอยประกอบด้วย ธุรกิจโรงแรมฮาลาลควรมีการเก็บแยกประเภทมูลฝอยและเศษอาหารก่อนนำไปทิ้งใช้ถังขยะที่ไม่รั่วซึม และมีฝาปิดมีท่อระบายหรือรางระบายน้ำที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีไม่ระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะโดยตรงมีบ่อดักเศษอาหารหรือดักไขมันที่ใช้การได้ดีก่อนระบายน้ำเสียทิ้งและไม่ดำเนินการอันใดที่ก่อให้เกิดมลภาวะ

ความรับผิดชอบต่อสังคม ธุรกิจร้านโรงแรมฮาลาลควรปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานในเรื่องค่าจ้าง สวัสดิการ ไม่ละเมิดการใช้แรงงานเด็กกรณีมีการใช้พนักงานต่างชาติต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายแรงงานไม่สนับสนุนหรือจัดให้มีการขายบริการทางเพศและให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาบุคลากร และมีหลักฐานตรวจสอบได้

การให้บริการ ธุรกิจโรงแรมฮาลาล ผู้ให้บริการจะต้องแต่งกายสะอาดเหมาะสมต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยวัฒนธรรมอันดีงามสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ให้บริการลูกค้าได้อย่างรวดเร็วเรียบร้อยสามารถให้บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงได้นอกจากนี้สถานที่ให้บริการจะต้องมีความสะอาดและปลอดภัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีมลภาวะไม่มีสิ่งทำลายภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศและมีสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจ

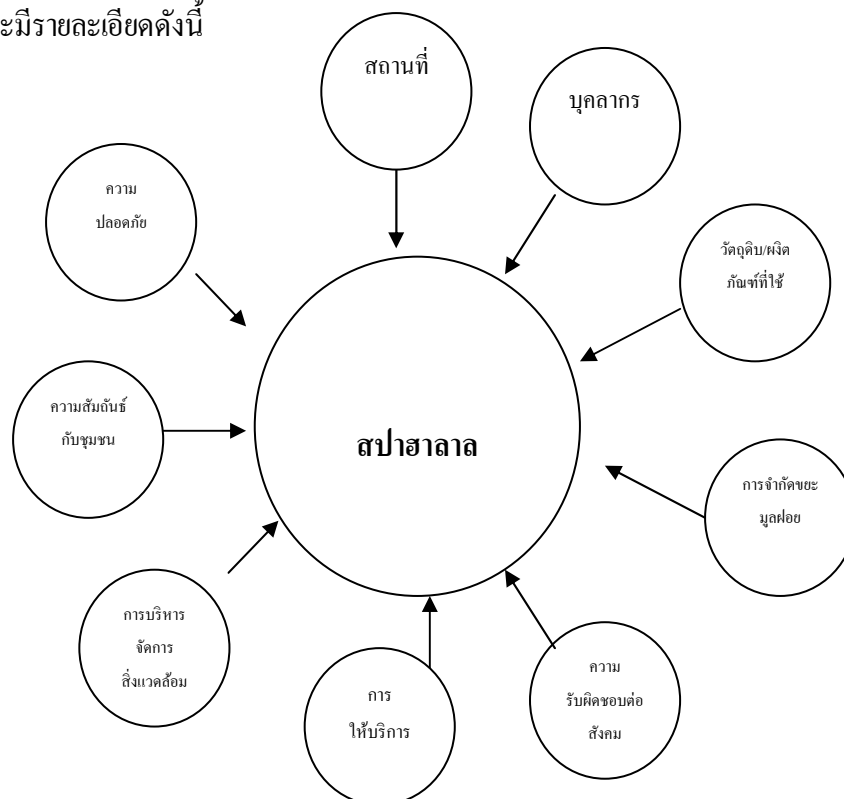
การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ธุรกิจโรงแรมฮาลาลควรมีมาตรการการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ความชัดเจน สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมส่งเสริมให้มีการประหยัดพลังงานและน้ำและ ไม่ดำเนินการให้เกิดมลภาวะ

ความสัมพันธ์กับชุมชน ธุรกิจโรงแรมฮาลาลควรสร้างความสัมพันธ์และมีกิจกรรมการมีส่วนร่วมกับชุมชนสนับสนุนผลิตภัณฑ์จากชุมชนสร้างโอกาสการทำงานให้กับชุมชนสนับสนุนให้มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นและควรมีข้อมูลเกี่ยวกับมัสดิฮ์ในบริเวณใกล้เคียงและปฏิบัติตามหลักศาสนา

ความปลอดภัย ธุรกิจโรงแรมฮาลาลควรตั้งอยู่ในทำเลที่ตั้งที่ปลอดภัย และไม่มีมลภาวะ มีมาตรการด้านการรักษาความปลอดภัย

รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสปาฮาลาล

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสปาฮาลาลประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ที่ส่งเสริม/สนับสนุนการปฏิบัติตามหลักศาสนาและนักท่องเที่ยวมีความไว้วางใจในการใช้บริการแสดงดังรูปภาพที่ 3 และมีรายละเอียดดังนี้

รูปภาพที่ 3 รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสปาฮาลาล

ด้านสถานที่ ธุรกิจสปาฮาลาลควรจัดการด้านสถานที่ดังนี้ มีสถานที่ที่เหมาะสมแยกห้องให้บริการชาย/หญิงแยกห้องสุภาพชาย/หญิง และมีป้าย/สัญลักษณ์บอกชัดเจน มีอุปกรณ์ เช่น สายฉีดชำระในห้องน้ำ หรือมีน้ำสำหรับชำระและ/หรือใคร่เป่าผมไม่จัดวางเตียงและสุภาพที่หันหน้าไปทางทิศกิบลัต (ทิศตะวันตกของประเทศไทย) ไม่มีรูปภาพที่ไม่เหมาะสมห้ามนำสัตว์เลี้ยงและ สถานที่ให้บริการจะต้องมีความสะอาดและปลอดภัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีมลภาวะ

บุคลากร ธุรกิจสปาฮาลาล ควรมีเครื่องแบบให้พนักงานที่มีความเหมาะสม พนักงานควรมีสภาพดี มีสุขนิสัยดี ไม่เป็นโรคติดต่อ ไม่เป็นโรคผิวหนัง มีการตรวจสุขภาพพนักงานประจำปี พนักงานต้องมีทักษะ/ประสบการณ์ในการให้บริการ และควรมีพนักงานที่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศได้น้อย 1 คน

วัตถุดิบ/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในธุรกิจสปาฮาลาล ต้องไม่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์หรือสารออกฤทธิ์ในการบำบัด ควรผลิตภัณฑ์มีตราฮาลาลรับรอง

การจัดตั้งมูลฝอย ธุรกิจสปาฮาลาล ควรมีการเก็บแยกประเภทมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งใช้ถัง

ขยะที่ไม่รีไซเคิล และมีฝาปิดที่ระบายหรือวางระบายน้ำที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีไม่ระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะมีข้อดีพิเศษอาหาร/ผักไขมันและ ไม่ดำเนินการอันใดที่ก่อให้เกิดมลภาวะ

ความรับผิดชอบต่อสังคม ธุรกิจสปาฮาลาลควรปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานในเรื่อง ค่าจ้างสวัสดิการไม่ละเมิดการใช้แรงงานเด็กกรณีมีการใช้พนักงานต่างชาติต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายแรงงานไม่สนับสนุนหรือจัดให้มีการขายบริการทางเพศและให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาบุคลากร

การให้บริการ ธุรกิจสปาฮาลาลมีสปาหลากหลายชนิดให้เลือกรองรับตามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย ผู้ให้บริการจะต้องแต่งกายสะอาดเหมาะสมต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยวัฒนธรรมอันดีงามการกำหนดราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรมมีพนักงานให้บริการทั้งหญิง/ชาย พนักงานควรสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ให้บริการลูกค้าได้อย่างรวดเร็วเรียบร้อยและไม่มีการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการขายบริการทางเพศ

การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ธุรกิจสปาฮาลาลควรมีมาตรการและนโยบายสร้างจิตสำนึกให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เรื่องการรักษาสภาพแวดล้อมสนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์/หรือสมุนไพรและส่งเสริมให้มีการประหยัดพลังงานและน้ำ

ความสัมพันธ์กับชุมชน ธุรกิจสปาฮาลาลจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์และการเสริมสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมกับชุมชนสนับสนุนผลิตภัณฑ์จากชุมชนสร้างโอกาสการทำงานให้กับชุมชนสนับสนุนให้มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นควรมีข้อมูลเกี่ยวกับมัสยิดในบริเวณใกล้เคียงและปฏิบัติตามหลักศาสนา

ความปลอดภัย ธุรกิจสปาฮาลาลควรตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและไม่มีมลภาวะการทดลองใช้และปฏิบัติการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวฮาลาลให้เกิดประสิทธิภาพ

จากรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาลทั้ง 3 รูปแบบที่ได้จากการศึกษานี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาล และ ทำการสังเกตสัมภาษณ์ สอดถามนักท่องเที่ยวและชาวบ้านเพื่อทราบถึงข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น และ คำติชม เพื่อให้สามารถนำสิ่งที่ได้รับมาปรับปรุงแก้ไขและเรียนรู้ร่วมกันและปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาลให้เหมาะสม พบว่า นักท่องเที่ยวมีพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารจัดการของธุรกิจร้านอาหารฮาลาล โรงแรมฮาลาล และ สปาฮาลาล ที่ทดลองใช้ อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาลที่ได้จากงานวิจัย ยังมีข้อจำกัดบางประการที่นักท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิมมีความต้องการหรือคาดหวังที่จะได้รับ ได้แก่ การมีข้อมูลแนะนำ

ธุรกิจร้านอาหารฮาลาล โรงแรม ฮาลาล และ สปาฮาลาลที่เพียงพอที่เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอาราบิก แผนที่ประกอบการเดินทางไปยังธุรกิจร้านอาหารฮาลาล ธุรกิจโรงแรมฮาลาล และ ธุรกิจสปาฮาลาลที่เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอาราบิก การขยายเวลาให้บริการสระว่ายน้ำเพื่อนักท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิมมีห้องบริการรับประทานอาหารส่วนตัว สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิมที่ต้องการความเป็นส่วนตัว มีสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และ การจัดเตรียมอุปกรณ์ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น ชุต หมวก และ ผ้ารองละหมาด ดังนั้นเพื่อยกระดับและเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ และตอบสนองต่อความความคาดหวังหรือความต้องการบริการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาลควรดำเนินการยกระดับคุณภาพสิ่งอำนวยความสะดวกดังต่อไปนี้ 1) รวบรวมข้อมูล ธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาล ของประเทศไทยเพื่อนำมาสถานที่ เส้นทาง และ การเดินทางของ ร้านอาหารฮาลาล โรงแรมฮาลาล และ สปาฮาลาล ในสื่อต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์การท่องเที่ยว นิตยสาร หรือ วารสาร ที่เป็นทั้งภาษาอังกฤษและ ภาษาอาราบิก2) ใช้ภาษาอังกฤษ และ ภาษาอาราบิกในสถานประกอบการ เช่น รายการอาหาร รายการสปา 3) มีสัญลักษณ์ ธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาลทั้ง 3 ประเภท ที่แสดงไว้อย่างชัดเจน และ 4) ยกระดับสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยวมุสลิม เช่น จัดเตรียมชุดละหมาด หมวก ผ้ารองละหมาด ห้องละหมาด ห้องอาหารส่วนตัว และ สระว่ายน้ำสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิม เป็นต้น

บทคัดย่อ

สัญญาเลขที่: RDG550016

ชื่อโครงการ : การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทยสำหรับ
นักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

ชื่อนักวิจัย: อรพรรณ จันทรอินทร์เพ็ญพิศ ศรีประเสริฐจิราภา ชาลาธราวัฒน์

ระยะเวลาโครงการ : 1 พฤษภาคม 2555 ถึง 30 กันยายน 2556:

วิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทยสำหรับ
นักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม มีวัตถุประสงค์คือ1)เพื่อเสนอแนวทางการวางแผนการตลาดการ
ท่องเที่ยวฮาลาลสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม2) เพื่อเสนอทางเลือกในการจัดการการท่องเที่ยว
ฮาลาลสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิมให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยว 3) เพื่อ
ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่ม
ประเทศมุสลิม4) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล
สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม 5) เพื่อเสนอทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศ
มุสลิม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แนวทางในการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวฮาลาล คือ

1) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของฝั่งทะเลอันดามันผ่านทาง
ช่องทางอินเทอร์เน็ต

2) ควรสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดกลยุทธ์ปากต่อปาก

3) มีมาตรการในการอนุรักษ์ชายหาดให้มีความสวยงาม และสะอาด

4) สนับสนุนให้ร้านอาหารได้รับการรับรองมาตรฐานฮาลาลให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

5) ห้องพักของโรงแรมควรมีเครื่องหมายแสดงทิศทางสำหรับการละหมาด

6) การให้บริการของธุรกิจสปา ควรแยกห้องบริการชาย/หญิง

7) มีป้ายบอกเส้นทางที่ไปยังมัสยิดเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอาราบิก

2. ทางเลือกของสถานประกอบการในการจัดการธุรกิจเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศ

มุสลิม พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาลมีดังนี้ ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านสถานที่ วัดดูบที่/ใช้/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ กระบวนการ บุคลากร ภาชนะ/อุปกรณ์ที่ใช้ งาน การกำจัดขยะมูลฝอย ความปลอดภัย การให้บริการ ความรับผิดชอบต่อสังคม การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และความสัมพันธ์กับชุมชน (เป็นไปตามมาตรฐานการบริการร้านอาหารที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย รูปแบบธุรกิจโรงแรมฮาลาลประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านสถานที่ บุคลากร การกำจัดขยะมูลฝอย ความปลอดภัย ความรับผิดชอบต่อสังคม การให้บริการด้านสิ่งแวดล้อม และความสัมพันธ์กับชุมชน ธุรกิจสปาฮาลาลประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านสถานที่ วัดดูบที่/ใช้/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ บุคลากร การกำจัดขยะมูลฝอย ความปลอดภัย การให้บริการ ความรับผิดชอบต่อสังคม การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และความสัมพันธ์กับชุมชน

3. แนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม พบว่า ควรอนุรักษ์ไว้ซึ่งทรัพยากรตามแหล่งท่องเที่ยว ให้มีความสวยงาม และเป็นไปตามธรรมชาติ มีการจัดกิจกรรมที่ไม่ขัดต่อหลักของศาสนาอิสลาม มีการจัดสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว มีป้ายบอกเส้นทางเพื่อเดินทางไปมัสยิดเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอาราบิก มีการจัดห้องน้ำโดยให้แยกชาย/หญิง ภายในห้องน้ำมีสายชำระล้าง และมีความสะอาดมีบริการร้านอาหารฮาลาลบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว มีป้ายบอกเส้นทางเพื่อเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวให้เห็นตลอดเส้นทาง การท่องเที่ยว และป้ายบอกทิศทางควรมีภาษาอังกฤษ มีมาตรการรักษาความปลอดภัยตามสถานที่ท่องเที่ยว ในเวลากลางคืน มัคคุเทศก์และพนักงานให้บริการต้องมีวินัยและเคารพกฎตามหลักศาสนาอิสลามในการให้บริการพนักงานขับรถควรขับเรือด้วยความระมัดระวัง มีอุปกรณ์ช่วยเหลือที่มีจำนวนเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว บริเวณท่าอากาศยาน หรือสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ควรมีป้ายแสดงข้อความเกี่ยวกับการยินดีต้อนรับ เป็นภาษาอาราบิก การประชาสัมพันธ์นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมโดยผ่านทางช่องทางอินเทอร์เน็ตควรสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดกลยุทธ์ปากต่อปาก รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรม หรือธุรกิจสปา ควรเป็นไปตามมาตรฐานการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล

4. แนวทางในการกำหนดมาตรฐานการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิมปรากฏดังนี้

- 1) การบริการนักท่องเที่ยวควรเป็นไปตามหลักศาสนาอิสลามตลอดการเดินทาง
- 2) มัคคุเทศก์ และพนักงานต้องเคารพและรักษาระเบียบวินัยตามหลักศาสนาอิสลาม
- 3) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องไม่ขัดกับหลักศาสนาอิสลาม
- 4) การจัดสถานที่พักควรเป็นไปตามหลักศาสนาอิสลาม เช่น ภายในสถานที่พักควรมีป้ายบอกสัญลักษณ์ที่ศมกอะ, มีสายชำระล้างภายในห้องพัก เป็นต้น
- 5) ควรจัดบริการภัตตาหารหรือร้านอาหารตามมาตรฐานฮาลาล
- 6) การใช้บริการการขนส่งควรมีความปลอดภัย และมีระบบป้องกันความปลอดภัย
- 7) มีสถานที่ให้บริการนักท่องเที่ยวมุสลิมสามารถปฏิบัติภารกิจทางศาสนาได้
- 8) ไม่จำกัดกำหนดการท่องเที่ยวในสถานที่ต้องห้ามหรือสถานที่ที่ขัดต่อหลักการศาสนา

5. เสนอทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน นำผลงานวิจัยเรื่อง การวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทยสำหรับนักท่องเที่ยวมุสลิมไปพัฒนาหน่วยงานหรือธุรกิจของตน ก็จะทำให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้นในการที่นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น นั่นหมายถึง จำนวนเงินที่จะเข้ามาสู่ประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน

Abstract

Project Code: RDG550016

Project Title: Increasing Halal Tourism Potential at Andaman Gulf in
Thailand for Muslim Country

Investigators: Orphan Chanin Piangpis Sriprasert Jirapa Charatharawat

Project Duration: May 1, 2012 – September 30, 2013

The main aim of this research is to develop the potential of Halal Tourism on the Andaman Gulf in Thailand for a group of the tourists from Muslim countries. There shall be five research objectives, which are; to propose the method of making the marketing plans of the Halal Tourism for all tourists from Muslim countries; to offer either the entrepreneurs or tourism businessmen many choices in Halal tourism management for tourists from Muslim countries; to study about the way to develop the potential of Halal tourism management in order to support the tourists from Muslim countries; to be a model of setting administration standard, and Halal Tourism management for tourists from Muslim countries; and to offer tourists from Muslim countries alternative choices of consuming Halal products and services.

The result of this research is summarized, and it is divided into five main points as the following.

1. The methodology of making a marketing plan of the Halal Tourism are;

1.1 It is useful to provide the travelers all information associated with the tourist attractions on the Andaman side in Thailand via the Internet.

1.2 The impression to the tourists is one of the factors, which can bring about the word of mouth strategy.

1.3 It is necessary to provide the measure of the beach conservation for the purpose of keeping the beaches clean and beautiful.

1.4 Supporting all restaurants to get Halal certification standard should have executed, and also to increase the number of the Halal restaurants.

1.5 Hotel rooms should have the direction signs for praying, as it is indispensable for tourists from Muslim countries.

1.6 Spa service business should separate the service rooms between man and woman.

1.7 There should be direction signs to the mosques in both English and Arabic.

2. The choices of enterprises in business management in order to support all travelers from Muslim countries found that the form of Halal tourism management is classified into many elements as shown below;

Initially, Halal restaurant business is divided into 11 elements including location and materials/ products, procedures, staffs, and containers/ implement, refuse disposal, safety, service, social responsibility, environmental management and community relations. All those elements are in line with the standard of Halal food service issued by The Central Islamic Council of Thailand. Additionally, the form of the Halal hotel business consists of eight elements comprising location, staffs or personnel, refuse disposal, safety, corporate social responsibility, environmental service and community relation. In addition, the business of Halal spa is composed of nine elements including location, material/ products staffs, refuse disposal, safety, service, social responsibility, environmental management, and community relation.

3. The method of increasing the potential of management of Halal tourism in order to handle all tourists from a group of Muslim countries found that natural resources from the tourist attractions should be conserved so as to keep it beautiful naturally. Moreover, there shall also be many activities, which are not against

with the Muslim principles. Even more, there are a lot of direction signs showing the way to the mosques written in both English and Arabic. All washrooms should be separated between man and woman. The rooms should be hygienic condition, cleanliness with the cleaning hose built in its room. What is more, there are many Halal restaurants along the way to places of interest, together with the direction signs should be written in English setting up all the way around in the tourist attraction territory. Furthermore, there is measure of security each tourist attractions. Guides and staffs should have discipline, and respect the Muslim principles in doing services. The boat drivers should drive it carefully. If the technical problem happens, the drivers have to be sure that there are enough of the aid equipments for all tourists. Besides, at the airport or the tourist places should have the greeting signs regarding welcoming them to our country which is written in Arabic. Public relations to the tourists from Muslim countries should be promoted via the Internet. Apart from that, a good service can make tourists feel impressive, and that can lead to the word of mouth strategy. Last but not least, the form of restaurant business management, hotel business, and Spa business should be in line with the standard of Halal tourism management.

4. The ways to measure the standard of Halal tourism administration and Halal tourism management for all travelers from Muslim countries are divided into eight factors.

4.1 The service to the tourists should match up with the Muslim principles the whole journey.

4.2 Guides and staffs should have discipline and respect to the Muslim principles.

4.3 Setting all activities should not against with the Muslim principles.

4.4 Building accommodations should conform to the principles of Muslim. For instance, inside the accommodation should have the direction signs

turning to Mekka (West if praying from Thailand). Aside from that, cleaning hose should also be set up in its room.

4.5 Restaurants should follow the International standard service of Halal.

4.6 The transportation service should have security protection system.

4.7 There are places provided to all Muslim tourists to perform religious activity.

4.8 Traveling to the places where against the religious principles is prohibited.

5. It is necessary to offer choices to the tourists from Muslim countries. What if the organizations either government sectors or private sectors bring this research to develop their institutes or their own businesses. It leads to the increasing of the potential of tourism in Thailand. This can easily make all travelers from Muslim countries come to travel in Thailand more and more. Meanwhile, there will then be an influx of the large amount of money flowing into Thailand as well.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ท
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	บ
สารบัญ	พ
สารบัญภาพ	ฟ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์หลักของแผนงานวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
นิยามศัพท์เฉพาะของแผนงานวิจัย	3
กรอบแนวคิดของการวิจัย	4
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
วิธีการศึกษา	29
บทที่ 4 ผลการศึกษา และการอภิปรายผล	30
บทที่ 5 บทสรุป	43
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก	58

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	4
ภาพที่ 4.2 รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารฮาลาล	38
ภาพที่ 4.3 รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมฮาลาล	41

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน และอาจกล่าวได้ว่าประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้จัดให้การท่องเที่ยวเป็นสินค้าหลักที่สำคัญของประเทศ เพราะการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้อย่างมหาศาลทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีความมั่นคง การท่องเที่ยวจึงเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีความสำคัญอันดับต้น ๆ ของอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศต่าง ๆ ดังนั้นทุกประเทศจึงพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และการท่องเที่ยวกลายเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเน้นลูกค้ากลุ่มเป้าหมายคือ นักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม ดังนั้น จึงต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวและบริการฮาลาล เพื่อตอบสนองตลาดของนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม โดยวิธีหนึ่งที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวมุสลิมเหล่านี้คือ การจัดบริการต่าง ๆ เช่น โรงแรมควรจะรองรับนักท่องเที่ยวมุสลิมโดยควรจัดให้มีบริการที่ปราศจากผลิตภัณฑ์ต้องห้าม คือ ห้ามเนื้อหมูและเครื่องเค็มแอลกอฮอล์ สระว่ายน้ำและสปา ควรแยกสำหรับผู้ชายและผู้หญิง มีห้องละหมาด เป็นต้น ประเทศมาเลเซียได้เป็นผู้นำในการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวฮาลาล และประสบความสำเร็จ โดยรัฐบาลมาเลเซียได้พยายามที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวมุสลิมจากทั่วโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประเทศตะวันออกกลางในขณะที่ประเทศอื่น ๆ ยังไม่ได้คำนึงถึงศักยภาพของการท่องเที่ยวฮาลาล(Halbase, 2011)

สำหรับประเทศไทยตลาดนักท่องเที่ยวมุสลิมจากประเทศตะวันออกกลางมีแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างต่อเนื่องและเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นตลาดที่มีอัตราเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยในปี 2553 ที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวจากตะวันออกกลางเดินทางมาประเทศไทยจำนวน 453,284 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 21.46 ซึ่งในจำนวนนี้ แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวจากสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์จำนวน 105,162 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 25.75 มีอัตราการพำนัเฉลี่ย 9 – 10 วัน มีการใช้จ่ายวันละ 5,124 บาท ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงนักท่องเที่ยวมุสลิมจากกลุ่มประเทศอื่น ๆ เช่น มาเลเซีย, อินโดนีเซีย, อินเดีย ฯลฯ (ข้อมูลจากมาตรฐานอาหารฮาลาลเพื่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย)

การท่องเที่ยวของประเทศไทยก็มีแนวโน้มเติบโตได้อีกมากสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม แม้จะประสบกับการแข่งขันที่รุนแรงจากประเทศเพื่อนบ้าน คือ สิงคโปร์ และมาเลเซีย ทั้งนี้ เพราะความได้เปรียบจากจุดเด่นในด้านการบริการของคนไทยที่นุ่มนวลและอ่อนโยน ซึ่งสร้างความประทับใจแก่ผู้ที่มาใช้บริการ ตลาดเป้าหมายสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทยคือ กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง เพราะประเทศกลุ่มตะวันออกกลางประสบปัญหาการขอวีซ่าของประเทศสหรัฐอเมริกาและหลายประเทศในยุโรป ซึ่งประเทศมาเลเซียเองก็ให้ความสำคัญกับตะวันออกกลางเพราะเป็นตลาดที่กำลังซื้อสูง และเป็นชาติมุสลิมเหมือนกัน

(สถาบันยุทธศาสตร์การค้า)

ฉะนั้น การที่ประเทศไทยจะส่งเสริมนักท่องเที่ยวชาวมุสลิมให้เดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องจัดเตรียมสถานที่ท่องเที่ยวและสถานประกอบการฮาลาล เช่น ร้านอาหาร, โรงแรม, สปา ฯลฯ ให้มีเพียงพอกับความต้องการ รวมทั้งสร้างความเข้าใจกับผู้ให้บริการถึงวัฒนธรรมอาหารการกินที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม นอกจากด้านอาหารแล้ว อาคารสถานที่ต้องมีการตกแต่งให้สะอาด มีรสนิยม บุคลากรผู้ให้บริการ ต้องมีบุคลิก ลักษณะที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีหัวใจของการบริการที่ดีเยี่ยม วัตถุประสงค์ที่จะนำมาปรุงอาหารต้องมีความสด สะอาด และถูกสุขลักษณะ รวมถึงปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ อีก เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเข้ามาใช้บริการ และมีความพึงพอใจ รวมถึงการกลับมาใช้บริการอีกในอนาคต

การท่องเที่ยวในพื้นที่ฝั่งทะเลอันดามัน ซึ่งได้แก่ จังหวัดกระบี่ พังงา ภูเก็ต เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ และโอกาสที่ดีด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งทิศทางการพัฒนาของประเทศที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ในแถบนี้เป็นพื้นที่หลักของแผนพัฒนาการท่องเที่ยว การเล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยฝั่งทะเลอันดามันมีการพัฒนาในการจัดการท่องเที่ยวฮาลาล และสถานประกอบการฮาลาลที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะผู้ประกอบการร้านอาหาร โรงแรม และสปาดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลในประเทศไทย สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิมซึ่งแนวทางดังกล่าวสามารถนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยในตลาดโลก ซึ่งนอกเหนือจากจำนวนเงินมหาศาลที่จะหลั่งไหลเข้าประเทศแล้วยังก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในหมู่นักท่องเที่ยวชาวมุสลิมอันจะเป็นการส่งเสริมให้ประเทศไทยกลายเป็นจุดหมายปลายทางสำหรับนักท่องเที่ยวชาวมุสลิมในที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์หลักของแผนงานวิจัย

1.2.1 เพื่อเสนอแนวทางการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวฮาลาล สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

1.2.2 เพื่อเสนอทางเลือกในการจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิมให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยว

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

1.2.4 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

1.2.5 เพื่อเสนอทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ได้แนวทางให้กับภาครัฐและเอกชนในการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวชาลาลให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

1.3.2 ผลการวิจัยจะช่วยให้ภาคเอกชนมีแนวทางในการพัฒนาการจัดการธุรกิจในรูปแบบของโรงแรมชาลาล, สปาชาลาล และร้านอาหารชาลาลเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

1.3.3 ได้แนวทางในการวางแผนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยในตลาดโลก

1.3.4 เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับนำไปปรับปรุงระบบการจัดการการท่องเที่ยวของประเทศไทยเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม

1.3.5 เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะของแผนงานวิจัย

ศักยภาพการบริหารจัดการ หมายถึง ประสิทธิภาพ ความพร้อม และความสามารถของสถานประกอบการ ได้แก่ ร้านอาหาร, สปา, โรงแรม ในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

การท่องเที่ยวชาลาล หมายถึง การเสนอรูปแบบการท่องเที่ยว และสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการออกแบบมาโดยเฉพาะเพื่อตอบสนองสำหรับความต้องการของชาวมุสลิม

นักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม หมายถึง นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีประเทศที่เป็นสมาชิกกลุ่มประเทศมุสลิม จำนวน 57 ประเทศทั่วโลก ซึ่งได้แก่ อัฟกานิสถาน อัลบาเนีย แอลจีเรีย อาเซอร์ไบจาน บังกลาเทศ เบนิน บรูไน บูร์กินาฟาโซ แคเมอรูน ชาด โคอโมโรส จิบูตี อียิปต์ กาบอง กาตาร์ แคมเบีย กินี กินีบิสเซา กียานาอินโดนีเซีย อิหร่าน อิรัก จอร์แดน คาซัคสถาน คูเวต คีร์กีซสถาน เลบานอน ลิเบีย มาเลเซีย มัลดีฟส์ มาลี มอริเตเนีย โมร็อกโก โมซัมบิก ไนเจอร์ ไนจีเรีย โอมาน ปากีสถาน ปาเลสไตน์ ซาอุดีอาระเบีย เซเนกัล เซียร์ราลีโอน โซมาเลีย ซูดาน สุรินัม ซีเรีย ทาจิกิสถาน โตโก ตูนิเซีย ตุรกี เติร์กเมนิสถาน ยูกันดา สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ อุซเบกิสถาน เยเมน และ โคอดีวัวร์

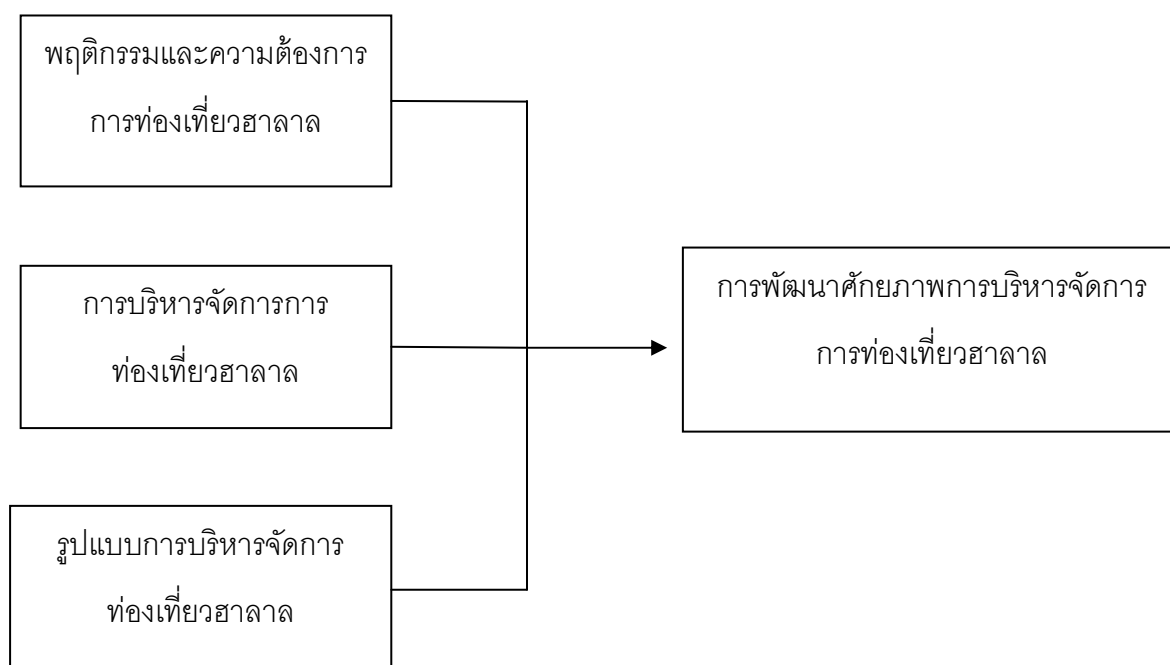
การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการของการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กรจากการทำงานร่วมกันโดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่นๆ (Certo, 2000, p.555) หรือเป็นกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อมที่บุคคลทำงานร่วมกันในกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบ หมายถึง แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบเป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด

ฝั่งทะเลอันดามัน หมายถึง จังหวัดที่อยู่บริเวณฝั่งทะเลอันดามัน ในการวิจัยนี้ คือ กระบี่ พังงา ภูเก็ต

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

รูปที่ 1.1 กรอบแนวความคิดของการวิจัย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอผลการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ ข้อมูลพื้นที่การท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่ ภูเก็ต พังงา และสตูล แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว แนวคิดกรอบมาตรฐานสากล และแนวคิดการบริหารจัดการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ข้อมูลพื้นที่การท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่ ภูเก็ต พังงา และสตูล

2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดกระบี่

กระบี่ เป็นจังหวัดหนึ่งทางภาคใต้ ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลอันดามัน อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 820 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 4,708 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยภูเขา ที่ดอน ที่ราบ หมู่เกาะน้อยใหญ่กว่า 130 เกาะอุดมไปด้วยป่าชายเลน กระบี่มีประชากรประมาณ 400,000 กว่าคนในปี 2553 ร้อยละ 80 ของประชากรมีบรรพบุรุษเป็นคนนครศรีธรรมราช ครึ่งหนึ่งนับถือศาสนาอิสลามที่อพยพโยกย้ายมาจากมาลายู และจังหวัดอื่น เช่น สงขลา ปัตตานี และกรุงเทพฯ ชุมชนมุสลิมมักตั้งหลักแหล่งอยู่ริมทะเล ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำสวนควบคู่ไปกับการ ทำประมง คนไทยพุทธก็เป็นกลุ่มหลักในกระบี่ ส่วนใหญ่ทำสวนยาง และสวนปาล์ม อยู่ในภาคเกษตร ส่วนกลุ่มคนที่มีบทบาทในทางธุรกิจ คือ คนไทยเชื้อสายจีนจากเกาะไหหลำ ที่อพยพเข้ามาทางทะเลจากหลักฐานทางโบราณคดี สันนิษฐานได้ว่า บริเวณเมืองกระบี่เคยเป็นแหล่งชุมชนโบราณก่อนประวัติศาสตร์ และต่อเนื่องมาจนถึงสมัยประวัติศาสตร์ กล่าวกันว่าดินแดนนี้แต่เดิมคือ เมืองบันไทยสมอ 1 ใน 12 เมืองนักษัตร ที่ใช้ตราลิงเป็นตราประจำเมืองขึ้นกับอาณาจักรนครศรีธรรมราช

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

1. เขาขนานน้ำ เป็นเขาสองลูกประมาณ 10 เมตร ขนานน้ำกระบี่ด้านหน้าตัวเมือง ถือเป็นสัญลักษณ์ของเมืองกระบี่ ซึ่งมีถ้ำที่มีความสวยงามมาก ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อย และเคยพบโครงกระดูกมนุษย์จำนวนมากในบริเวณนี้

2. อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธาราและหมู่เกาะพีพี ครอบคลุมบริเวณท้องที่ตำบลหนองทะเล ตำบลไสไทย ตำบลอ่าวนาง และตำบลปากน้ำ ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่งด้วยกัน เช่น หาดนพรัตน์ธารา สุสานหอย และหมู่เกาะพีพี

3. หาดนพรัตน์ธารา อยู่ห่างจากตัวเมือง 18 กิโลเมตร ชายหาดมีความยาวเกือบ 3 กิโลเมตร เดิมชาวบ้านเรียกว่า หาดคลองแห้ง ทั้งนี้เมื่อน้ำลง น้ำคลองที่ไหลมาจากภูเขาทางเหนือจะแห้งขอด กลายเป็นหาดทรายยาวเหยียดทอดลงไปในทะเลบรรจบกับเกาะเขาปากคลอง

4. อ่าวนาง อยู่ห่างจากหาดนพรัตน์ธารา ตามถนนเลียบชายทะเลเป็นระยะทาง 6 กิโลเมตร ประกอบด้วยชายหาดหลายแห่ง มีภูเขาระหว่างชายหาด ด้านทิศตะวันออกของอ่าวมีน้ำหินงอกหินย้อยชื่อ ถ้ำพระนาง และบริเวณด้านหน้าของอ่าวนางมีเกาะกลุ่มถึง 83 เกาะที่เป็นโขดหินรูปร่างแปลกประหลาด ซึ่งส่วนใหญ่มีชื่อเป็นภาษามลายู เช่น เกาะปอดะ เกาะยงมัน เกาะล่าดัง เป็นต้น

5. สุสานหอย 75 ล้านปี ตั้งอยู่บริเวณชายทะเลบ้านแหลมโพธิ์ ห่างจากเมืองกระบี่ระยะทาง 17 กิโลเมตร ซึ่งเป็นซากฟอสซิลที่มีอายุราว 40 ล้านปี ซึ่งมีเพียงสามแห่งในโลก คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และประเทศไทย

6. หมู่เกาะพีพี เป็นหมู่เกาะกลางทะเล อยู่ห่างจากจังหวัดกระบี่ 40 กิโลเมตร และอยู่ระหว่างกลางเส้นทางเดินเรือ กระบี่-ภูเก็ต หมู่เกาะพีพี ประกอบด้วยเกาะสำคัญ 2 เกาะ คือ เกาะพีพีเล และเกาะพีพีดอน

7. น้ำตกร้อน อยู่ในเขตคลองท่อมเหนือ มีลักษณะเป็นธารน้ำพุร้อนผุด มีสารกำมะถันเจือจางเป็นส่วนประกอบจากใต้ดินธรรมชาติ

8. สระมรกต อยู่ในบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขตประ – บางคราม เป็นน้ำตกที่ไหลมาจากเขาประ น้ำสีเขียวคล้ายมรกต

9. อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา มีเนื้อที่ทั้งหมด 151.9 ตารางกิโลเมตร อยู่ในอำเภอเกาะลันตา ประกอบไปด้วยเกาะต่าง ๆ ได้แก่ เกาะลันตาใหญ่ เกาะลันตาน้อย เกาะตะเล็งเบ็ง หมู่เกาะห้า เกาะรอกใน เกาะรอกนอก เกาะไหง (สำนักงานจังหวัดกระบี่, 2011; ลัดดา จิตต์ต่างวงศ์, 2548)

2.1.2 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดภูเก็ต

จังหวัดภูเก็ต เป็นจังหวัดหนึ่งทางภาคใต้ของประเทศไทย เป็นเกาะขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีลักษณะต่างจากจังหวัดอื่นอย่างสิ้นเชิง เพราะเป็นจังหวัดเดียวในประเทศไทยที่พื้นที่ของจังหวัดทั้งหมดเป็นเกาะในมหาสมุทรอินเดียในปี 2553 มีจำนวนประชากรประมาณ 340,000 คน คำว่า ภูเก็ต คาดว่าน่าจะเพี้ยนมาจากคำว่า ภูเก็ด (ในภาษามลายูแปลว่าภูเขา) หรือที่เคยรู้จักแต่โบราณในนาม เมืองถลางๆ

จากประวัติศาสตร์ไทย ภูเก็ตเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรตามพรลิงค์ อาณาจักรศรีวิชัยสืบต่อมาจนถึงสมัยอาณาจักรศรีธรรมนคร เรียกเกาะภูเก็ตว่า เมืองตะกั่วถลาง เป็นเมืองที่ 11 ใน 12 เมืองนักขัตตฤกษ์ โดยใช้ตราเป็นรูปสุนัข จนถึงสมัยสุโขทัย เมืองถลางไปขึ้นกับเมืองตะกั่วป่า ในสมัยอยุธยา ชาวฮอลันดา ชาวโปรตุเกส และชาวฝรั่งเศส ได้สร้างสถานที่เก็บสินค้าเพื่อรับซื้อแร่ดีบุกจากเมือง(ถลาง) ภูเก็ต

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

1. เขารัง เป็นเนินเขาเตี้ย ๆ อยู่หลังตัวเมืองทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและชมทิวทัศน์เมืองภูเก็ต
2. อุทยานแห่งชาติเขาค้อ อยู่ห่างจากภูเก็ต 20 กิโลเมตร เป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์มีสัตว์ป่าหลายชนิดตามธรรมชาติ
3. หาดไม้ขาวหรือหาดสนามบิน เป็นชายหาดเหนือสุดด้านตะวันตกของเกาะและเป็นหาดที่ยาวที่สุด
4. หาดในยาง มีลักษณะเป็นหาดทรายละเอียด มีต้นสนทะเลขึ้นตามธรรมชาติ
5. หาดสุรินทร์ เป็นหาดที่อยู่ห่างจากตัวเมือง 24 กิโลเมตร มีหาดทรายที่สวยงาม
6. หาดแหลมกา เป็นหาดที่มีความสงบเงียบอยู่ห่างจากตัวเมืองภูเก็ต 16 กิโลเมตร
7. หาดราไวย์ อยู่ห่างจากภูเก็ต 7 กิโลเมตรลงไปทางใต้
8. หาดในหาน เป็นหาดที่อยู่ทางทิศตะวันตก ด้านใต้ถัดจากแหลมพรหมเทพขึ้นไปอยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 18 กิโลเมตร
9. น้ำตกกะทู้ มีบรรยากาศที่ร่มรื่น อยู่ห่างจากอำเภอกะทู้ 4 กิโลเมตร
10. แหลมสิงห์ ห่างจากหาดสุรินทร์ประมาณ 1 กิโลเมตร เป็นหาดเล็ก ๆ ทรายขาวสะอาด
11. แหลมพรหมเทพ เป็นแหลมที่มีเนินเขาสูงอยู่ทางตอนใต้สุดของเกาะภูเก็ต จากหน้าผาสูงสามารถมองลงไปบนน้ำทะเล เพื่อชมทิวทัศน์
12. อ่าวกะตะ มีหาดที่โค้งเป็นรูปพระจันทร์
13. อ่าวกะรน อยู่ถัดจากอ่าวกะตะขึ้นไปทางเหนือ เป็นหาดทรายที่ขาว สะอาด
14. อ่าวป่าตอง มีลักษณะหาดกว้างยาวและสุดหัวหาดทั้งสองด้านที่มีเชิงเขาที่เป็นโขดหินออกไปในทะเลด้านละประมาณ 200-300 เมตร จึงทำให้หาดมีความสวยงาม
15. อ่าวฉลองอยู่ห่างจากตัวเมือง 11 กิโลเมตร เส้นทางเดียวกับทางไปหาดราไวย์
16. ดิโกโบราณสถานปัตยกรรมแบบชิโนโปรตุกีส ในตัวเมืองภูเก็ตส่วนมากเป็นตึกสมัยเก่ามีลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบยุโรป สร้างขึ้นเกือบร้อยปีมาแล้ว เมื่อครั้งกิจกรรมเหมืองแร่เริ่มเจริญใหม่ ๆ อาทิ ศาลากลาง ศาลจังหวัด ธนาคารนครหลวงไทย เป็นต้น

2.3 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดพังงา

จังหวัดพังงาเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 9 ของจังหวัดทางภาคใต้ มีพื้นที่รวมประมาณ 4,170 ตารางกิโลเมตร มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 788 กิโลเมตร ในปี 2553 มีจำนวนประชากรประมาณ 250,000 คน

คำว่า พังงา เชื่อกันว่ามาจากชื่อเมืองงาหรือกรางา ตั้งตามชื่อเขาหรือเขาพิงกันซึ่งอยู่ทางด้านเหนือของเขาช้าง ทั้งเชื่อว่าเหตุที่ตั้งชื่อ งา ขึ้นก็เพื่อคล้องจองกับชื่อเมืองภูเก็ตนั่นเอง ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 ได้ปรากฏชื่อเมืองงาอยู่ในทำเนียบข้าราชการเมืองนครศรีธรรมราชแล้ว ต่อมาเมื่อชาวต่างชาติได้เข้ามาค้าขายแร่ดีบุกในเมืองงา ก็ได้ออกเสียงเพี้ยนจากเดิมเป็น พังงา หลังจากนั้นคนทั่วไปจึงเรียกกันว่า พังงามาจนถึงปัจจุบัน

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

1. อุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา เดิมมีฐานะเป็นวนอุทยานศรีพังงา ซึ่งเป็นการรวมเอาเกาะแก่งที่สวยงามของอำเภอเมืองพังงา อันได้แก่ ถ้ำลอด เกาะปันหยี และเขาพิงกัน

2. อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน เป็นหมู่เกาะเล็ก ๆ ในทะเลอันดามัน ประกอบด้วยเกาะ 9 เกาะครอบคลุมพื้นที่ 80,000 ไร่ ได้รับการยกย่องว่าเป็นหมู่เกาะที่มีความสวยงามทั้งบนบกและใต้น้ำติดอันดับหนึ่งในสิบของโลก

3. เขาช้าง ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองพังงา เป็นภูเขาหินปูนขนาดใหญ่ อยู่ด้านหลังศาลากลางหลังใหม่มองไปทางขวามือจะมองเห็นเป็นรูปร่างคล้ายช้างหมอบ ชาวบ้านเรียกว่าเขาช้าง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด

4. อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ ตั้งอยู่ตำบลเกาะพระทอง อำเภอคุระบุรี ครอบคลุมพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 84,375 ไร่ หรือ 135 ตรกม. ประกอบด้วยเกาะ 5 เกาะ คือ เกาะสุรินทร์เหนือ เกาะสุรินทร์ใต้ เกาะรี เกาะไข่ และเกาะกลาง เป็นหมู่เกาะที่ตั้งอยู่ในทะเลอันดามันและยังเป็นหมู่เกาะที่อยู่ติดกับเขตชายแดนไทย-พม่า ห่างจากชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกของไทย มีแนวปะการังน้ำตื้นที่อุดมสมบูรณ์และสวยงาม เหมาะเป็นแหล่งดำน้ำตื้นดูปะการัง ช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุด คือ เดือนพฤศจิกายน – เมษายน

5. อุทยานแห่งชาติเขาลำปี – หาดท้ายเหมือง ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีสภาพพื้นที่เป็น 2 ส่วน คือ ป่าเขาลำปี ซึ่งมีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ มีเอกลักษณ์ทางธรรมชาติที่สวยงามหลายอีกส่วนหนึ่งคือ ชายหาดท้ายเหมืองเป็นหาดทรายขาวสะอาดกว้างและยาว มีความเงียบสงบ มีป่าทุ่งเสม็ดขาว และพันธุ์ไม้ชายทะเลนานาชนิดขึ้นอยู่ ตลอดจนเป็นที่วางไข่ของเต่าทะเลและที่อยู่อาศัยของนกจำนวนมาก

6. อุทยานแห่งชาติเขาลักลารู้ มีพื้นที่ครอบคลุมในพื้นที่อำเภอกะปง อำเภอท้ายเหมือง อำเภอเมืองพังงา มีลักษณะเป็นทิวเขาสลับซับซ้อน ได้แก่ เขาลัก เขาลำรู้ เขาแสงทอง เขาไม้แก้ว และเขาปลายบางโต๊ะ เป็นต้นกำเนิดแม่น้ำที่สำคัญในจังหวัด เช่น แม่น้ำพังงา แม่น้ำตะกั่วป่า

7. หาดน้ำร้อน อยู่ในหมู่ที่ 4 และ หมู่ที่ 6 มีถนนคอนกรีตเป็นเส้นทางเข้าสู่หาด แล้วนั่งเรือเล็กข้ามคลองเพื่อไปสู่หาดน้ำร้อน เป็นหาดน้ำร้อนธรรมชาติ ที่น่าเยี่ยมชม ตำบลตำบลมะรุ่ย อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา

2.1.4 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดสตูล

จังหวัดสตูล เป็นจังหวัดใต้สุดของประเทศไทยด้านฝั่งอันดามัน ห่างจากกรุงเทพฯ 973 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 2,807.522 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,754,701 ไร่ ในปี 2553 มีจำนวนประชากรประมาณ 300,000 คน ส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 74.10 ศาสนาพุทธร้อยละ 25.81 ศาสนาคริสต์และอื่น ๆ ร้อยละ 0.09 ในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ สตูลเป็นเพียงตำบลหนึ่งอยู่ในเขตเมืองไทรบุรี ฉะนั้นประวัติความเป็นมาของจังหวัดสตูล จึงเกี่ยวข้องกับเรื่องราวของเมืองไทรบุรี ดังปรากฏในหนังสือพระราชพงสาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 ประวัติเกี่ยวกับเมืองสตูลในการจัดรูปแบบการปกครองเมือง ตามระบอบมณฑลเทศาภิบาลว่า ในปี 2440 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รักษาเมืองไทรบุรี เมืองเปอร์ลิส และเมืองสตูลเป็นมณฑลเทศาภิบาล เรียกว่า "มณฑลไทรบุรี" โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาไทรบุรีรัชมภักดี เจ้าพระยาไทรบุรี (อับดุลฮามิด) เป็นข้าราชการเทศาภิบาลมณฑลไทรบุรี เมืองสตูลได้แยกจากเมืองไทรบุรีอย่างเด็ดขาด ตามหนังสือสัญญาไทยกับอังกฤษเรื่องปักปันเขตแดนระหว่างไทยกับสหพันธรัฐมาลายู ซึ่งลงนามกันที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 10 มีนาคม ร.ศ.127 (พ.ศ. 2452) จากหนังสือสัญญานี้ยังผลให้ไทรบุรีและปลิสตกเป็นของอังกฤษ ส่วนสตูลคงเป็นของไทยสืบมาจนถึงปัจจุบันใน ปีพุทธศักราช 2475 ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย เมืองสตูลก็มีฐานะยกเป็นจังหวัดหนึ่งอยู่ในราชอาณาจักรไทยสืบต่อมาจนถึงกระทั่งทุกวันนี้

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

1. อุทยานแห่งชาติตะรุเตา เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเลแห่งแรกของประเทศไทย มีชื่อเสียงทางด้านประวัติศาสตร์ และความสวยงาม ตั้งอยู่ในทะเลอันดามันบริเวณช่องแคบมะละกา มหาสมุทรอินเดีย ในท้องที่ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง สตูล ประกอบไปด้วยหมู่เกาะใหญ่น้อย จำนวน 51 เกาะ มีเนื้อที่ทั้งเกาะและทะเลรวมกันประมาณ 1,490 ตารางกิโลเมตร

2. อุทยานแห่งชาติทะเลบัน เป็นพื้นที่ป่าทางด้านทิศใต้ของจังหวัดสตูล บริเวณชายแดนของประเทศไทยกับรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย เป็นพื้นที่ป่าที่มีความสวยงามและอุดมสมบูรณ์ ประกอบด้วยสภาพความแตกต่างของโครงสร้างทางภูมิศาสตร์ทั้งพันธุ์ไม้และสัตว์ป่านานาชนิด

3. อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา เป็นหมู่เกาะน้อยใหญ่กลางท้องทะเลอันดามันที่เรียงรายกระจายตั้งแต่เขตอำเภอละงู ถึงเขตอำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล เรื่อยไปจนจรดอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยมีเกาะที่สำคัญเรียงจากเหนือไปใต้คือ เกาะเหลาเหลียงเหนือ เกาะเหลาเหลียงใต้ เกาะเบ็ง เกาะ

เกตรา เกาะตากใบ เกาะกล้าย เกาะตุงกู เกาะละมะ เป็นต้น บริเวณที่ตั้งของอุทยาน ฯ ห่างจากท่าเรือปากบารา ประมาณ 1.5 กิโลเมตร และยังมีถ้ำ น้ำตกอีกหลายแหล่งที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว

4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสตูล สร้างโดยพระยาภูมิบาลภักดี ดวนภูบาลารุดิน บินตำมะหงเจ้าเมืองสตูล มีลักษณะสถาปัตยกรรมแบบยุโรป สร้างเพื่อเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวิทยา (2548) กล่าวว่า ได้มีผู้นิยามคำว่า การท่องเที่ยวไว้หลากหลายดังนี้ องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้น ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี เมื่อปี พ.ศ. 2506 ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าการท่องเที่ยวหมายถึงการเดินทาง (Travel) มีเงื่อนไข 3 ประการ คือ

1) การเดินทาง (Travel) หมายถึง การเดินทางที่ไม่ได้ถูกบังคับหรือเพื่อสินจ้างโดยมีการวางแผนเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งและใช้ยานพาหนะนำไปเป็นระยะทางไกลหรือระยะทางไกลก็ได้

2) จุดหมายปลายทาง (Destination) หมายถึง มีจุดหมายปลายทางที่จะไปอยู่เป็นการชั่วคราวแล้วต้องเดินทางกลับที่อยู่เดิมหรือภูมิลำเนาเดิมโดยเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางไปเยือนและใช้เวลาหนึ่งอยู่ ณ ที่นั้นซึ่งที่นั้นมีสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการที่เพียงพอสำหรับสนองความต้องการและความพอใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน

3) ความมุ่งหมาย (Purpose) หมายถึง มีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการเดินทางใดก็ได้ที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้โดยมีความมุ่งหมายในการเดินทางอยู่หลายอย่างด้วยกัน ซึ่งผู้เดินทางคนหนึ่งอาจมีความมุ่งหมายในการเดินทางมากกว่าหนึ่งอย่างก็ได้

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานตื่นเต้นหรือเพื่อหาความรู้ องค์การการท่องเที่ยวของสหประชาชาติ (United Nation World Tourism Organization: UNWTO) กำหนดไว้ว่าการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางโดยระยะทางมากกว่า 80 กิโลเมตรจากบ้านเพื่อจุดประสงค์ในการพักผ่อนหย่อนใจ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2552) และการเดินทางใดๆก็ตามเป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ ดังนี้

1) การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวแต่ไม่ใช่ไปตั้งหลักแหล่งเป็นการถาวร

2) การเดินทางนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจหรือความพึงพอใจของผู้เดินทางเองไม่ใช่เป็นการถูกบังคับและไม่ใช่เพื่อทำสงคราม

3) เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่ประกอบอาชีพหรือหารายได้ แต่เดินทางมาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเพื่อเยี่ยมเยือนญาติมิตร เพื่อความเบิกบาน บันเทิงเริงรมย์ เพื่อเล่นกีฬาต่างๆ เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้และเพื่อติดต่อธุรกิจ เป็นต้น

อานวย ปวงคำ (2548) ได้ให้ความหมายว่าการท่องเที่ยวว่าหมายถึงการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อการพักผ่อน ทัศนศึกษา สนุกสนาน เยี่ยมเยือน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์

McIntosh และ Goeldner (1984) กล่าวถึง การท่องเที่ยวว่าเป็นผลรวมของปรากฏการณ์ต่าง ๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องอยู่ในกิจกรรมหรือกระบวนการที่ใช้เทคนิคการดึงดูดด้วยการให้การต้อนรับที่อบอุ่นแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน ซึ่งสามารถจำแนกกว้างๆ ได้ 2 ประเภท คือการท่องเที่ยวแบบอิสระ (Independent Tourism) ซึ่งหมายถึงนักท่องเที่ยวกำหนดรายการท่องเที่ยว ติดต่อที่พักแรม และเลือกวิธีการเดินทางเองโดยไม่ใช้บริการของบริษัทนำเที่ยว และการท่องเที่ยวมวลชน (Mass Tourism) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวใช้บริการของบริษัทนำเที่ยวหรือเรียกอีกอย่างว่า การท่องเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการท่องเที่ยว คือ การเดินทางจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่งเป็นการชั่วคราวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน หาความรู้ หรือเดินทางเพื่อธุรกิจ ไม่ใช่เป็นการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้

2.2.2 ประเภทของนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tourist) หมายถึง บุคคลที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้พำนักถาวรในประเทศไทย

2) นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน (International Tourists) หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทย และพำนักในแต่ละครั้งอย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 90 วัน

3) นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ไม่ค้างคืน (International Excursionists) หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทยโดยที่ไม่ได้ค้างคืน

Cohen (1972) ได้กล่าวถึง ประเภทของนักท่องเที่ยวว่านักท่องเที่ยวสามารถจำแนกตามประเภทออกเป็น 4 ประเภท

1) นักท่องเที่ยวที่เดินทางเป็นกลุ่ม (The Organized Mass Tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่

เดินทางเป็นกลุ่มที่ซื้อรายการนำเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยว จึงส่งผลให้กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกอย่างได้ถูกกำหนดตามโปรแกรมนำเที่ยวที่จัดขึ้นโดยผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว โดยมีการวางแผนทุกอย่างไว้ล่วงหน้า และอำนาจในการตัดสินใจในการท่องเที่ยวเป็นของผู้จัดการท่องเที่ยวในลักษณะนี้นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ที่ตนเองมีความรู้ความคุ้นเคยสูง และจะได้รับประสบการณ์แปลกใหม่ในแหล่งท่องเที่ยวอย่างมาก เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ต้องการเพียงการพักผ่อน ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลินและความแปลกใหม่โดยไม่ได้คาดหวังว่าจะต้องได้รับความรู้ หรือทำความเข้าใจกับชุมชนท้องถิ่น

2) นักท่องเที่ยวที่เดินทางเป็นกลุ่มอิสระ (The Individual Mass Tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีความชำนาญในการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองที่เดินทางเป็นกลุ่มโดยผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวไม่ได้เป็นผู้วางแผนการท่องเที่ยวทั้งหมดแต่จะเป็นผู้จัดการในระดับหลักๆให้เท่านั้น เช่น ขั้นตอนการเดินทางและด้านที่พัก เป็นต้น ซึ่งนักท่องเที่ยวแบบนี้สามารถควบคุมกิจกรรมท่องเที่ยวและเวลาของตนได้ อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวประเภทนี้จะมีประสบการณ์เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวประเภทแรกที่มีส่วนใหญ่มักจะยังต้องการสัมผัสกับบรรยากาศที่เหมือนกับอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดิมของตน โอกาสที่จะได้สัมผัสผู้คนในท้องถิ่นมีน้อย ดังนั้นการท่องเที่ยวประเภทนี้ยังมีประสบการณ์ความคุ้นเคยเดิมของนักท่องเที่ยวมาอยู่

3) นักสำรวจ (The Explorer) คือ นักท่องเที่ยวเดี่ยวๆที่วางแผนการท่องเที่ยวด้วยตนเองและมักจะหลีกเลี่ยงที่จะเดินทางเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาแล้ว มีความปรารถนาที่จะเข้าไปร่วมเป็นสมาชิกของชุมชนท้องถิ่น เพื่อศึกษาทำความเข้าใจเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ จากวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวประเภทนี้จึงได้รับประสบการณ์แปลกใหม่จากแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเชิงธุรกิจ และการบรรลุเป้าหมายที่ตนเองได้กำหนดไว้ (Self-Actualization)

4) นักเดินทางอาสาสมัคร (The Drifter) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมในการท่องเที่ยวคล้ายกับนักสำรวจ เนื่องจากนักท่องเที่ยวประเภทนี้จะวางแผนการท่องเที่ยวด้วยตัวเอง หลีกเลี่ยงการเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่พัฒนาแล้วโดยจะเข้าไปอาศัยอยู่กับชาวพื้นเมืองในท้องถิ่นและจะทำตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของคนพื้นเมืองเป็นอย่างดี การท่องเที่ยวแบบนี้จะนำความแปลกใหม่มาสู่นักท่องเที่ยวและทำให้ความคุ้นเคยเก่าๆอันตรธานหายไปซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่จะได้รับประสบการณ์ ความรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนที่ไปท่องเที่ยวอย่างดี นอกจากนั้นยังใช้การท่องเที่ยวเป็นวิธีการหรือช่องทางในการแสวงหาคูณค่าและความหมายให้แก่ชีวิตของตนเอง โดยการเป็นส่วนหนึ่งและเป็นประโยชน์ให้แก่สังคมท้องถิ่นที่ตนเองเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ เช่น นักสอนศาสนา หมอ ครู เป็นต้น

ในขณะที่ PerreaultDorden และ Dorden (1979) ได้จำแนกนักท่องเที่ยวออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1) นักท่องเที่ยวแบบประหยัด (Budget Traveler) เป็นนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ปานกลางแต่มุ่งแสวงหาการหยุดพักผ่อนหรือการท่องเที่ยวที่ใช้ค่าใช้จ่ายต่ำ

2) นักท่องเที่ยวชอบผจญภัย (Adventurous Tourist) เป็นนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาดีและมีรายได้ปานกลางถึงสูง มีความชื่นชอบในกิจกรรมระหว่างการหยุดพักผ่อนหรือการท่องเที่ยวแบบผจญภัย

3) นักท่องเที่ยวที่ชอบอยู่บ้าน (Homebody Tourist) เป็นนักท่องเที่ยวประเภทที่มีความรอบคอบระมัดระวังเป็นอย่างมาก ไม่นิยมพูดคุยปรึกษาหารือเรื่องการเดินทางท่องเที่ยวกับบุคคลอื่น และใช้เวลาไม่นานในการวางแผนการเดินทาง

4) นักท่องเที่ยวประเภทเดินทางระหว่างวันหยุด (Vacationers) เป็นนักท่องเที่ยวที่มักใช้เวลาในการคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือการเดินทางในครั้งต่อไปว่าจะไปที่ไหน อย่างไร เป็นนักท่องเที่ยวที่มีความกระตือรือร้นแต่มีรายได้ค่อนข้างน้อย

5) นักท่องเที่ยวที่ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวนาน (Moderates) เป็นนักท่องเที่ยวที่มีใจรักการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญในการท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดหรือการเล่นกีฬา

สุริย์ เข้มทอง (2544) ได้จำแนกประเภทของนักท่องเที่ยวดังนี้

1) นักท่องเที่ยวประเภทเน้นตัวเองเป็นศูนย์กลาง หมายถึง นักท่องเที่ยวที่คิดหรือสนใจตัวเอง ชอบสถานที่ท่องเที่ยวอันเป็นที่รู้จักกันดีเป็นที่นิยมท่องเที่ยวอยู่แล้วไม่ต้องการทดลองสิ่งแปลกใหม่ทั้งที่พัก อาหาร และสิ่งบันเทิงและบุคคลใหม่ๆ ไม่ต้องการพบสิ่งที่ย่างยากและเหตุการณ์ที่ผิดปกติ

2) นักท่องเที่ยวประเภทเน้นตัวเองปานกลาง หมายถึง นักท่องเที่ยวประเภทอยู่กึ่งกลางระหว่างการเน้นตัวเองและการเดินทางสายกลางสามารถทดลองสิ่งใหม่ได้ถ้าไม่มีสิ่งที่คุ้นเคย

3) นักท่องเที่ยวประเภทเดินทางสายกลาง (Mid-Centric) หมายถึง นักท่องเที่ยวประเภทไม่ชอบผจญภัยแต่ไม่รังเกียจการทดลองสิ่งใหม่ๆ トラบเท่าที่ไม่เสี่ยงอันตรายเกินไปหรือไม่ผิดปกติเกินไป

4) นักท่องเที่ยวประเภทชอบความหลากหลายพอสมควร หมายถึง นักท่องเที่ยวประเภทที่เป็นกลุ่มอยู่ระหว่างกลุ่มที่เดินทางสายกลางและกลุ่มที่มีความหลากหลายเป็นนักท่องเที่ยวที่ไม่ถึงกับชอบความผจญภัยแต่สามารถท่องเที่ยวแบบผจญภัยได้

5) นักท่องเที่ยวประเภทมีความสนใจหลากหลาย หมายถึง นักท่องเที่ยวประเภทที่สนใจในกิจกรรมหลากหลายเป็นพวกที่เปิดเผย และมีความมั่นใจในตัวเองชอบผจญภัยอย่างมากและเต็มใจออกไปเผชิญโลก เผชิญชีวิต การเดินทางกลายเป็นช่องทางให้ได้แสดงออกมาซึ่งความอยากรู้อยาก

เห็นและได้สนองความอยากรู้อยากเห็น

นักท่องเที่ยวแต่ละประเภทเหล่านี้จะเป็นตัวแทนที่แสดงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแต่ละแบบ เพราะบทบาทของนักท่องเที่ยวแต่ละประเภทจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวและระดับความสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวกับคนในท้องถิ่นซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลกระทบของการท่องเที่ยวแทบทั้งสิ้น

2.2.3 บทบาทของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้กลายเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจโลก นำรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศอย่างมหาศาลและมีการเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวอันหลากหลาย ที่สำคัญคือสถานที่ท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีมากกว่า 700 แห่งทั่วประเทศ กิจกรรมต่าง ๆ วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนวิถีชีวิตอันน่าสนใจ สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมที่ทรงคุณค่า มีลักษณะเด่นเป็นที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ทั้งนักท่องเที่ยวภายในประเทศและนักท่องเที่ยวต่างประเทศ การท่องเที่ยวเป็นเส้นทางลัดไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ ประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศต่างพยายามส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดเงินตราต่างประเทศ เพื่อสร้างรายได้และการจ้างงานให้แก่คนในท้องถิ่น แม้กระทั่งประเทศสังคมนิยมที่เริ่มเปิดประเทศอย่างเช่น อินโดจีนและยุโรปตะวันออก ต่างมุ่งหวังให้การท่องเที่ยวเป็นภาคบุกเบิกที่จะนำผลประโยชน์มาสู่ระบบเศรษฐกิจด้วยการลงทุนที่ไม่สูงนัก และในอีกหลายประเทศอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอยู่ในลำดับที่ 1-3 ของ 10 ลำดับอุตสาหกรรมที่สำคัญในประเทศ (สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551)

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ประกอบไปด้วยธุรกิจ 7 ประเภท ดังนี้

1. ธุรกิจที่พักแรม ประกอบด้วย โรงแรมและที่พักประเภทต่าง ๆ เช่น บังกะโล เกสต์เฮาส์ หรือบ้านพักแรกที่ระบุตามพระราชบัญญัติที่พัก พ.ศ.2478 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2547 และ 2551
2. ธุรกิจนำเที่ยวประกอบไปด้วยสถานประกอบการนำเที่ยว 4 ประเภท ได้แก่
 - 2.1 บริษัทนำเที่ยวที่ให้บริการจัดนำเที่ยวเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มาจากต่างประเทศ
 - 2.2 บริษัทนำเที่ยวที่ให้บริการจัดนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวที่มาจากต่างประเทศและจัดนำคนไทยไปเที่ยวต่างประเทศ
 - 2.3 บริษัทจัดนำเที่ยวที่จัดนำเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ
 - 2.4 บริษัทจัดนำเที่ยวที่ให้บริการจัดนำเที่ยวครบทุกประเภท

3. ธุรกิจขนส่งซึ่งประกอบไปด้วยบริษัทที่ให้บริการด้านการขนส่งนักท่องเที่ยวภายในประเทศ ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ สำหรับการขนส่งทางบกจะหมายถึง รถประจำทาง รถนำเที่ยว รถเช่า สำหรับนักท่องเที่ยว และรถไฟ ส่วนการขนส่งทางน้ำจะรวมถึงการนำเที่ยวและขนส่งผู้โดยสาร การขนส่งทางอากาศจะรวมถึงบริษัทการบินของไทยและตัวแทนสายการบินของต่างประเทศที่มีสำนักงานในประเทศไทย

4. ธุรกิจจำหน่ายสินค้า (ของที่ระลึก) ประกอบไปด้วย บริษัทร้านค้าที่จัดจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยวรวม 6 ประเภท ได้แก่ ร้านขายเครื่องประดับประเภทเงิน ทอง และอัญมณีต่าง ๆ ร้านขายผ้าไหมไทย ร้านขายเครื่องหัตถกรรมไทย ร้านขายสินค้าพื้นเมืองเฉพาะท้องถิ่น รวมทั้งอาหารของแห้งของท้องถิ่น ห้างสรรพสินค้า

5. ธุรกิจภัตตาคารและร้านอาหาร ประกอบไปด้วย ภัตตาคารและร้านอาหารที่ตั้งอยู่ในโรงแรม ซึ่งบุคคลภายนอกมาเช่าทำกิจการภัตตาคารและร้านอาหารที่อยู่นอกโรงแรม และที่อื่น ๆ รวมทั้งแผงลอยขายอาหารที่ตั้งขายอาหารประจำ

6. ธุรกิจบันเทิงและพักผ่อน ประกอบไปด้วยสถานเริงรมย์ต่าง ๆ เช่น ในดัลลัส ดิสโก้เทค และคอกเทลเลาจน์ เป็นต้น

7. ธุรกิจอื่นๆ ประกอบไปด้วยกิจการที่ขายบริการเพื่อกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ได้แก่ กิจการเรือเช่า หรือบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การให้เช่าอุปกรณ์กีฬา การสอนการเล่นกีฬาให้แก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น (ประชุม สุวดี, 2548)

ในปัจจุบันการท่องเที่ยวเป็นที่นิยมของคนทั่วไปมากขึ้นซึ่งนิคม จารุมณี (2544) ได้เสนอปัจจัยที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวไว้ 7 ประการดังนี้

1. การใช้จ่ายอย่างอิสระ (Greater disposal income) เนื่องจากประชาชนมีความมั่งคั่งเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อยู่ตลอดเวลา มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงสามารถจัดสรรรายได้เพื่อการท่องเที่ยวได้มากขึ้น

2. การลดลงของค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (Declining relative cost of travel) トラバドที่อัตราค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวลดลง อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะสามารถดึงดูดรายได้ส่วนเพิ่มของบุคคลให้มาใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวได้มากขึ้น

3. ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น (Higher education level) การที่ประชากรในโลกปัจจุบันมีการศึกษาสูงขึ้น ทำให้มีความต้องการกระหายที่จะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ จึงทำให้มีการเดินทางเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น

4. การขยายตัวของสังคมเมือง (Increased urbanization of society) ประชากรมีความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น มีการแยกกันอยู่ของครอบครัว ครอบครัวในสังคมมีได้อยู่รวมกันเป็นหน่วยเดียวดังเช่นสมัยก่อน ลักษณะเช่นนี้ช่วยให้มีการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อไปเยี่ยมญาติหรือเพื่อนมากขึ้น

5. การเกษียณอายุเร็วขึ้น (Earlier retirement ages) ปัจจุบันมีแนวโน้มที่พนักงานและผู้ทำงานในองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนออกจากงานเร็วขึ้นไม่รอให้ครบอายุเกษียณจริง ซึ่งการออกก่อนเกษียณนี้ทำให้บุคคลเหล่านั้นได้รับเงินและมีเวลาว่างเพิ่มขึ้น บุคคลเหล่านี้จึงเข้ามาสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในฐานะนักท่องเที่ยวกลุ่มสูงอายุ

6. การขยายตัวทางธุรกิจ (Growth of business) ธุรกิจในปัจจุบันขยายตัวอย่างรวดเร็วทั้งธุรกิจในประเทศและต่างประเทศมีผลให้นักธุรกิจต้องมีการเดินทางเพื่อไปติดต่อธุรกิจยังท้องถิ่นต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งก็ถือว่าบุคคลเหล่านั้นเป็นนักท่องเที่ยวเช่นกัน

7. ผู้สูงอายุกับการท่องเที่ยว (Tourism and elderly) ในปัจจุบันอัตราการเพิ่มของผู้สูงอายุมากขึ้น ดังนั้น นักการตลาดจึงพยายามที่จะขยายตลาดไปยังกลุ่มผู้สูงอายุมากขึ้น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

การศึกษาแนวคิดพฤติกรรมนั้นมีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของคำว่าพฤติกรรมและความหมายของการท่องเที่ยวไว้หลายความหมาย ชวลัญช (2552) กล่าวว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยว เป็นการกระทำทุกอย่างของนักท่องเที่ยวไม่ว่าการกระทำนั้นนักท่องเที่ยวจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม และบุคคลอื่นจะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตามก็เพื่อมุ่งตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่งโดยพฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยว (Tourist's Overt Behavior) เป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตได้โดยอาศัยประสาทสัมผัส ส่วนพฤติกรรมภายในของนักท่องเที่ยว (Tourist's Covert Behavior) เป็นการทำงานของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกายรวมทั้งความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ที่ถูกควบคุมอยู่ภายในจะมีความสัมพันธ์กันโดยพฤติกรรมภายในจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอกเป็นส่วนใหญ่

2.4.1 ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

คณะกรรมการรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายเศรษฐกิจรับทราบข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเสนอตั้งมีสาระสำคัญ ดังนี้ -

จำนวนค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนของนักท่องเที่ยว : ได้มาจากการสำรวจโดยการสอบถามนักท่องเที่ยว ณ สถานที่เดินทางออกคือ ท่าอากาศยานและช่องทางออกในด้านทางบกที่สำคัญในจังหวัดสงขลาและจังหวัดหนองคายข้อมูลที่ทำการสำรวจได้แก่ รายละเอียดของค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ค่าใช้จ่ายต่อคน)ระหว่างที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยการสำรวจดังกล่าวจะใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยกระจายจำนวนตัวอย่างไปตามจำนวนนักท่องเที่ยวจากแต่ละตลาดและรายเดือนซึ่งจำนวนตัวอย่างดังกล่าวจะมีประมาณ 10,000 รายต่อปีโดยวิธีสุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้จะทำให้มีโอกาสได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มในสัดส่วนซึ่งสอดคล้องกับโครงสร้างนักท่องเที่ยวจริงที่ไทยได้รับจริงหลังจากนั้นจึงนำค่า

ข้อมูลที่ได้จากตัวอย่างมาประมวลผลหาค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวต่อคนจากแต่ละตลาดก่อนที่จะนำมาคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของแต่ละตลาดเพื่อนำมาเป็นค่าตัวแทนในการคำนวณหารายได้จากการท่องเที่ยวจากแต่ละตลาด

- การจัดทำข้อมูลวันพักเฉลี่ย : ได้มาจากการนำรายละเอียดข้อมูลวันเดินทางเข้าและวันเดินทางออกของนักท่องเที่ยวแต่ละคนมาคำนวณหาจำนวนวันที่เดินทางอยู่ภายในประเทศไทยโดยข้อมูลดังกล่าวจะได้มาจากวันที่ที่เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองได้ประทับไว้ในบัตรเดินทางขาเข้าและบัตรเดินทางขาออกของนักท่องเที่ยวแต่ละคนในขั้นตอนพิธีการเข้าเมืองและนำข้อมูลดังกล่าวมาประมวลผลหาค่าจำนวนวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวแต่ละสัญชาติและวันพักเฉลี่ยรวมทั้งหมด

2.5 แนวคิดกรอบมาตรฐานฮาลาล

2.5.1 ความหมายของฮาลาล

“ฮาลาล” เป็นคำมาจากภาษาอารบิก หมายความว่า การผลิต การให้บริการ หรือการจำหน่ายใด ๆ ที่ไม่ขัดต่อบัญญัติของศาสนา จึงกล่าวได้ว่า “อาหารฮาลาล” คืออาหารที่ได้ผ่านกรรมวิธีในการทำ ผสมปรุง ประกอบ หรือแปรรูปตามศาสนบัญญัติเป็นการรับประกันว่ามุสลิมโดยทั่วไปสามารถบริโภคอาหารหรืออุปโภคสินค้าหรือบริการต่างๆ ได้โดยสนิทใจซึ่งสามารถสังเกตผลิตภัณฑ์ว่าเป็น “ฮาลาล” หรือไม่นั้นได้จากการประทับตรา“ฮาลาล”ที่ข้างบรรจุภัณฑ์เป็นสำคัญ

“เครื่องหมายฮาลาล” คือ เครื่องหมายที่คณะกรรมการฝ่ายกิจการฮาลาลของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย หรือคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดต่างๆ ได้อนุญาตให้ผู้ประกอบการทำการประทับ หรือแสดงบนสลากหรือผลิตภัณฑ์หรือกิจการใดๆ โดยใช้สัญลักษณ์ ที่เรียกว่า “ฮาลาล” ซึ่งเขียนเป็นภาษาอาหรับว่า **حلال** ภายในกรอบสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนหลังกรอบเป็นลายเส้นแนวตั้ง ได้กรอบภายในเส้นขนานมีคำว่า “สนง.คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย” โดยเครื่องหมายดังกล่าวนี้จะออกให้กับผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มผลิตภัณฑ์ฮาลาลและหรือเนื้อสัตว์ฮาลาลที่นำเข้าจากต่างประเทศ เป็นต้น

2.5.2 มาตรฐานอาหารฮาลาลเพื่อการท่องเที่ยว

กรมการท่องเที่ยว (2554) กล่าวถึงอาหารฮาลาล คือ อาหารที่ผู้นับถือศาสนาอิสลามสามารถรับประทานได้ตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม โดยอาหารดังกล่าวต้องเป็นสิ่งที่ไม่เป็นอันตรายต่อชีวิตและปราศจากส่วนผสมของสิ่งที่ศาสนาอิสลามห้ามบริโภค อาทิ เนื้อสุกร เนื้อสัตว์เลื้อยคลาน เนื้อสัตว์ ที่ไม่ผ่านการเชือดตามหลักศาสนา หรือเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมแอลกอฮอล์ รวมถึงจะต้องผ่าน กระบวนการผลิต การบรรจุหีบห่อการขนส่ง และการเก็บรักษาที่ถูกต้องตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม อาทิ ห้ามขนส่งร่วมกับอาหารที่ไม่ฮาลาล รวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในการผลิต

ต้องมีการทำความสะอาดตามขั้นตอนและต้องคำนึงถึงความปลอดภัย โดยจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ดังนั้นสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สถาบันมาตรฐานฮาลาลแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ได้ประสานงานอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาการท่องเที่ยว ฮาลาล ได้มีการจัดการในเรื่องของมาตรฐานการบริการอาหารฮาลาล เพื่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยดังนี้

2.5.3 กรอบดัชนีชี้วัดมาตรฐานอาหารฮาลาลเพื่อการท่องเที่ยว

ใช้เป็นแนวทางในการตรวจประเมินมาตรฐานอาหารฮาลาล ประกอบด้วย 11 ตัวชี้วัดโดยเป็นเกณฑ์ฮาลาล 14 ตัวชี้วัดซึ่งต้องผ่านทุกข้อมีแนวทางปฏิบัติและรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 สถานที่

1. มีแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัดดังนี้

- 1.1 สะอาดเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะปลอดภัยจากสัตว์นำโรค
- 1.2 พื้นที่ทำด้วยวัสดุถาวรแข็งแรง เรียบร้อย สภาพดี ไม่มีรอยแตกร้าว
- 1.3 ผนังและเพดานควรทาสีอ่อนเพื่อให้สามารถมองเห็นสิ่งสกปรกได้ง่าย
- 1.4 มีแสงสว่างเพียงพอ
- 1.5 มีระบบระบายอากาศที่ดีมีพัดลมดูดอากาศหรือปล่องระบายควัน
- 1.6 โต๊ะเตรียมปรุงอาหารควรทำด้วยวัสดุผิวเรียบทำความสะอาดง่าย
- 1.7 ผนังบริเวณเตาไฟต้องทำด้วยวัสดุทนความร้อนสะอาด
- 1.8 พื้นโต๊ะที่ใช้เตรียมปรุงอาหารต้องสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร
- 1.9 ปลอดภัยจากสัตว์เลี้ยงทุกชนิด

2. มีแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัด ดังนี้

- 2.1 สะอาด เป็นระเบียบ ถูกสุขลักษณะ
- 2.2 โต๊ะ เก้าอี้ แข็งแรง เรียบร้อย สภาพดี ไม่มีรอยแตกร้าว
- 2.3 มีแสงสว่างเพียงพอ
- 2.4 มีระบบระบายอากาศที่ดี
- 2.5 ห้องรับประทานอาหารที่มีเครื่องปรับอากาศ ต้องมีพัดลมดูดอากาศ
- 2.6 ติดเครื่องหมาย “ห้ามสูบบุหรี่” ไว้ในสถานที่ไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่
- 2.7 ติดเครื่องหมาย “ห้ามนำเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์” เข้าไปในบริเวณพื้นที่สำหรับรับประทานอาหาร

อาหารฮาลาล

- 2.8 ห้ามนำสัตว์เลี้ยงทุกชนิดเข้ามาในบริเวณสถานที่รับประทานอาหาร
- 2.9 ห้ามมีการแสดงอนาจาร

2.10 จัดสถานที่รับประทานอาหารศาลาให้เป็นสัดส่วนแยกจากสถานที่รับประทานอาหารที่ไม่ศาลา หรือมีเครื่องหมายแสดงไว้ชัดเจน

3. มีแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัดดังนี้

3.1 มีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ

3.2 การให้บริการแยกชายหญิง

3.3 ควรมีส่วนบริการให้แก่ผู้พิการ

3.4 ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมของสถานที่จำหน่ายอาหารโดยประตูไม่เปิดสู่บริเวณ

จัดเตรียมปรุงอาหาร

3.5 มีอ่างล้างมือพร้อมกระดกเช็ดมือที่ใช้การได้ดีและมีสบู่เหลวใช้ตลอดเวลา

3.6 มีสายชำระภายในห้องน้ำ

หมายเหตุ: ถ้ามีห้องสุขาหลายห้องต้องมีสายชำระอย่างน้อย 1 ห้องและเขียนป้ายบอก “ห้องนี้มีสายชำระ”

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการประกอบอาหาร

1. เนื้อสัตว์ มีแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัด ดังนี้

1.1 สด สะอาด ถูกสุขอนามัยหรือมีการรับรองจากกรมปศุสัตว์

1.2 เนื้อสัตว์บดหรือสัตว์ปีกต้องผ่านการเชือดตามศาสนาบัญญัติอิสลาม

1.3 ล้างเนื้อสัตว์ทุกประเภทให้สะอาดก่อนจัดเก็บให้เป็นสัดส่วนและแยกออกจากสิ่ง

ไม่ศาลาโดยเด็ดขาด

1.4 เนื้อสัตว์ดิบต้องเก็บในอุณหภูมิไม่สูงกว่า 5 องศาเซลเซียส

2. ผัก ผลไม้ มีแนวปฏิบัติและรายละเอียดตัวชี้วัดดังนี้

2.1 สด สะอาด ถูกสุขอนามัย หรือมีการรับรองจากกรมวิชาการเกษตร

2.2 จัดเก็บโดยจำแนกประเภทต่างๆ ให้เป็นสัดส่วน

2.3 จัดเก็บในอุณหภูมิที่เหมาะสม

3. น้ำดื่ม / น้ำใช้ / เครื่องดื่ม มีแนวปฏิบัติและ รายละเอียดตัวชี้วัดดังนี้

3.1 สะอาด ถูกสุขอนามัย

3.2 ต้องจัดเก็บในภาชนะที่สะอาด มีฝาปิด

3.3 ภาชนะจัดเก็บน้ำดื่ม / เครื่องดื่ม ต้องมีก๊อกหรือทางเทริน้ำ

3.4 ภาชนะที่ใช้ตักต้องมีค้ำยาว

3.5 จัดตั้งวางอยู่สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร

4. น้ำแข็ง มีแนวปฏิบัติและรายละเอียดตัวชี้วัด ดังนี้

4.1 สะอาด ถูกสุขอนามัย มีเครื่องหมายรับรอง ทางราชการ โรงงานได้รับการรับรอง
เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการที่ดีในการผลิต (Good Manufacturing Practice: GMP)

4.2 เก็บในภาชนะที่มีฝาปิดทำความสะอาดสม่ำเสมอและสามารถตรวจสอบได้

4.3 จัดตั้งวางอยู่บนที่สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร (2)

4.4 ภาชนะที่ใช้จับหรือตักต้องมีด้ามยาวพอที่ไม่ให้มือ สัมผัสน้ำแข็ง

4.5 ไม่นำอาหาร ผัก ผลไม้ หรือสิ่งอื่นใด มาแช่ปนกับน้ำแข็งเพื่อการบริโภค

5.สารปรุงแต่ง มีแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัด ดังนี้

5.1 ได้รับการรับรองฮาลาลจากสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย
(สกอท.) หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.2 เก็บในภาชนะที่ไม่สร้างสารพิษ สะอาด มีฝาปิด

5.3 จัดเก็บโดยแยกจากสิ่งที่ไม่ฮาลาลอย่างชัดเจน

หมายเหตุ: ในกรณีที่ภาชนะที่ใช้บรรจุมีขนาดใหญ่มากให้ตั้งอยู่สูงจากพื้นพอสมควร

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ

1. การเตรียม ปรุงอาหารมีแนวปฏิบัติและรายละเอียด ของตัวชี้วัด ดังนี้

1.1 ควรอยู่ห่างจากบริเวณห้องน้ำในระยะเวลาที่เหมาะสม

1.2 ปรุงอาหารบนโต๊ะที่สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร

1.3 ทำให้อาหารสุกโดยการ ใช้ความร้อน หรืออุณหภูมิสูง พอเหมาะ

2. การจัดเก็บอาหารที่ปรุงเสร็จมีแนวปฏิบัติและ รายละเอียดของตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 ไม่ตั้งวางอาหารที่ปรุงแล้วไว้ที่อุณหภูมิปกติในห้องนานเกินกว่า 2 ชั่วโมง

2.2 อาหารจานร้อนต้องควบคุมอุณหภูมิให้สูงกว่า 63 องศาเซลเซียส

2.3 อาหารจานเย็นต้องควบคุมอุณหภูมิให้ต่ำกว่า 5 องศาเซลเซียส

2.4 ด้านหน้าของตู้อาหารปรุงเสร็จต้องเป็นกระจกพลาสติกวัสดุอื่นใดที่เหมาะสม

2.5 ภาชนะจัดเก็บต้องไม่สร้างสารพิษให้กับอาหาร

2.6 จัดเก็บอาหารให้เหมาะสมกับประเภทอาหาร

2.7 อาหารฮาลาลที่ปรุงเสร็จแล้ว ต้องแยกส่วนจัดเก็บต่างหากจากอาหารที่ไม่ฮาลาล

เพื่อป้องกันการปนเปื้อน

องค์ประกอบที่ 4 บุคลากรที่สัมผัสอาหาร มีแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัด ดังนี้

1. แต่งกายสะอาดสวมเสื้อมีแขน

2. ผูกผ้ากันเปื้อน หรือมีเครื่องแบบต้องใส่หมวก หรือเนคคลุมผมหรือผ้าคลุมผม หรือผ้าฮิญาบ

3. มีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อ ไม่เป็น โรคผิวหนัง

4. มีการตรวจสุขภาพประจำปี มีหลักฐานตรวจสอบได้
5. มีสุขนิสัยที่ดี ในระหว่างการเตรียม ปรง ประกอบ จำหน่าย และเสิร์ฟอาหาร
6. ใช้อุปกรณ์หยิบ จับอาหารที่ปรุงแล้วอย่างถูกวิธี
7. ผ่านการอบรมด้านสุขาภิบาลอาหารหรือ มีวุฒิบัตรหรือหลักฐานแสดงว่าได้ผ่านการอบรมด้านสุขาภิบาลอาหาร
8. ผ่านการอบรมความรู้เรื่องอาหารปลอดภัยและการให้บริการอาหารปลอดภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
9. ในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่ใช่มุสลิมให้มีพนักงานที่เป็นมุสลิมในการผลิตหรือปรุงหรือควบคุมระบบ

หมายเหตุ: บังคับตรวจในเรื่องโรคติดต่อทางเดินหายใจ เช่น วัณโรค ตับอักเสบบางเชื้อไวรัส พยาธิ หิด กลาก หูด เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 5 ภาชนะ / อุปกรณ์ เภณท์ประกอบด้วย

1. วัสดุที่ใช้งานมีแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัด ดังนี้
 - 1.1 ภาชนะและอุปกรณ์ใช้งานทุกชิ้นตอน ต้องผลิตจากวัสดุที่ไม่เป็นอันตราย
 - 1.2 ประเภทวัสดุของภาชนะ / อุปกรณ์ มีความเหมาะสมกับการใช้งาน
 - 1.3 รูปลักษณ์และขนาดเหมาะแก่การใช้งาน
 - 1.4 ทำความสะอาดได้ง่าย
 - 1.5 เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบอาหารปลอดภัยต้องแยกออกจากเครื่องมืออุปกรณ์ประกอบอาหารที่ไม่สะอาด
2. การทำความสะอาดมีแนวปฏิบัติและรายละเอียด ตัวชี้วัด ดังนี้
 - 2.1 ล้างอุปกรณ์ด้วยวิธีการ 3 ขั้นตอน
 - 2.1.1 ต้องแยกการล้างเครื่องมือภาชนะถ้วยชามที่ใส่อาหารปลอดภัย
 - 2.2.2 ล้างด้วยสบู่หรือน้ำยาที่ถูกต้องตามศาสนาอิสลามบัญญัติ
 - 2.2.3 ล้างด้วยน้ำสะอาดอีก 2 ครั้ง ครั้งสุดท้ายเป็นการล้างด้วยน้ำไหลผ่าน
 - 2.2.4 ในกรณีที่เกิดโรคระบาดทางเดินอาหาร ควรมีการฆ่าเชื้อโรคด้วยน้ำร้อนหรือน้ำยาฆ่าเชื้อ
 - 2.2 อุปกรณ์การล้างทำความสะอาดต้องอยู่สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร
 - 2.3 ใช้อ่างล้างภาชนะ อุปกรณ์ ที่มีท่อระบายน้ำที่ใช้การได้ดีและต่อเชื่อมเข้าสู่บ่อดักไขมัน
3. การเก็บรักษา มีแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัด ดังนี้

- 3.1 การเก็บรักษา ต้องอยู่ในสถานที่ที่ถูกสุขลักษณะ
- 3.2 เก็บในภาชนะที่สะอาด มีการปกปิดที่ดี วางสูงจากพื้นพอสมควร
- 3.3 จัดเก็บในอุณหภูมิที่เหมาะสมกับชนิดของภาชนะ / อุปกรณ์
- 3.4 จัดแยกภาชนะและอุปกรณ์ที่ใช้กับอาหารฮาลาล ออกจากสิ่งที่ไม่ฮาลาล

หมายเหตุ: ในกรณีที่เกิดโรคระบาดทางเดินอาหารให้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ 4 ก่อน แล้วดำเนินการล้างด้วยขั้นตอนที่ 3

องค์ประกอบที่ 6 การกำจัดมูลฝอยมีแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีการเก็บแยกประเภทมูลฝอยและเศษอาหารก่อนนำไปทิ้ง
2. ใช้ถังขยะที่ไม่รั่วซึม และมีฝาปิด
3. มีท่อระบายหรือรางระบายน้ำที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี
4. ต้องไม่ระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะโดยตรง
5. มีบ่อคัดเศษอาหารหรือดักไขมันที่ใช้การได้ดีก่อนระบายน้ำเสียทิ้ง
6. ไม่ดำเนินการอันใดที่ก่อให้เกิดมลภาวะ

องค์ประกอบที่ 7 ความปลอดภัย

1. สถานที่มีแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัด ดังนี้

1.1 สถานที่ที่มีที่ตั้งแน่นอนต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 รวมทั้งกฎระเบียบอื่นใดที่สืบเนื่องจาก พ.ร.บ. ฉบับนี้ด้วยทั้งนี้เพื่อควบคุมเรื่องความปลอดภัยของอาคาร การใช้แก๊ส เชื้อเพลิง สารเคมี เป็นต้น

1.2 สถานที่ที่ไม่มีที่ตั้งแน่นอนต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมถึงกฎระเบียบอื่นใดที่สืบเนื่องด้วย

- 1.3 มีการควบคุมปัจจัยการเกิดภัยต่าง ๆ เช่นแก๊ส ไฟฟ้าลัดวงจร เป็นต้น

- 2 อาหารมีแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 อาหารทุกชนิดที่เตรียม ปปรุง ผ่านกระบวนการบรรจุ ขนส่งและเก็บรักษา ต้องไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่ไม่ฮาลาล

องค์ประกอบที่ 8 การให้บริการ

1. ผู้ให้บริการมีแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัด ดังนี้

- 1.1 แต่งกายสะอาดเหมาะสม
- 1.2 ต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยวัฒนธรรมอันดีงาม
- 1.3 มีรายการอาหารพร้อมระบุราคาที่เป็นธรรม
- 1.4 สื่อสารด้วยภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้
- 1.5 ให้บริการลูกค้าได้อย่างรวดเร็วเรียบร้อย
- 1.6 สามารถให้บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงได้
2. สถานที่ให้บริการมีแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัด ดังนี้
 - 2.1 มีความสะอาดและปลอดภัย
 - 2.2 อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีมลภาวะ
 - 2.3 ไม่มีสิ่งทำลายภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ
 - 2.4 ควรจัดให้มีสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจ

องค์ประกอบที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมมีแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัด ดังนี้

1. ปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานในเรื่อง ค่าจ้าง สวัสดิการ
2. ไม่ละเมิดการใช้แรงงานเด็ก
3. กรณีมีการใช้พนักงานต่างชาติต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายแรงงาน
4. ไม่สนับสนุนหรือจัดให้มีการขายบริการทางเพศ
5. ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนานุเคราะห์ และมีหลักฐานตรวจสอบได้

องค์ประกอบที่ 10 การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม มีแนวปฏิบัติ และรายละเอียดของตัวชี้วัด

ดังนี้

1. มีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของร้านให้มีความชัดเจน
2. กำหนดให้ผู้รับผิดชอบทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจน
3. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสิ่งแวดล้อมทราบทุกเรื่อง
4. สร้างจิตสำนึกให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เรื่องการรักษาสภาพแวดล้อม
5. สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
6. สนับสนุนการใช้ผลิตผลทางการเกษตรตรงตามฤดูกาล
7. ส่งเสริมให้มีการประหยัดพลังงานและน้ำ

8. ไม่ดำเนินการให้เกิดมลภาวะทางเสียง แสง กลิ่น

องค์ประกอบที่ 11 ความสัมพันธ์กับชุมชน มีแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัด ดังนี้

1. ให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์และการเสริมสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมกับชุมชน

2. สนับสนุนผลิตภัณฑ์จากชุมชน

3. สร้างโอกาสการทำงานให้กับชุมชน

4. สนับสนุนให้มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น

5. ควรมีข้อมูลเกี่ยวกับมัสยิดในบริเวณใกล้เคียง

นอกจากสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวได้เห็นความสำคัญในมาตรฐานอาหารฮาลาลในการจัดรูปแบบการให้บริการท่องเที่ยวฮาลาลแล้ว กรมส่งเสริมการส่งออก (2554) ยังกล่าวว่า จากรายงานสำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงเตหะราน เมื่อเดือนมีนาคม 2554 การท่องเที่ยวฮาลาลเป็นจุดขายสำหรับการท่องเที่ยวของไทยได้ เนื่องจากครอบครัวชาวมุสลิมจะพิจารณาเลือกการท่องเที่ยวตามหลักฮาลาลก่อน ซึ่งตุรกีและมาเลเซียได้ใช้การท่องเที่ยวฮาลาลเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิมให้ไปท่องเที่ยวในประเทศของตน ดังนั้นหลักของการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวฮาลาล ประกอบด้วยมาตรฐานการท่องเที่ยวฮาลาล และมาตรฐานโรงแรมฮาลาล ดังนี้

2.5.4 มาตรฐานการท่องเที่ยวฮาลาล ประกอบด้วย 6 มาตรฐาน

หลักการทั่วไปของมาตรฐานฮาลาลในส่วนของการท่องเที่ยว หมายถึง การปฏิบัติหรือการรักษากฎและระเบียบของศาสนาในการให้บริการด้านการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวด้านนันทนาการ และการท่องเที่ยวระดับโลก หรือการท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์เฉพาะ เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เศรษฐกิจ การตลาด การศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือการแสวงบุญที่เกี่ยวข้อง) โดยมีข้อกำหนดดังนี้

1. ต้องให้บริการนักท่องเที่ยวตามหลักศาสนาอิสลามตลอดการเดินทาง
2. มีคฤหาสน์ และพนักงานต้องเคารพและรักษาระเบียบวินัยตามหลักศาสนาอิสลาม
3. ห้ามให้บริการใดๆ ที่ขัดกับหลักศาสนาอิสลาม
4. เลือกสถานที่พักตามมาตรฐานฮาลาล เช่น โรงแรม ค่ายพัก และอื่นๆ
5. เลือกใช้ภัตตาคารหรือร้านอาหารตามมาตรฐานฮาลาล
6. เลือกใช้บริการการขนส่งตามมาตรฐานฮาลาล

นอกจากนั้นได้มีการกำหนดมาตรฐานในการท่องเที่ยวแบบฮาลาลไว้ดังนี้

มาตรา 1 ต้องให้บริการตามมาตรฐานฮาลาล

มาตรา 2 ต้องฝึกอบรมให้ความรู้แก่พนักงานผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว

มาตรา 3 การให้บริการนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับด้านสุขภาพ เช่น โรงพยาบาล สถานให้บริการการรักษา หรือบ่อน้ำแร่ และอื่นๆ ต้องเลือกสถานที่ที่เป็นไปตามเงื่อนไขของฮาลาล

มาตรา 4 ตลอดระยะเวลาการเดินทางนักท่องเที่ยวสามารถปฏิบัติภารกิจทางศาสนาได้จึงจะต้องมีบริการด้าน เวลา สถานที่ ขอบ่งชี้เพื่อการละหมาด หรือ การถือศีลอดไว้ด้วย

มาตรา 5 ห้ามมิให้มีการปะปนระหว่างสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษในกิจการที่ขัดต่อหลักการศาสนา

มาตรา 6 ห้ามจัดกำหนดการท่องเที่ยวในสถานที่ต้องห้ามหรือสถานที่ที่ขัดต่อหลักการศาสนา

2.5.5 มาตรฐานโรงแรมฮาลาล ประกอบด้วย 6 มาตรา

ส่วนหลักการของมาตรฐานฮาลาลโรงแรมกล่าวได้ว่าเป็นวัตถุประสงค์ของการใช้หลักฮาลาลในเรื่องของโรงแรมก็เพื่อให้บริการต่างๆ เช่น การท่องเที่ยว ร้านอาหาร นันทนาการ การขนส่ง มัคคุเทศก์ การชำระล้าง การใช้เครื่องใช้ไม้สอยต่างๆ และการแต่งกาย สอดคล้องกับหลักฮาลาลโดย มีข้อกำหนดดังนี้ คือ

1. การบริการด้วยน้ำและสุขลักษณะตามมาตรฐานฮาลาล
2. ให้บริการด้านการปฏิบัติภารกิจทางศาสนา
3. หลีกเลี่ยงการบริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในห้องพัก
4. ร้านอาหารจะต้องเป็นไปตามหลักฮาลาล
5. พนักงานโรงแรมจะต้องประพฤติตามหลักศาสนาอิสลาม
6. หลีกเลี่ยงการนำเสนอบริการที่ขัดกับกฎอิสลาม

มาตรา 1 น้ำจากท่อน้ำ (ที่ต่อจากอ่างเก็บน้ำสะอาด) ต้องมีในที่ทุกสถานที่ที่กำหนด เช่น ที่พักอาศัย ทั้งที่ส่วนตัวหรือสาธารณะ เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม ร้านอาหาร ห้องซักแห้ง ห้องซักผ้าเช็ดตัวหรือผ้าปูที่นอน เป็นต้น

มาตรา 2 มีบริการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติภารกิจทางศาสนา ได้แก่ บ่งชี้ทิศนครเมกกะในทุกห้องและมีห้องละหมาด

มาตรา 3 การจัดห้องสำหรับฮาลาลต้องไม่มีบริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ไม่ว่าจะในตู้เย็นหรือบาร์หรือร้านอาหาร)

มาตรา 4 การบริการอาหารเครื่องดื่มจะต้องปฏิบัติตาม“มาตรฐานฮาลาล”

มาตรา 5 พนักงานจะต้องปฏิบัติตาม และเคารพกฎอิสลาม

มาตรา 6 ห้ามให้บริการต้องห้ามตามกฎอิสลาม (เช่น การจัดงานพิธีรวมชายหญิงการจัดงานแต่งงานการจัดงานผดึกกฎหมายทางเพศการเขียนสถานที่ผดึกกฎหมายในทางที่ท่องเที่ยวหรือการเดินทาง)

สรุปได้ว่าการศึกษามาตรฐานด้านโรงแรมฮาลาลภายใต้การท่องเที่ยวฮาลาลนั้นไม่เพียงแต่ทำความเข้าใจในวัฒนธรรมการดำรงชีวิตด้านการบริโภคอาหารของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้แต่แนวคิดด้านการท่องเที่ยวฮาลาลยังหมายถึงการรับประทานอาหารที่ฮาลาลหรือที่ศาสนาอิสลามอนุมัติและยังรวมถึงขั้นตอนในการปรุงอาหาร รวมทั้งอุปกรณ์และสถานที่ในการปรุงโดยเฉพาะผู้ปรุงก็ต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดที่ศาสนาอิสลามได้ระบุถึงแม้ว่าผู้ปรุงไม่ใช่อิสลามทั้งหมดแต่เพียงแต่มีผู้ปรุงคอยให้คำแนะนำในการปรุงอาหารให้ฮาลาลก็ถือว่าไม่ได้ขัดกับบทบัญญัติที่ศาสนาอิสลามได้กำหนดไว้เช่นกัน

2.6 แนวคิดการบริหารจัดการ มี 4 หลักการ

หน้าที่ของการบริหารประกอบด้วยกิจกรรมพื้นฐาน 4 ประการหรืออาจแบ่งได้ดังนี้

2.6.1 การวางแผน (Planning) เป็นสิ่งที่องค์กรต้องการเปลี่ยนแปลงในอนาคตการวางแผนเป็นสะพานเชื่อมระหว่างเหตุการณ์ปัจจุบันและอนาคตซึ่งทำได้โดยการให้บรรลุเป้าหมายผลลัพธ์ที่ต้องการการวางแผนจึงต้องอาศัยการกำหนดกลยุทธ์ที่ประสิทธิภาพแม้ว่าพื้นฐานของการจัดการโดยทั่วไปเป็นงานของผู้บริหารการวางแผนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปฏิบัติตามกลยุทธ์ให้ประสบความสำเร็จและการประเมินกลยุทธ์เพราะว่า การจัดการองค์กร การจูงใจ การจัดบุคคลเข้าทำงาน และกิจกรรมควบคุมขึ้นกับการวางแผนกระบวนการวางแผนจะต้องประกอบด้วยผู้บริหารและพนักงานภายในองค์กรการวางแผนจะช่วยให้องค์กรกำหนดข้อดีจากโอกาสภายนอกและทำให้เกิดผลกระทบจากอุปสรรคภายนอกต่ำสุดโดยต้องมองเหตุการณ์ในอดีตและปัจจุบันเพื่อคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตการวางแผน ประกอบด้วย การพัฒนาภารกิจ (Mission) การคาดคะเนเหตุการณ์ปัจจุบันเหตุการณ์อนาคตและแนวโน้ม การกำหนดวัตถุประสงค์และการเลือกกลยุทธ์ที่ใช้การวางแผนจะช่วยให้ธุรกิจปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงของตลาดและสามารถกำหนดเป้าหมายได้การบริหารเชิงกลยุทธ์นั้นต้องการให้องค์กรติดตามในลักษณะเชิงรุก (Proactive) มากกว่าที่จะเป็นเชิงรับ (Reactive) องค์กรที่ประสบความสำเร็จจะต้องควบคุมอนาคตขององค์กรมากกว่าที่จะรอรับผลจากอิทธิพลสภาพแวดล้อมภายนอกและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นการตัดสินใจ (Decision Making) ถือเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการปรับตัวเป็นสิ่งจำเป็นเพราะว่ามีการเปลี่ยนแปลงของตลาด เศรษฐกิจและคู่แข่งกันทั่วโลกจุดเริ่มต้นของความสำเร็จที่ดี

2.6.2 การจัดการองค์กร (Organizing) จุดมุ่งหมายของการจัดการองค์กรคือการใช้ความพยายามทุกกรณีโดยการกำหนดงานและความสำคัญของอำนาจหน้าที่ การจัดการองค์กรหมายถึง การพิจารณาถึงสิ่งที่ต้องการทำและผู้ที่จะทำรายงานมีตัวอย่างในประวัติศาสตร์ของรัฐกิจที่มีการจัดองค์กรที่ดีสามารถประสบความสำเร็จในการแข่งขันและสามารถเอาชนะคู่แข่งได้รัฐกิจที่มีการจัดองค์กรที่ดีสามารถจูงใจผู้บริหารและพนักงานให้มองเห็นความสำคัญของความสำเร็จขององค์กร การกำหนดลักษณะเฉพาะของงาน (Work Specialization) โดยการแบ่งงานประกอบด้วยงานที่กำหนดออกมาเป็นแผนก การจัดแผนกและการมอบอำนาจหน้าที่ (Delegating Authority) การแยกงานออกเป็นงานย่อยตามการพัฒนารายละเอียดของงาน (Job Description) และคุณสมบัติของงาน (Job Specification) เครื่องมือเหล่านี้มีความชัดเจนสำหรับผู้บริหารและพนักงานซึ่งต้องการทราบลักษณะของงานที่กำหนดแผนกในโครงสร้างขององค์กร (Organization Structure) ขนาดของการควบคุม (Span of Control) และสายการบังคับบัญชา (Chain of Command)

2.6.3 การนำ (Leading) เป็นการใช้อิทธิพลเพื่อจูงใจพนักงานให้ปฏิบัติงานและนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ระบุไว้หรือเป็นกระบวนการจัดการให้สมาชิกในองค์กรทำงานร่วมกันได้ด้วยวิธีการต่างๆ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่ซับซ้อนและเข้าใจต้องแท้ได้ยากการนำหรือการสั่งการจึงต้องใช้ความสามารถหลายเรื่องควบคู่กันไป อาทิภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร การจูงใจ การติดต่อสื่อสารในองค์กรและการทำงานเป็นทีม เป็นต้น หน้าที่ในการนำหรือสั่งการนี้มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าหน้าที่อื่นเพราะผู้บริหารต้องแสดงบทบาทของผู้สั่งการอย่างมีคุณภาพ มิฉะนั้นแผนงานที่วางไว้ตลอดจนทรัพยากรที่จัดเตรียมไว้อาจไม่เกิดประสิทธิผล ถ้าผู้บริหารดำเนินกิจกรรมด้านการสั่งการไม่ดีพอ ดังนั้น การสั่งการจึงเป็นเรื่องของความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ และความสามารถที่จะชักจูงให้พนักงานร่วมกันปฏิบัติงานไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้องค์กรประสบความสำเร็จตามต้องการ

2.6.4 การควบคุม (Controlling) การใช้ทรัพยากรต่างๆ ขององค์กร ถือว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบหรือติดตามผลและประเมินการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆ ของพนักงานเพื่อรักษาให้องค์กรดำเนินไปในทิศทางสู่เป้าหมายอย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์หลักขององค์กรในเวลาที่กำหนดไว้ องค์กรหรือธุรกิจที่ประสบความสำเร็จล้วนเกิดจากการขาดการควบคุมหรือมีการควบคุม ที่ไร้ประสิทธิภาพและหลายแห่งเกิดจากความไม่ใส่ใจในเรื่องของการควบคุม ละเลยเพิกเฉยหรือในทางกลับกันคือมีการควบคุมมากจนเกิดความผิดพลาดขององค์กรเองการควบคุมจึงเป็นหน้าที่หลักทาง การบริหารที่มีความสำคัญตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการทางการบริหารการควบคุมเป็นการตรวจตราและตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายและดำเนินการปฏิบัติเพื่อให้มั่นใจว่าจะบรรลุผลลัพธ์ตามต้องการนอกจากนี้การควบคุมยังเป็นกระบวนการรวบรวมและแสดงถึงข้อมูลย้อนกลับเรื่องของการ

ดำเนินงานในฐานะที่เป็นพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติและการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอีกด้วย (John R. Schermerhorn, op. cit. p.327) อาจกล่าวถึงบทบาทสำคัญของการควบคุมได้ว่าอยู่ที่คำ 4 คำ ได้แก่ มาตรฐาน (Standard) การวัดผล (Measurement) การเปรียบเทียบ (Comparison) และการปฏิบัติ (Take Action) โดยการควบคุมจะครอบคลุมดูแลพื้นที่ 4 พื้นที่ใหญ่ๆ ของการบริหาร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย
สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

วิธีการศึกษา

- 1) จัดประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงานร่วมกัน และสำรวจพื้นที่ในการวิจัย
- 2) ดำเนินการวิจัยตามแผนการปฏิบัติงานของแต่ละโครงการย่อย ซึ่งมีจำนวน 3 โครงการย่อยดังนี้

พฤติกรรม และความต้องการการท่องเที่ยวฮาลาล ฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย
สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทยสำหรับ
นักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามัน
ของประเทศไทยสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

- 3) นำผลการวิจัยของแต่ละโครงการย่อยมารวบรวมเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของแผนงานวิจัย
- 4) จัดการอบรมให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อถ่ายทอดผลงานวิจัย
- 5) สรุปผลการวิจัย และจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์เพื่อนำส่งแหล่งทุน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ข้อมูลที่น่าสนใจในบทนี้เป็นการนำเสนอผลจากการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยจำนวน 5 ข้อ ได้แก่

1. เพื่อเสนอแนวทางการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม
2. เพื่อเสนอทางเลือกในการจัดการการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิมให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยว
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม
4. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม
5. เพื่อเสนอทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม

4.1. เพื่อเสนอแนวทางการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

จากการศึกษาข้อมูลพฤติกรรม และความต้องการของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อเสนอแนวทางในการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม ดังนี้

4.1.1 การวางแผนผลิตภัณฑ์

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว เช่น อุทยานแห่งชาติ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลต่าง ๆ ที่รับผิดชอบบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดให้มีมาตรการในการอนุรักษ์บริเวณชายหาดให้มีความสวยงาม สะอาด และมีการจัดกิจกรรมที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว
2. สถาบันอาหารฮาลาลแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทย ควรมีการสนับสนุนให้ร้านอาหารได้รับการรับรองมาตรฐานฮาลาลจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะร้านอาหารของประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม เพราะนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมนิยมรับประทานอาหารไทยแต่ในขณะเดียวกันจะต้องได้รับการรับรองมาตรฐานฮาลาล

3. สถานประกอบการประเภทธุรกิจโรงแรมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวควรจัดให้ภายในห้องพักของโรงแรมให้มีเครื่องหมายแสดงทิศทางสำหรับการละหมาดเพื่อความสะดวกในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

4. สถานประกอบการธุรกิจสปา ควรจัดให้บริการของธุรกิจสปา โดยแยกห้องบริการชาย/หญิง โดยให้หมอนวดผู้หญิงนวดนักท่องเที่ยวมุสลิมที่เป็นผู้หญิง และหมอนวดชายนวดนักท่องเที่ยวมุสลิมที่เป็นผู้ชาย และนอกจากนี้ห้องน้ำควรแยกชาย/หญิง

5. หน่วยงานภาครัฐเช่น องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งรับผิดชอบบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหรือเทศบาลเมืองกระบี่ ภูเก็ต พังงา และสตูล ควรจัดให้มีป้ายบอกเส้นทางที่ไปยังมัสยิดเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาอาหรับ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปประกอบพิธีทางศาสนาอิสลามได้

4.1.2 การวางแผนการกำหนดราคา

1. สถานประกอบการควรให้บริการนักท่องเที่ยวมุสลิม โดยการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ไม่ว่าจะเป็น ร้านอาหาร ที่พัก สปา หรือสินค้าที่ระลึก ในราคาที่เป็นธรรม

2. การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวมุสลิมควรสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและเคารพกฎของศาสนาอิสลาม

4.1.3 การวางแผนช่องทางการจัดจำหน่าย

1. บริษัทนำเที่ยว ซึ่งเป็นตัวแทนในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์แหล่งท่องเที่ยว และสถานประกอบการประเภทร้านอาหาร ที่พัก สปา และสินค้าที่ระลึก ควรจัดให้มีมัคคุเทศก์ที่สามารถเข้าใจหลักของศาสนาอิสลาม เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

2. หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สถานีขนส่ง ท่าอากาศยาน ควรจัดบริการในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก สบาย รวดเร็ว และปลอดภัย

4.1.4 การวางแผนการประชาสัมพันธ์

1. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของฝั่งทะเลอันดามันเป็นภาษาอาหรับ เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมโดยผ่านทางช่องทางอินเทอร์เน็ต เพราะนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมส่วนใหญ่เลือกใช้อินเทอร์เน็ตในการแสวงหาข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และที่พักของฝั่งทะเลอันดามัน

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวและกีฬา องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหาร โรงแรม บริษัทนำเที่ยว และธุรกิจการท่องเที่ยวต่าง ๆ ควรสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวมุสลิมเพื่อให้เกิดกลยุทธ์ปากต่อปาก ทั้งนี้เพราะนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมส่วนใหญ่นิยมใช้แหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตในการ

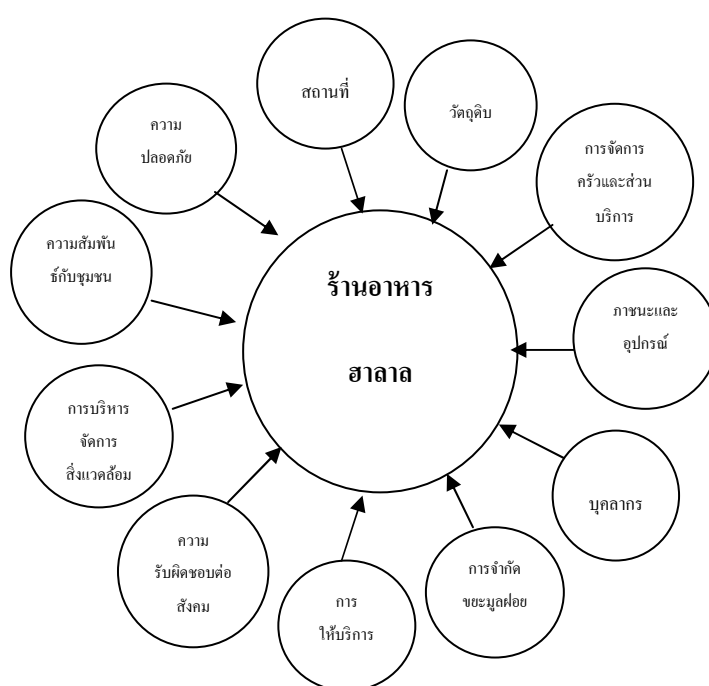
แสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย แต่ในขณะเดียวกัน ในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว นั้น นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม เลือกใช้แหล่งข้อมูลในการตัดสินใจคือคำบอกเล่าจากเพื่อนเป็นข้อมูลตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว

4.2 เพื่อเสนอทางเลือกในการจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิมให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยว

สถานประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว มีแนวทางในบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย ดังนี้

4.2.1 รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารฮาลาล

รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารฮาลาลประกอบด้วย 11องค์ประกอบ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการบริการอาหารฮาลาลเพื่อการท่องเที่ยว จากกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย แสดงดังรูปภาพที่ 4.2.1 และมีรายละเอียดดังนี้

รูปภาพที่ 4.2.1 รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารฮาลาล

ด้านสถานที่ ธุรกิจร้านอาหารฮาลาล ควรมีสถานที่ประกอบด้วย สถานที่รับประทาน อาหารสถานที่เตรียม/ปรุงอาหาร และ ห้องสุขาที่ถูกสุขอนามัย คำนึงถึงหลักสุขาภิบาล เป็นไปตาม มาตรฐานการบริการฮาลาลที่กำหนดหรือไม่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม

วัตถุดิบที่ใช้/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลนั้น ทุกกระบวนการ เช่น การ จัดซื้อ การขนส่ง และ การนำมาใช้ของวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ที่ใช้ ในการประกอบอาหารจะต้อง สะอาด และ ถูกสุขอนามัย เป็นไปตามมาตรฐานการบริการฮาลาลที่กำหนดหรือไม่ขัดต่อหลักศาสนา อิสลาม

กระบวนการต่าง ๆ กระบวนการต่าง ๆ ของธุรกิจร้านอาหารฮาลาล เช่น การจัดเตรียม อาหาร ภาชนะจัดเก็บ การปรุงอาหารการจัดเก็บอาหารที่ปรุงเสร็จ การจัดเก็บเครื่องปรุง การล้างทำ ความสะอาดอุปกรณ์ และวัสดุที่ใช้ในการประกอบอาหาร จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐาน การบริการฮาลาลที่กำหนดหรือไม่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม

บุคลากร บุคลากรผู้สัมผัสอาหาร จะต้องมีสุขภาพดี ไม่มีโรคติดต่อ มีสุขนิสัยที่ดี มีความรู้เรื่องอาหารฮาลาลและการให้บริการอาหารฮาลาล และ อื่น ๆ ที่เป็นไปเป็นไปตาม มาตรฐานการบริการฮาลาลที่กำหนด

ภาชนะ/อุปกรณ์ ที่ใช้งาน ภาชนะ/อุปกรณ์ ที่ใช้งานหรือที่ใช้ในการประกอบอาหาร จะต้องผลิตจากวัสดุที่ไม่เป็นอันตราย มีความเหมาะสมในการใช้งาน สะอาด จัดเก็บอย่างเป็นระบบ มี การตรวจสอบภาชนะหรืออุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้อย่างปลอดภัย

การกำจัดมูลฝอย ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลควรมีการแยกประเภทของขยะมูลฝอยและเศษ อาหาร ใช้ถังขยะที่ไม่รั่วซึม และมีฝาปิดมิดชิด และบริเวณที่เก็บขยะไม่เป็นแหล่งเพาะสัตว์นำโรค

ความปลอดภัย ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลควรมีการจัดการด้านความปลอดภัย เช่น มี ใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร มีอุปกรณ์ป้องกันและระงับอัคคีภัยในครัว และติดตั้งไว้ ณ สถานที่ที่เหมาะสมและสามารถหยิบใช้ได้สะดวก เป็นต้น

การให้บริการ ผู้ให้บริการของธุรกิจร้านอาหารฮาลาลควรมีการแต่งกายที่เหมาะสม เช่น พนักงานเสิร์ฟสวมหมวก หรือเก็บผมให้เรียบร้อยต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยวัฒนธรรมอันดีงาม พนักงาน สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้น้อย 1 คน บริการลูกค้าด้วยความรวดเร็วและกระตือรือร้น มีรายการ อาหารพร้อมระบุราคาที่เป็นธรรมและ ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีมลภาวะ เป็นต้น

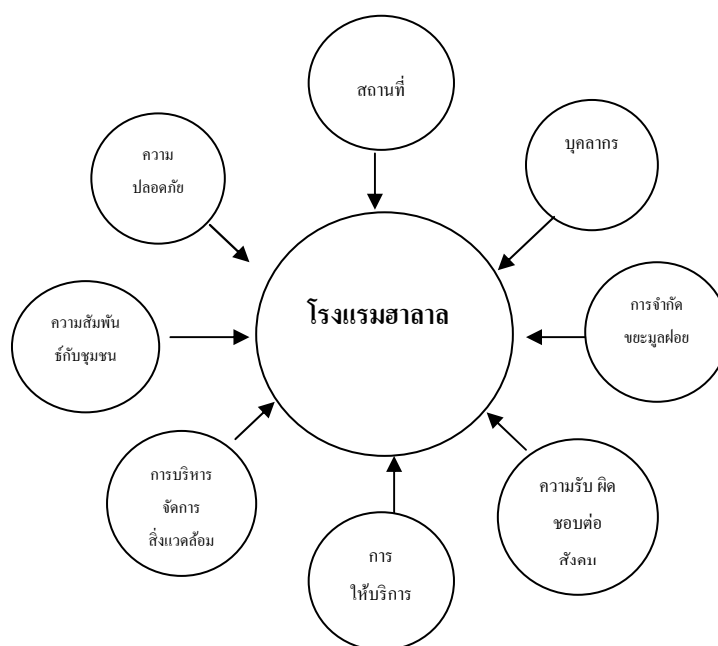
ความรับผิดชอบต่อสังคม ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานไม่สนับสนุนหรือจัดให้มีการขายบริการทางเพศและให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาบุคลากรโดยจัดให้มีการอบรมพนักงานเป็นต้น

การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลควรมีหรือกำหนดมาตรการด้านการดูแลสิ่งแวดล้อม กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อม มีการจัดการของเสียของเหลือใช้ หรือเศษอาหารที่เหมาะสม และ รักษาสิ่งแวดล้อมภายในและโดยรอบสถานประกอบการมีความร่มรื่น สะอาด และ สดชื่น

ความสัมพันธ์กับชุมชน ธุรกิจร้านอาหารฮาลาลควรให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์และเสริมสร้างกิจกรรมร่วมกับชุมชน สนับสนุนผลิตภัณฑ์จากชุมชน สร้างโอกาสการทำงานให้กับชุมชน สนับสนุนให้มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น และ มีข้อมูลเกี่ยวกับมัสดกในบริเวณใกล้เคียงเป็นต้น

4.2.2. รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมฮาลาล

รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมฮาลาล ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ที่ส่งเสริม/สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติตามหลักศาสนาและนักท่องเที่ยวมีความไว้วางใจ และ ความสะดวกในการใช้บริการ แสดงดังรูปภาพที่ 4.2.2 และมีรายละเอียดดังนี้

รูปภาพที่ 4.2.2 รูปทรงการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมฮาลาล

ด้านสถานที่ ธุรกิจโรงแรมฮาลาล ควรมีที่ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมปลอดภัยและไม่มียมลพิษมีสถานที่ที่เหมาะสมมีสถานที่ที่เหมาะสม มีสัญลักษณ์บอกทิศทางละหมาดห้ามนำสัตว์เลี้ยงเข้ามาในโรงแรม แยกห้องสุขาชาย/หญิง มีอุปกรณ์ สายฉีดชำระ/ไดร์เป่าผม การจัดวางเตียงและห้องสุขาไม่หันหน้าไปทางทิศกิบลัต และไม่มีรูปภาพที่ไม่เหมาะสมเป็นต้น ไม่บริการรายการทีวีที่ไม่เหมาะสม ไม่บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และไม่มีไนต์คลับหรือสิ่งบันเทิงที่ไม่เหมาะสม

บุคลากร ธุรกิจโรงแรมฮาลาล ควรมีรูปแบบให้พนักงานที่มีความเหมาะสม พนักงานควรมีสภาพดี มีสุขนิสัยดี ไม่เป็นโรคติดต่อ ไม่เป็นโรคผิวหนัง มีการตรวจสุขภาพพนักงานประจำปี พนักงานต้องมีความเข้าใจเรื่องหลักการให้บริการ และธุรกิจโรงแรมฮาลาลควรมีพนักงานที่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยวได้หรือพนักงานสามารถให้ข้อมูลที่นักท่องเที่ยวต้องการได้อย่างน้อย 1 คน

การจัดมูลฝอยประกอบด้วย ธุรกิจโรงแรมฮาลาลควรมีการเก็บแยกประเภทมูลฝอยและเศษอาหารก่อนนำไปทิ้งใช้ถังขยะที่ไม่รั่วซึม และมีฝาปิดมิดที่ระบายหรือรางระบายน้ำที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีไม่ระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะโดยตรงมีบ่อดักเศษอาหารหรือดักไขมันที่ใช้การได้ดีก่อนระบายน้ำเสียทิ้งและ ไม่ดำเนินการอันใดที่ก่อให้เกิดมลภาวะ

ความรับผิดชอบต่อสังคม ธุรกิจโรงแรมฮาลาลควรปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานในเรื่อง ค่าจ้าง สวัสดิการไม่ละเมิดการใช้แรงงานเด็กกรณีมีการใช้พนักงานต่างชาติต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายแรงงานไม่สนับสนุนหรือจัดให้มีการขายบริการทางเพศและให้ความสำคัญในเรื่อง

การพัฒนาบุคลากร และมีหลักฐานตรวจสอบได้

การให้บริการ ธุรกิจโรงแรมฮาลาล ผู้ให้บริการจะต้องแต่งกายสะอาดเหมาะสม ต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยวัฒนธรรมอันดีงามสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ให้บริการลูกค้าได้อย่างรวดเร็วเรียบร้อยสามารถให้บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงได้นอกจากนี้สถานที่ให้บริการจะต้องมีความสะอาดและปลอดภัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีมลพิษไม่มีสิ่งทำลายภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศและมีสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจ

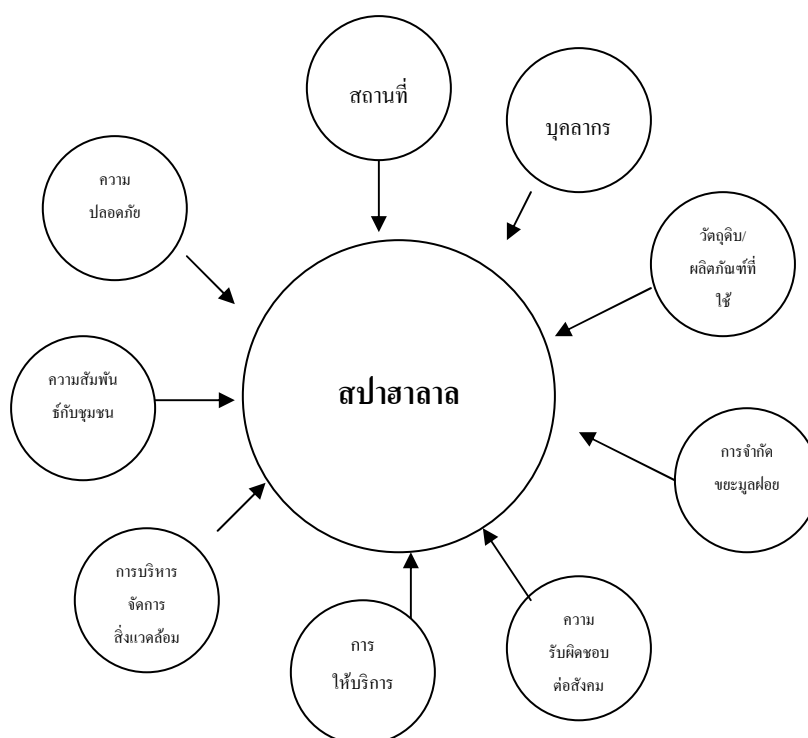
การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ธุรกิจโรงแรมฮาลาลควรมีมาตรการการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ความชัดเจน สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมส่งเสริมให้มีการประหยัดพลังงานและน้ำและ ไม่ดำเนินการให้เกิดมลพิษ

ความสัมพันธ์กับชุมชน ธุรกิจโรงแรมฮาลาลควรสร้างความสัมพันธ์และมีกิจกรรมการมีส่วนร่วมกับชุมชนสนับสนุนผลิตภัณฑ์จากชุมชนสร้างโอกาสการทำงานให้กับชุมชนสนับสนุนให้มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นและควรมีข้อมูลเกี่ยวกับมัชยิดในบริเวณใกล้เคียงและปฏิบัติตามหลักศาสนา

ความปลอดภัย ธุรกิจโรงแรมฮาลาลควรตั้งอยู่ในทำเลที่ตั้งที่ปลอดภัย และไม่มีมลพิษ มีมาตรการด้านการรักษาความปลอดภัย

4.2.3. รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสปาฮาลาล

รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสปาฮาลาลประกอบ ด้วย 9 องค์ประกอบ ที่ส่งเสริม/สนับสนุนการปฏิบัติตามหลักศาสนาและนักท่องเที่ยวมีความไว้วางใจในการใช้บริการแสดงดังรูปภาพที่ 4.2.3 และมีรายละเอียดดังนี้

รูปภาพที่ 4.2.3 รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสปาสุขภาพ

ด้านสถานที่ ธุรกิจสปาสุขภาพควรจัดการด้านสถานที่ดังนี้ มีสถานที่ที่เหมาะสมแยกห้องให้บริการชาย/หญิงแยกห้องสุภาพชาย/หญิง และมีป้าย/สัญลักษณ์บอกชัดเจน มีอุปกรณ์ เช่น สายฉีดชำระในห้องน้ำ หรือมีน้ำสำหรับชำระและ/หรือใคร่เป่าผมไม่จัดวางเตียงและสุขาที่หันหน้าไปทางทิศกบิลัต (ทิศตะวันตกของประเทศไทย) ไม่มีรูปภาพที่ไม่เหมาะสมห้ามนำสัตว์เลี้ยงและ สถานที่ให้บริการจะต้องมีความสะอาดและปลอดภัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีมลพิษ

บุคลากร ต้องได้รับประกาศนียบัตรรับรองคุณวุฒิทางการศึกษาที่กระทรวงสาธารณสุข การแพทย์แผนไทย สถาบันที่สาธารณสุขรับรอง ธุรกิจสปาสุขภาพ ควรมีเครื่องแบบให้พนักงานที่มีความเหมาะสม พนักงานควรมีสภาพดี มีสุขนิสัยดี ไม่เป็นโรคติดต่อ ไม่เป็นโรคผิวหนัง มีการตรวจสุขภาพพนักงานประจำปี พนักงานต้องต้องมีทักษะ/ประสบการณ์ในการให้บริการ และควรมีพนักงานที่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศได้น้อย 1 คน

วัตถุดิบ/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในธุรกิจสปาสุขภาพ ต้องไม่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์หรือสารออกฤทธิ์ในการบำบัด ควรผลิตภัณฑ์มีตราฮาลาลรับรอง

การจัดจำหน่าย ธุรกิจสปาสุขภาพ ควรมีการเก็บแยกประเภทมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งใช้ถึงขยะที่ไม่รื้อซึม และมีฝาปิดท่ระบายหรือรางระบายน้ำที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีไม่ระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะมีบ่อดักเศษอาหาร/ดักไขมันและ ไม่ดำเนินการอันใดที่ก่อให้เกิดมลพิษ

ความรับผิดชอบต่อสังคม ธุรกิจสปาสุขภาพควรปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานในเรื่อง ค่าจ้าง สวัสดิการ ไม่ละเมิดการใช้แรงงานเด็กกรณีมีการใช้พนักงานต่างชาติต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายแรงงาน ไม่สนับสนุนหรือจัดให้มีการขายบริการทางเพศและให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาบุคลากร

การให้บริการ ธุรกิจสปาสุขภาพมีสปาหลากหลายชนิดให้เลือกรองรับตามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย ผู้ให้บริการจะต้องแต่งกายสะอาดเหมาะสมต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยวัฒนธรรมอันดีงามการกำหนดราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรมมีพนักงานให้บริการทั้งหญิง/ชาย พนักงานควรสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ให้บริการลูกค้าได้อย่างรวดเร็วเรียบร้อยและไม่มีการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการขายบริการทางเพศ

การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ธุรกิจสปาสุขภาพควรมีมาตรการและนโยบายสร้างจิตสำนึกให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เรื่องการรักษาสภาพแวดล้อมสนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์/หรือสมุนไพร และส่งเสริมให้มีการประหยัดพลังงานและน้ำ

ความสัมพันธ์กับชุมชน ธุรกิจสปาสุขภาพจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์และการเสริมสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมกับชุมชนสนับสนุนผลิตภัณฑ์จากชุมชน สร้างโอกาสการทำงานให้กับชุมชนสนับสนุนให้มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นควรมีข้อมูลเกี่ยวกับมัสยิดในบริเวณใกล้เคียงและปฏิบัติตามหลักศาสนา

ความปลอดภัย ธุรกิจสปาสุขภาพควรตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและไม่มียาพิษ

จากการศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรม และธุรกิจสปานั้น สถานประกอบการธุรกิจดังกล่าวสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวสุขภาพทั้ง 3 รูปแบบไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาธุรกิจให้เป็นไปตามหลักของศาสนาอิสลาม และนั่นหมายถึง เมื่อนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย ย่อมเลือกที่จะใช้บริการของธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรม และธุรกิจสปา ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นธุรกิจที่ปฏิบัติตามหลักของศาสนาอิสลาม หรือเป็นธุรกิจที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวมุสลิมเมื่อได้เข้าพักหรือใช้บริการแล้วมีความรู้สึกสบายใจ

4.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

แนวทางการในการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิมนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยสามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล ได้ดังนี้

4.3.1. การอนุรักษ์ไว้ซึ่งทรัพยากรบริเวณแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายหาด และเกาะต่าง ๆ ให้มีความสวยงาม และเป็นไปตามธรรมชาติ ทั้งนี้นักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม หรือกลุ่มอื่น ๆ ส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวฝั่งทะเลอันดามัน เพราะ ฝั่งทะเลอันดามันมีชายหาดที่สวยงาม ดังนั้น จึงควรมีการอนุรักษ์ทรัพยากร โดยการออกกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรบริเวณแหล่งท่องเที่ยว การรณรงค์ให้ประชาชนที่อาศัยบริเวณแหล่งท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวช่วยกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

4.3.2. การจัดกิจกรรมตามสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายและกิจกรรมที่จัดนั้นไม่ขัดตามหลักของศาสนาอิสลามเพราะศาสนาอิสลามมีข้อจำกัดตามหลักศาสนา เช่น การแต่งกายและการปฏิบัติตนของสุภาพสตรี เป็นต้น เช่น การจัดกิจกรรมถนนคนเดินตามวิถีมุสลิม โดยการจัดให้มีการจัดจำหน่ายอาหารฮาลาล ร้านขายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น การจัดกิจกรรมดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ให้เกิดความประทับใจ อีกทั้งทำให้เกิดการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เป็นการสร้างรายได้ให้กับแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

4.3.3. การจัดสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่เป็นสุภาพสตรีมีความจำเป็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่เป็นผู้ชาย เพราะนักท่องเที่ยวผู้ชายสามารถเดินทางไปละหมาดที่มัสยิด และห้องละหมาดต้องแยกชาย/หญิง เพราะตามหลักของศาสนาอิสลามจะให้ความสำคัญกับสุภาพสตรี ดังนั้น การจัดเตรียมสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับสุภาพสตรีนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ควรมีป้ายบอกเส้นทางเพื่อเดินทางไปมัสยิดเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอาราบิก ซึ่งหากเป็นภาษาอาราบิก จะทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกอบอุ่น

4.3.4. การจัดให้มีบริการร้านอาหารฮาลาลบริเวณสถานท่องเที่ยวเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวมุสลิม ซึ่งร้านอาหารดังกล่าวควรแสดงเครื่องหมายรับรองฮาลาล จากหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สถาบันฮาลาลแห่งประเทศไทย เพราะนักท่องเที่ยวมุสลิมจะให้ความสำคัญกับการรับประทานอาหารที่ได้รับการยอมรับตามหลักของศาสนาอิสลาม

4.3.5. การจัดทำป้ายบอกเส้นทางเพื่อเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวให้เห็นตลอดเส้นทาง การท่องเที่ยว และป้ายบอกทิศทางควรมีภาษาอังกฤษ หรือหากเป็นภาษาอาราบิกก็จะสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวมุสลิม ทั้งนี้เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก รวดเร็ว

4.3.6. การจัดเตรียมมาตรการรักษาความปลอดภัยตามสถานที่ท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลากลางคืน ควรจัดเวรยามในการรักษาความปลอดภัย เพราะนักท่องเที่ยวมุสลิมที่มีความเคร่งครัดต่อศาสนา ไม่สามารถอนุญาตให้ภรรยาหรือบุตรสาวเดินเล่นบริเวณชายหาดในเวลากลางวันได้ เนื่องจากการแต่งกายที่ไม่มีคิซิชของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวตะวันตก แต่จะนำภรรยาและบุตรสาวเดินเล่นบริเวณชายหาดในเวลากลางคืน

4.3.7. การจัดอบรมด้านภาษาต่างประเทศให้กับประชาชนในชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอาราบิก หากประชาชนในชุมชนสามารถกล่าวทักทายนักท่องเที่ยวด้วยภาษาอาราบิก จะทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกที่เป็นกันเอง หรือรู้สึกได้เหมือนอาศัยอยู่ประเทศของตน

4.3.8. การจัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์และพนักงานให้บริการบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส และเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว และที่สำคัญคือการให้บริการจะต้องเคารพกฎตามหลักศาสนาอิสลาม

4.3.9. การคัดเลือกพนักงานขับรถโดยสาร หรือเรือยนต์ ในการให้บริการนักท่องเที่ยว จะต้องมีการคัดเลือก โดยพนักงานขับรถจะต้องมีใบรับรอง เรียกว่า ใบนายท้ายเรือลำนํ้า(น้ำจืด) ใบนายท้ายเรือทะเล ซึ่งนำนักท่องเที่ยวไปยังเกาะต่าง ๆ การขับรถจะต้องขับด้วยความระมัดระวัง ไม่ควรขับรถเร็ว และก่อนนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังเกาะต่าง ๆ ควรมีการตรวจสอบอุปกรณ์ช่วยเหลือให้มีจำนวนเพียงพอกับนักท่องเที่ยว และตรวจสอบอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน นอกจากนี้ควรมีคู่มือในการใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวจะได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4.3.10. การจัดป้ายแสดงข้อความ “ยินดีต้อนรับ” เป็นภาษาอังกฤษ บริเวณท่าอากาศยาน หรือสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ที่นักท่องเที่ยวมุสลิมนิยมเดินทางไปท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม

4.3.11. การจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร ที่พัก และสถานบริการ เช่น สปา ของฝั่งทะเลอันดามันเป็นภาษาอาราบิก เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมโดยผ่านทางช่องทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เพื่อจูงใจนักท่องเที่ยวที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ หากสามารถค้นข้อมูลและพบข้อมูลการท่องเที่ยวฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย จะทำให้เกิดความสนใจและต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย

4.3.12. การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานประกอบการ เช่น ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรม หรือธุรกิจสปา ปรับปรุงการบริหารจัดการธุรกิจให้เป็นไปตามมาตรฐานการบริหารจัดการการท่องเที่ยวสากล จะทำให้นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมรู้สึกไว้วางใจ และสบายใจ เมื่อได้ใช้บริการ

4.4. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวสากล สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

จากการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวสากล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อกำหนดมาตรฐานการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวสากลได้ดังนี้

4.4.1 การบริการนักท่องเที่ยวควรเป็นไปหลักศาสนาอิสลามตลอดการเดินทาง

4.4.2 มัคคุเทศก์ และพนักงานต้อนรับและรักษาระเบียบวินัยตามหลักศาสนาอิสลาม

4.4.3 การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องไม่ขัดกับหลักศาสนาอิสลาม

4.4.4 การจัดสถานที่พักควรเป็นไปตามหลักศาสนาอิสลาม เช่น ภายในสถานที่พักควรมีป้ายบอกสัญลักษณ์ทิศเมกกะ, มีสายชำระล้างภายในห้องพัก เป็นต้น

4.4.5 ควรจัดบริการภัตตาคารหรือร้านอาหารตามมาตรฐานสากล

4.4.6 การให้บริการการขนส่งควรมีความปลอดภัย และมีระบบป้องกันความปลอดภัย

4.4.7 มีสถานที่ให้บริการนักท่องเที่ยวมุสลิมสามารถปฏิบัติภารกิจทางศาสนาได้

4.4.8 ไม่จัดกำหนดการท่องเที่ยวในสถานที่ต้องห้ามหรือสถานที่ที่ขัดต่อหลักการศาสนา

จากการศึกษามาตรฐานการท่องเที่ยวสากล แสดงให้เห็นว่ามาตรฐานการท่องเที่ยวสากล มีความแตกต่างกับมาตรฐานการท่องเที่ยวสากล คือ การให้บริการ เช่น ร้านอาหารสากล การจัดสถานที่ละหมาด หรือในที่พักเช่น โรงแรม ควรจัดสัญลักษณ์บอกทิศทาง เพื่อประกอบกิจทางศาสนา สำหรับมาตรฐานด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการตลาดการท่องเที่ยวสากลไม่มีความแตกต่างกับมาตรฐานสากล

4.5 เพื่อเสนอทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม

การจัดเตรียมแหล่งท่องเที่ยว หรือสถานประกอบการ เช่น ร้านอาหาร โรงแรม หรือสปาให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวมุสลิม จะทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมุสลิม โดยเฉพาะจากกลุ่มประเทศมุสลิม เดินทางมาท่องเที่ยวฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามจะให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามหลักของศาสนาอิสลาม การตัดสินใจเลือกที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวของคนกลุ่มดังกล่าวจะต้องตัดสินใจอย่างรอบคอบ พิจารณาในการเลือกสถานที่ และประเทศที่จะเดินทางไปท่องเที่ยว หากประเทศที่จะเดินทางไปท่องเที่ยว แม้ว่าไม่ได้เป็นประเทศมุสลิมแต่มีศักยภาพ หรือมีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวมุสลิมซึ่งมีข้อจำกัดตามหลักศาสนาอิสลาม จะทำให้นักท่องเที่ยวมุสลิมซึ่งอาศัยอยู่ทั่วทุกประเทศในโลกนี้ให้ความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย อันทำให้ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามันสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1. เพื่อเสนอแนวทางในการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวฮาลาลสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม มีดังนี้

5.1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของฝั่งทะเลอันดามันเป็นภาษาอังกฤษหรือ ภาษาอาราบิกเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมโดยผ่านทางช่องทางอินเทอร์เน็ต

5.1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ควรสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดกลยุทธ์ปากต่อปาก

5.1.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวควรหามาตรการในการอนุรักษ์บริเวณชายหาดให้มีความสวยงามและสะอาดเพื่อจะได้จูงใจนักท่องเที่ยวให้เกิดการบอกต่อ และกลับมาเที่ยวซ้ำ

5.1.4 ควรมีการสนับสนุนให้ร้านอาหารได้รับการรับรองมาตรฐานฮาลาลให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะร้านอาหารของประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม

5.1.5 สถานประกอบการประเภทธุรกิจโรงแรมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวควรจัดให้ภายในห้องพักของโรงแรมให้มีเครื่องหมายแสดงทิศทางสำหรับการละหมาด เพื่อความสะดวกในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

5.1.6 การให้บริการของธุรกิจสปา ควรแยกห้องบริการชาย/หญิง

5.1.7 จัดให้มีห้องละหมาดบริเวณแหล่งท่องเที่ยว หากไม่สะดวกในการจัดทำ ควรมีป้ายบอกเส้นทางที่ไปยังมัสยิดเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอาราบิก

5.2. เพื่อเสนอทางเลือกในการจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิมให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยว

จากผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจ ร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรม และ ธุรกิจสปาฮาลาลของโครงการย่อยที่ 3 สามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพและพัฒนาศักยภาพการให้บริการของธุรกิจท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองตรงต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิมได้ โดยสรุปเป็นแผนการดำเนินการเพื่อการพัฒนาศักยภาพระดับคุณภาพการให้บริการของธุรกิจท่องเที่ยวทั้ง 3 ประเภทตามลำดับดังนี้

5.2.1 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการของสถานประกอบการ

การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจ ร้านอาหาร โรงแรม และ สปาสุขภาพ ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารประกอบด้วย 11 องค์ประกอบเป็นไปตามมาตรฐานการบริการอาหารสุขภาพ จากกรมการท่องเที่ยวและ สำนักงานคณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทยจากผลการศึกษาดังกล่าว สถานประกอบการ สามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือเป็นรูปแบบในการบริหารจัดการธุรกิจ ที่สามารถตอบสนองความต้องการ และสร้างความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยวชาวมุสลิมได้

รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมสุขภาพ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ที่ส่งเสริม/สนับสนุนการปฏิบัติตามหลักศาสนาและนักท่องเที่ยวมีความไว้วางใจในการใช้บริการ ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านสถานที่ ด้านบุคลากรด้านการจัดมูลฝอยประกอบด้วย ด้านความรับผิดชอบต่องuest ด้านการให้บริการ ด้านการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านความปลอดภัย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสามารถเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมโรงแรมไทย (Thai Hotels Association) ในการอบรม รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมของประเทศไทย เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการให้บริการที่ตอบสนองตรงต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวมุสลิม และ ทำให้นักท่องเที่ยวชาวมุสลิมมั่นใจในการรับบริการ

การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสปาสุขภาพ ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสปาสุขภาพ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ที่ส่งเสริม/สนับสนุนการปฏิบัติตามหลักศาสนาและนักท่องเที่ยวมีความไว้วางใจในการใช้บริการ ดังนี้คือ องค์ประกอบด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านวัตถุดิบผลิตภัณฑ์ที่ใช้ด้านการจัดมูลฝอย ด้านความรับผิดชอบต่อguest ด้านการให้บริการ ด้านการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านความปลอดภัย

จากผลการศึกษาดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และ สมาคมสปาไทย (Thai Spa Association) สามารถนำผลการศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสปาสุขภาพ ที่ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบดังกล่าว ไปใช้ฝึกอบรมหรือให้ความรู้แก่สถานประกอบการ และ สถานประกอบการ สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวมุสลิม

5.2.2 การควบคุมมาตรฐานการให้บริการ

ผลการศึกษาแบบการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมสุขภาพ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังกล่าว กรมพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมสุขภาพ ทั้ง 8 องค์ประกอบ ไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินการพัฒนามาตรฐานแนวปฏิบัติ และรายละเอียดของตัวชี้วัดมาตรฐานการให้บริการของธุรกิจโรงแรมในประเทศไทยเพื่อเป็นการ

ยกระดับมาตรฐานและควบคุมมาตรฐานการให้บริการของธุรกิจท่องเที่ยวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวชาวมุสลิม ซึ่งเป็นการยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว และ ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่อประเทศไทยและ จากการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสปาฮาลาล

ผลการศึกษพบว่ารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสปาฮาลาล ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ที่ส่งเสริม/สนับสนุนการปฏิบัติตามหลักศาสนาและนักท่องเที่ยวมีความไว้วางใจในการใช้บริการ ดังนี้คือ องค์ประกอบด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านวัตถุดิบผลิตภัณฑ์ที่ใช้ด้านการกำจัดมูลฝอย ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการให้บริการ ด้านการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และ ด้านความปลอดภัยซึ่งสอดคล้องกับ 5 หลักมาตรฐานการประกอบการธุรกิจสปาของสมาคมสปาไทย ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การควบคุมผลิตภัณฑ์สปาที่นำมาใช้งานและการขึ้นทะเบียนธุรกิจสปา สุขอนามัยและความสะอาด บุคลากร และการติดตามผลและการปรับปรุง

จากผลการศึกษาดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และ สมาคมสปาไทย (Thai Spa Association) สามารถนำผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสปาฮาลาล ที่ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบดังกล่าว ไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินการพัฒนามาตรฐานแนวปฏิบัติและรายละเอียดของตัวชี้วัดมาตรฐานการให้บริการของธุรกิจสปาในประเทศไทยและการอบรมให้ความรู้แก่สถานประกอบการ เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานควบคุมคุณภาพการให้บริการ และสร้างภาพลักษณ์ของธุรกิจสปาที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวชาวมุสลิม

5.2.3 การประชาสัมพันธ์แหล่งข้อมูลธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาล

จากผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาล ได้แก่ ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรม และธุรกิจสปาฮาลาล ที่รูปแบบการบริหารจัดการของธุรกิจดังกล่าวสามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องตามหลักศาสนา มีคุณภาพตรงต่อความต้องการ และทำให้นักท่องเที่ยวชาวมุสลิมมั่นใจในการรับบริการ แต่การศึกษานี้ก็พบข้อจำกัดบางประการ ได้แก่ แหล่งรวบรวมข้อมูลธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาล ที่ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิมมีเชื่อมั่นในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ จากข้อจำกัดดังกล่าว จึงเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาประจำจังหวัด ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการรวบรวมข้อมูล แหล่งธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาล เช่น แนะนำธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจสปาฮาลาลแนะนำเส้นทาง และวิธีการเดินทางที่เป็นทั้งภาษาอังกฤษและ ภาษาอาราบิก

5.2.4 ยกระดับมาตรฐานการบริการ

1. การใช้ภาษา

เนื่องจากนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมเป็นนักท่องเที่ยวที่มีกำลังการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวสูง และ นักท่องเที่ยวจากประเทศกลุ่มประเทศมุสลิมใช้ภาษาอาหรับเป็นภาษาทางการ การศึกษานี้ พบข้อจำกัดที่สำคัญของธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาลทั้ง 3 ประเภทอีกประการหนึ่ง ได้แก่ ข้อจำกัดด้านการใช้ภาษาของสถานประกอบการเพื่อการรองรับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม ที่มีผลต่อความเข้าใจ และ ความเชื่อมั่นต่อสิ่งทีนักท่องเที่ยวรับบริการ ดังนั้นจากการค้นพบข้อจำกัดในการศึกษานี้ จึงเป็นแนวทางสำหรับสถานประกอบการ เพื่อพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการให้บริการ โดยการใช้ภาษาอังกฤษ และ ภาษาอาหรับ ในการสื่อสารในกระบวนการให้บริการต่าง ๆ ของสถานประกอบการ เช่น ป้ายบอกชื่อสถานที่ ระเบียบการใช้ห้องพัก คำอธิบายการใช้งานอุปกรณ์ต่าง ๆ เมนูอาหาร และ รายการสปา เป็นต้น

2. การเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก

จากการค้นพบข้อจำกัดของธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาลในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อตอบสนองความต้องการในการปฏิบัติศาสนกิจและการให้บริการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและหลักศาสนา จากการค้นพบข้อจำกัดในการศึกษานี้ จึงเป็นแนวทางสำหรับสถานประกอบการในการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการให้บริการ โดยการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม ให้สามารถปฏิบัติศาสนกิจในขณะที่ใช้บริการธุรกิจท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก โดยสถานประกอบการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์ และ สิ่งอำนวยความสะดวก ในการปฏิบัติภารกิจทางศาสนา เช่น หนังสือละหมาด หนังสือคูอาร์ กำหนดเวลาละหมาด หมวกกะปิเยาะห์กับผ้าซารอบั่น อีญาบ โสร่ง ผ้าคลุมละหมาดหญิงหรือตะละกง ชุดใต้บิซาย และ ผ้ารองละหมาด เป็นต้นนอกจากนี้ การยกระดับมาตรฐานการบริการที่มีความสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตและหลักศาสนา โดยการให้บริการสถานที่ที่ไม่ขัดต่อกฎหรือหลักศาสนา เช่น ห้อง Sauna เป็นแบบแยกชาย-หญิง สระว่ายน้ำในโรงแรมต้องแยกบริเวณชาย-หญิงออกจากกันและ การจัดพื้นที่บริการอาหารฮาลาล เป็นต้น

5.2.5 สร้างตราสัญลักษณ์ธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาล

จากผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรม และ ธุรกิจสปาฮาลาล ซึ่งรูปแบบการบริหารจัดการที่ได้นี้สามารถบริการนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมได้อย่างถูกต้องตามหลักศาสนาการศึกษานี้พบข้อจำกัดที่สำคัญของธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาลอีกประการหนึ่ง ได้แก่ ข้อจำกัดด้านสัญลักษณ์ธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาล ที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการเลือกใช้บริการสถานประกอบการของนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม ยกเว้นธุรกิจร้านอาหารฮาลาล ซึ่งสำนักงาน

คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ได้ออกหนังสือสำคัญใช้เป็นเครื่องหมายการรับรอง “ฮาลาล” ซึ่งเขียนเป็นภาษาอาหรับว่า **حلال** ภายในกรอบสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนหลังกรอบเป็นลายเส้น แนวตั้ง ได้กรอบภายในเส้นขนานมีคำว่า “สนง.คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย” สำหรับ สถานประกอบการที่ดำเนินการตามกรรมวิธีอย่างถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม และ กำหนดรูปแบบสัญลักษณ์ “ฮาลาล” ติดบนสลากผลิตภัณฑ์อาหาร เพื่อป้องกันว่าผลิตภัณฑ์นั้นเป็นที่ฮาลาล (อนุมัติ) สำหรับมุสลิมใช้บริโภค ดังนั้น จากข้อกำหนดด้านตราสัญลักษณ์ของธุรกิจโรงแรมฮาลาล และ ธุรกิจสปาฮาลาล ที่พบในการศึกษานี้ ที่มีความสำคัญต่อความเชื่อมั่นในการเลือกใช้บริการของนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม

งานวิจัยนี้จึงเสนอแนะแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ในการกำหนดรูปแบบตราสัญลักษณ์ให้แก่สถานประกอบการ ที่ประกอบธุรกิจโรงแรมฮาลาล และ ธุรกิจสปาฮาลาลที่มีรูปแบบการบริหารจัดการถูกต้องตามหลักศาสนา และ กำหนดให้สถานประกอบการแสดงสัญลักษณ์ให้เห็นอย่างเด่นชัด เช่น แสดงตราสัญลักษณ์ ธุรกิจท่องเที่ยวฮาลาลที่เด่นชัดบนป้ายชื่อสถานประกอบการธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร และ สปาฮาลาล

5.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

จากการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวมุสลิม แนวทางในการจัดการ การท่องเที่ยวฮาลาลของฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย และรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจ การท่องเที่ยวฮาลาลสามารถนำมาเป็นกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล ดังนี้

5.3.1. การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับศาสนาอิสลามเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวมุสลิมโดยเฉพาะ จากกลุ่มประเทศตะวันออกกลางเช่น จัดบริเวณส่วนหนึ่งของจางซีรอนของภูเก็ตที่แสดงถึงอาหาร และวัฒนธรรมอาหรับ เป็นต้น หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับศาสนาอิสลาม คือ เทศบาลเมืองป่าตอง จังหวัดภูเก็ต และองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง จังหวัดกระบี่ ควรทำการปรับปรุงพื้นที่บริเวณถนนจางซีรอน ภูเก็ต หรือ บริเวณหาดอ่าวนางให้มีการขายอาหารฮาลาล และมีการแสดงวัฒนธรรมของศาสนาอิสลาม หรือวัฒนธรรมอาหรับ เป็นต้น

5.3.2. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวชายหาดของฝั่งทะเลอันดามัน เช่น เกาะพีพี, เกาะลันตา ให้กับประเทศมุสลิมหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยการ

สร้างความร่วมมือในการทำเครือข่ายการท่องเที่ยวฮาลาลร่วมกันสถานประกอบการการท่องเที่ยว เช่น บริษัททัวร์ ธุรกิจโรงแรม โดยผ่านสื่อทั้งช่องทางออนไลน์และออฟไลน์

5.3.3. การจัดเตรียมสถานที่สำหรับประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาอิสลาม เช่น จัดเตรียมห้องละหมาด หรือในกรณีแหล่งท่องเที่ยวอยู่บริเวณใกล้มัสยิด ให้จัดทำสัญลักษณ์เพื่อแสดงเส้นทางในการเดินทางไปยังมัสยิดหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานดังกล่าวควรจัดทำคำของบประมาณเพื่อใช้ในการสร้างห้องละหมาด โดยแยกชาย/หญิง บริเวณแหล่งท่องเที่ยว หรือ หากการสร้างห้องละหมาดจะทำให้สูญเสียทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว อาจจะใช้วิธีการทำป้ายสัญลักษณ์บอกทิศทางสำหรับการเดินทางไปยังมัสยิด เพื่อนักท่องเที่ยวมุสลิมสามารถเดินทางไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้

5.3.4. การพัฒนาร้านอาหารให้ได้รับเครื่องหมายรับรองฮาลาล เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวมุสลิมหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ การท่องเที่ยวและกีฬา, คณะกรรมการอิสลามกลางแห่งประเทศไทย, คณะกรรมการอิสลามจังหวัดภูเก็ต, กระบี่, พังงา และสตูล, สถาบันฮาลาลแห่งประเทศไทย โดยหน่วยงานดังกล่าว ควรมีการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ร้านอาหาร เพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานฮาลาล

5.3.5. การพัฒนาโรงแรมให้มีความสอดคล้องกับหลักของศาสนาอิสลาม หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ การท่องเที่ยวและกีฬา, คณะกรรมการอิสลามกลางแห่งประเทศไทย, คณะกรรมการอิสลามจังหวัดภูเก็ต, กระบี่, พังงา และสตูล, สถาบันฮาลาลแห่งประเทศไทย โดยหน่วยงานดังกล่าว ควรมีการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม เพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานฮาลาล

5.3.6. การจัดห้องละหมาด และป้ายสัญลักษณ์เป็นภาษาอาราบิกบริเวณแหล่งช้อปปิ้ง หรือห้างสรรพสินค้าหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด, การท่องเที่ยวและกีฬา โดยหน่วยงานดังกล่าวขอความร่วมมือกับห้างสรรพสินค้า ในการจัดเตรียมห้องละหมาดโดยแยกชาย/หญิง และจัดทำป้ายสัญลักษณ์เป็นภาษาอาราบิก เพื่อให้นักท่องเที่ยวมุสลิมประทับใจ และรู้สึกอบอุ่น

5.3.7. การจัดทำป้ายแสดงข้อความกล่าวต้อนรับ และป้ายบอกทางเป็นภาษาอาราบิก เพื่อให้นักท่องเที่ยวมุสลิมประทับใจหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ การท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย ควรจัดทำป้ายแสดงข้อความ “ยินดีต้อนรับ” เป็นภาษาอาราบิก ณ บริเวณท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ, ท่าอากาศยานภูเก็ต, และท่าอากาศยานกระบี่

5.3.8. การจัดอบรมการพูดภาษาอาราบิกให้กับหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่บุคลากร เพื่อให้สามารถสื่อสารภาษาอาราบิกหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและการ

ทำอากาศยานแห่งประเทศไทย ควรจัดโครงการฝึกอบรม “การพูดภาษาอาราบิกเบื้องต้น” โดยการจัดอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ศุลกากร และพนักงานของการทำอากาศยานที่เกี่ยวข้องพูดภาษาอาราบิกในการกล่าวทักทาย หรือเพื่อใช้ในการให้ความช่วยเหลือ เช่น การบอกเส้นทาง การเดินทางไปยังแหล่งต่าง ๆ เป็นต้น

5.3.9. การเพิ่มเส้นทางการบินจากประเทศมุสลิมสู่จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดกระบี่ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ การทำอากาศยานภูเก็ต และทำอากาศยานกระบี่ ควรทำการติดต่อสายการบินในกลุ่มประเทศมุสลิม หรือประเทศตะวันออกกลาง เพื่อจัดทำเส้นทางบินตรงจากประเทศดังกล่าวมายังทำอากาศยานภูเก็ต หรือทำอากาศยานกระบี่

5.3.10. การทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยควรปฏิบัติด้วยความเคร่งครัด หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ การท่องเที่ยวและกีฬา องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ควรจัดโครงการอบรมเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับหลักศาสนาอิสลาม เพื่อจะได้เข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติการณ์นักท่องเที่ยวมุสลิม

5.3.11. การเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในจำนวนที่เพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยว หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หน่วยงานดังกล่าวควรจัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในจำนวนที่เพียงพอ โดยเฉพาะในเวลากลางคืน

5.3.12. กิจกรรมการท่องเที่ยวควรมีมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัย เช่น ในการเดินทางเพื่อดูปะการัง ควรมีการควบคุมความเร็วในการขับเรือ โดยให้มีการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว การท่องเที่ยวและกีฬา ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่พนักงานขับเรือ ในการรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว

5.3.13. การกำหนดสถานที่ต้องห้ามหรือสถานที่ที่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม สำหรับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ คณะกรรมการอิสลามกลางแห่งประเทศไทย คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดภูเก็ต กระบี่ พังงา และสตูล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรกำหนดสถานที่ต้องห้ามที่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม เช่น ไนต์คลับ บาร์ เป็นต้น

5.3.14. การให้ชุมชนมุสลิมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล โดยการจัดกิจกรรม หรือวิถีความเป็นอยู่ที่เหมาะสมถึงความเป็นมุสลิมของประเทศไทย หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล การท่องเที่ยวและกีฬา ควรจัดประชุมผู้นำชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ให้ทำความเข้าใจกับประชาชนในชุมชนในการจัดกิจกรรมที่สะท้อนถึงวิถีมุสลิมในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนมุสลิม ซึ่งจังหวัดกระบี่และจังหวัดสตูล เป็นจังหวัดที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม

5.3.15. การจัดทำป้ายแสดงการกล่าวต้อนรับเป็นภาษาอาราบิกบริเวณแหล่งท่องเที่ยว หรือกล่าวทั่วายเป็นภาษาอาราบิกหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล การท่องเที่ยวและกีฬา ทำป้ายแสดงการกล่าวต้อนรับเป็นภาษาอาราบิกบริเวณแหล่งท่องเที่ยว และควรจัดอบรมประชาชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในการกล่าวทั่วายเป็นภาษาอาราบิก

5.3.16. การจัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักของศาสนาอิสลาม และการดูแล ปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยวมุสลิม หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ การท่องเที่ยวและกีฬา ควรจัดทำโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักของศาสนาอิสลาม และการปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยวมุสลิม แก่มัคคุเทศก์

5.3.17. การพัฒนาสถานบริการด้านสุขภาพ เช่น โรงพยาบาล สถานให้บริการการรักษา หรือบ่อน้ำแร่ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศตะวันออกกลางให้ความสนใจ มีการจัดการให้บริการตามหลักการของศาสนาอิสลาม เช่น ในการจัดบริการอาบน้ำแร่ควรแยกพื้นที่ชายหญิง หน่วยงานที่รับผิดชอบ โรงพยาบาล คลินิก สถานให้บริการอาบน้ำแร่ และหากเป็นบ่อน้ำแร่ธรรมชาติ หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดทำพื้นที่แบ่งแยกการใช้บริการชาย/หญิง

5.3.18. การแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของฝั่งทะเลอันดามันเป็นภาษาอังกฤษหรือ ภาษาอาราบิก เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมโดยผ่านทางช่องทางอินเทอร์เน็ต

5.3.19. การตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยนั้น นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมเลือกใช้ข้อมูลในการตัดสินใจส่วนใหญ่คือ คำบอกเล่าจากเพื่อนเป็นข้อมูลตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจ โรงแรม ธุรกิจสปา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น ควรจัดโครงสร้างพื้นฐาน และควรให้บริการที่เป็นมิตร ในราคาที่ยุติธรรมเพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวมุสลิมและทำให้เกิดกลยุทธ์ปากต่อปาก

5.3.20. รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรม หรือธุรกิจสปา ควรเป็นไปตามมาตรฐานการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล นั่นคือ จะทำให้นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมรู้สึกไว้วางใจ และสบายใจ เมื่อได้ใช้บริการ

5.4 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม

ผลการวิจัยนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดมาตรฐานการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลได้ดังนี้

1. การบริการนักท่องเที่ยวควรเป็นไปหลักศาสนาอิสลามตลอดการเดินทาง
2. มัคคุเทศก์ และพนักงานต้องเคร่งครัดและรักษาระเบียบวินัยตามหลักศาสนาอิสลาม
3. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องไม่ขัดกับหลักศาสนาอิสลาม
4. การจัดสถานที่พักควรเป็นไปตามหลักศาสนาอิสลาม เช่น ภายในสถานที่พักควรมีป้ายบอกสัญลักษณ์ที่ศมกกะ, มีสายชำระล้างภายในห้องพัก เป็นต้น

5. ควรจัดบริการภัตตาคารหรือร้านอาหารตามมาตรฐานฮาลาล
6. การใช้บริการการขนส่งควรมีความปลอดภัย และมีระบบป้องกันความปลอดภัย
7. มีสถานที่ให้บริการนักท่องเที่ยวมุสลิมสามารถปฏิบัติภารกิจทางศาสนาได้
8. ไม่จำกัดกำหนดการท่องเที่ยวในสถานที่ต้องห้ามหรือสถานที่ที่ขัดต่อหลักการศาสนา

5.5 เพื่อเสนอทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิม

หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน นำผลงานวิจัยเรื่อง การวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวฮาลาลฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทยสำหรับนักท่องเที่ยวมุสลิมไปพัฒนาหน่วยงานหรือธุรกิจของตน ก็จะทำให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้นในการที่นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น นั่นหมายถึง จำนวนเงินที่จะเข้ามาสู่ประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน

5.6 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

การเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย นักท่องเที่ยวมุสลิมเองก็ตระหนักในการที่จะพยายามปรับตัวให้เข้ากับชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่น แต่เนื่องจากข้อปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลามที่นักท่องเที่ยวมุสลิมไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว สถานประกอบการ หรือประชาชนในชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยวควรทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิมว่ามิได้สร้างปัญหา หรือมีความต้องการนอกเหนือ หรือพิเศษกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ในการเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย ซึ่งหากผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว หน่วยงานภาคเอกชน ซึ่งรับผิดชอบในการให้บริการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรม หรือธุรกิจสปา หรือประชาชนในชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ให้ความร่วมมือก็จะสามารถทำให้ฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะทำให้นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันถือว่าเป็นกลุ่มประเทศมุสลิมเป็นกลุ่มประเทศที่มีกำลังซื้อสูง และนั่นหมายถึงรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทยจะมีจำนวนที่เพิ่ม

มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปในการศึกษครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ในการจัดการการท่องเที่ยวผิงทะเลอันดามันของประเทศไทย ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาพื้นที่จากแหล่งอื่น ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากผิงทะเลอันดามัน เช่น พื้นที่ภาคเหนือ หรือกรุงเทพมหานคร เพื่อที่จะได้พัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศมุสลิมสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ทุกภูมิภาค นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีลักษณะภูมิประเทศใกล้เคียงประเทศไทย และประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และมีนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศตะวันออกกลางนิยมเดินทางไปท่องเที่ยวประเทศดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงควรทำการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลกับประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวฮาลาลของประเทศไทยต่อไปอย่างเคร่งครัด ด้วยเหตุนี้ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของ การอุปโภคหรือบริโภค จึงล้วนแล้วแต่ต้องเป็นสิ่งที่ศาสนาอนุมัติหรือที่เรียกกันว่า “ฮาลาล” นั่นเองและอาหารที่มีสัญลักษณ์ฮาลาลจะเป็นอาหารที่ชาวมุสลิมวางใจได้ว่าพวกเขาสามารถบริโภคได้อย่างปลอดภัย ฉะนั้นการที่ประเทศไทยจะส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวมุสลิมให้เดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้นจึงจำเป็นที่จะต้องจัดเตรียมสถานประกอบการอาหารฮาลาลให้มีเพียงพอกับความต้องการรวมทั้งสร้างความเข้าใจกับผู้ให้บริการถึงวัฒนธรรมอาหารการกินที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามด้วย นอกจากนี้ด้านอาหารแล้ว อาคารสถานที่รับประทานอาหารต้องมีการตกแต่งให้สะอาด มีรสนิยมน ส่วนบุคลากรผู้ให้บริการ ต้องมีบุคลิก ลักษณะที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ดีและมีหัวใจของการบริการที่ดีเยี่ยม วัตถุดิบที่จะนำมาปรุงอาหารต้องมีความสด สะอาดและถูกสุขลักษณะ รวมถึงปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ อีก เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการเข้าใช้บริการและมีความพึงพอใจ รวมถึงการกลับมาใช้บริการอีกในอนาคต นาญีมอร์คอส ผู้อำนวยการบริษัทที่ปรึกษาสัญชาติเลบานอน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้าน การบริหารงานโรงแรมได้ให้สัมภาษณ์กับสื่อ Global Post เมื่อต้นเดือนมิถุนายน 2554 ว่านักท่องเที่ยวมุสลิมโดยเฉพาะชาวอาหรับมีความต้องการที่พักอาศัยที่เป็น โรงแรมฮาลาลมากขึ้น แต่ปัจจุบันพบว่าตลาดโรงแรมฮาลาลยังมีเพียงไม่กี่แห่ง นอกจากนี้ผลการวิจัยที่เผยแพร่ โดย MiddleEast.com ได้ระบุว่า 88% ของนักท่องเที่ยวชาวอาหรับต้องการพักในโรงแรมฮาลาลมากกว่า และผลการวิจัยยังพบว่า โรงแรมระดับห้าดาวของประเทศตะวันตกหลายแห่งเริ่มเปลี่ยนแนวจากบาร์ มาเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับชาวอาหรับ เช่น ร้านอาหาร และภัตตาคาร ที่บริการเฉพาะเครื่องดื่มปราศจากแอลกอฮอล์ และอาหารฮาลาล นอกจากนี้บางโรงแรมมีการจัดพื้นที่แยกระหว่างหญิง-ชาย โดยมีการจัดสถานที่พักให้ชั้นที่เป็นเฉพาะสตรี โดยมีบริการที่เป็นสตรีที่สามารถขึ้นทำหน้าที่ในชั้นนี้เท่านั้น ซึ่งหากโรงแรมแบบฮาลาลเต็มระบบนั้น นอกจากการจัดการเรื่องที่พักแล้ว จะต้องมีการบริหารด้านการเงิน และการลงทุนตามหลักซาริอะฮ์ โดยจะมีการแบ่งกำไรส่วนหนึ่งนำไปออกชะกาตประจำปี

ถึงแม้ว่าโรงแรมไม่สามารถดำเนินการตามแบบฮาลาลเต็มระบบ ปัจจุบันหลายโรงแรมก็มีการพยายามปรับเปลี่ยนเพื่อสามารถแข่งขันได้ในตลาดมุสลิม (www.muslimthai.com)

สำหรับประเทศไทยรัฐบาลได้มีการส่งเสริมให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร สปา ให้มีการปรับปรุงรูปแบบการบริหารธุรกิจ โดยนำระบบของฮาลาลมาปฏิบัติ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมุสลิม ดังนั้นการเล็งเห็นความสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยมีสถานประกอบการธุรกิจ ฮาลาลที่มีคุณภาพมีการบริการที่สะดวกสบายขึ้น รวมทั้งความจำเป็นที่ต้องเร่งพัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยวโดยเฉพาะผู้ประกอบการร้านอาหาร โรงแรม และสถานบริการ เช่น สปาที่ให้บริการฮาลาลให้มีความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงและสามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวมุสลิมได้อย่างถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาวิจัย เรื่องรูปแบบ การบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวฮาลาลสำหรับประเทศไทย เพื่อเป็นการเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดี และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยในตลาดโลก ซึ่งนอกเหนือจาก จำนวนเงินมหาศาลที่จะหลั่งไหลเข้าประเทศแล้ว ยังก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในหมู่นักท่องเที่ยวชาวมุสลิมเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยกลายเป็นจุดหมายปลายทางสำหรับนักท่องเที่ยวชาวมุสลิมในที่สุด

5.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการวางแผนการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวฮาลาล
2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารฮาลาล โรงแรมฮาลาลและสปาฮาลาลของประเทศไทย
3. เพื่อทดลองใช้และปฏิบัติการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวฮาลาลให้เกิด

ประสิทธิภาพ

5.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อได้แผนงานสำหรับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลของประเทศไทย
2. เพื่อจะได้ทราบลักษณะรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวฮาลาลของประเทศไทย
3. ได้รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวฮาลาลที่ทำการทดลองการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวฮาลาลประเภท โรงแรม ฮาลาล ร้านอาหารฮาลาลและสปาฮาลาล สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม
4. ได้แนวทางความร่วมมือ/รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล
5. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวนำไปปรับปรุงการบริหารจัดการธุรกิจในรูปแบบของฮาลาล สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม
6. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวฮาลาลให้แก่ผู้ที่สนใจ
7. เพื่อเสนอทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิมในการเลือกใช้บริการของสถาน

ประกอบการที่มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฮาลาล

8. ได้รูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวฮาลาล ประเภท โรงแรม ฮาลาล ร้านอาหารฮาลาลและสปาฮาลาลอย่างยั่งยืนและสามารถขยายผลสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่นได้

5.8 ขอบเขตของการวิจัย

5.8.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย มัคคุเทศก์ เจ้าของธุรกิจการท่องเที่ยวหรือผู้ประกอบการการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่สำนักงานอิสลามประจำจังหวัดของฝั่งทะเลอันดามัน นักท่องเที่ยวชาวมุสลิมจากประเทศกลุ่มมุสลิมสถาบันมาตรฐานฮาลาลแห่งประเทศไทยหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

5.8.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. เพื่อศึกษาการวางแผนการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวฮาลาล โดยนำข้อมูลจากการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวฮาลาลของประเทศไทยสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิมของกลุ่มทะเลอันดามันมาศึกษาด้านการบริหารจัดการ ธุรกิจร้านอาหารฮาลาล โรงแรมฮาลาลและสปาฮาลาล

2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารฮาลาล โรงแรมฮาลาลและสปาฮาลาลของประเทศไทย จะทำการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับธุรกิจร้านอาหารฮาลาล โรงแรม ฮาลาลและสปาฮาลาลโดยการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ

3. เพื่อทดลองใช้และปฏิบัติบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวฮาลาลให้เกิดประสิทธิภาพ เมื่อทำการศึกษารูปแบบรูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับธุรกิจร้านอาหารฮาลาล โรงแรมฮาลาลและสปาฮาลาลเรียบร้อยแล้ว จึงมีการทดลองจัดการการท่องเที่ยวฮาลาลตามรูปแบบที่ทีมวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ช่วยกันกำหนดขึ้นมา

5.8.3 ขอบเขตด้านสถานที่

ฝั่งทะเลอันดามัน ได้แก่ จังหวัดกระบี่ ภูเก็ต พังงา และสตูล

บรรณานุกรม

- กรมการท่องเที่ยว. (2554). กรอบมาตรฐานการท่องเที่ยวฮาลาลในประเทศไทย, สืบค้น จาก www.halinst.psu.ac.th/index.php.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2551). การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อจัดลำดับความเร่งด่วนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว, สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว.
- ชนงกรณ์ คุณชลบุตร. (2547). หลักการจัดการและองค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ:พิมพ์ที่โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง.(2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- ณรงฤทธิ์ หวังพัฒนาพิชัย. (2546). พฤติกรรมและความพึงพอใจการท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวไทย : กรณีศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก.สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- น้ำทิพย์ อุชชิน.(2552). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นบริเวณรอบเกาะรัตนโกสินทร์กรณีศึกษา: วัดพระศรีรัตนศาสดารามวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามและวัดอรุณราชวราราม. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิมลจรรย์นามวัฒน์.(2541)ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิทยาการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 13 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รุ่งรัตน์ ทองสกุล.(2549). โครงการจัดการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน ประเพณี และวรรณกรรมท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่. สำนักงานสนับสนุนการวิจัย.
- วีระศักดิ์ กราปัญจะ และคณะ. (2554). รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านอ่าวทาเลน-บ้านท่าพรุ ตำบล เขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่, วิทยานิพนธ์
หลักสูตร เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการจัดการการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศิริวรรณ และคณะ. (2545). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : ไคมอน อิน บิสซิเนสเวิร์ล.
- ไศรยา หอมชื่น, (2552). ตัวอย่างความสำเร็จในการดึงดูดนักท่องเที่ยวตะวันออกกลาง, eTAT Journal.com, เมษายน – มิถุนายน 2552.
- สมชาย เดชะพรหมพันธุ์. (2545). การบริหารและการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติในภาคตะวันออก. ม.ป.ท.
- สำนักงานการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงเตหะราน,(2554). การท่องเที่ยวฮาลาล(Halal Tourism), สืบค้นจาก www.depthai.go.th/DEP/DOC/54/54001251.pdf.

- สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, (2551). บทบาทการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สืบค้นจาก www2.tat.or.th/tatinfo_duty.php.
- Kalesar.,M. I., (2010). Developing Arab-Islamic Tourism in the Middle East: An Economic Benefit or A Cultural Seclusion?,*Invernational Politics*, 3 (V), 105-136.
- Kamali., M. H., (2011). Tourism and the Halal Industry: A Global Shariah Perspective: Paper Presented to the World Islamic Tourism Forum 2011, 12-13 July, 2011, Kuala Lumpur, Malaysia.
- Lerner, M., & Haber, S. (2001). Performance factors of small tourism ventures: The interface of tourism, entrepreneurship and the environment. *Journal of Business Venturing*, 16(1), 77-100.
- Noriah.R (2011). Halal Tourism: The Untapped Market for the Halal Industry and its Serivces. Proceeding: The First Gulf Conference on Halal Industry and its Services, 24-26 January 2011, Kuwait.
- Nova.C. (2553).ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ.(ออนไลน์).สืบค้นได้จาก <http://www.radompon.com/resourcecenter/>.
- Okhovat., H.,(2010). A Study of Religious Tourism Industry Management Case Study Islamic Republic of Iran.*International Journal of Academic Research*, 2(5), 302-307.
- SuwannaritWongcha-um. (2549).พฤติกรรมนักท่องเที่ยว.(ออนไลน์) สืบค้นได้จาก <http://siwammrit.blogspot.com/2007/11/blog-post.html>.
- กรมการท่องเที่ยว. (2554). กรอบมาตรฐานการท่องเที่ยวฮาลาลในประเทศไทย, สืบค้นจาก www.halinst.psu.ac.th/index.php
- ชนงกรณ์ คุณทลบุตร. (2547). หลักการจัดการและองค์การและการจัดการ.กรุงเทพฯ :พิมพ์ที่โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมลจรรย์นามวัฒน์.(2541). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิทยาการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 13 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- รายงานจากสำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงเตหะราน, (2554). การท่องเที่ยวฮาลาล” สืบค้นจาก www.dephtai.go.th/DEP/DOC/54/54001251.pdf
- ศิริวรรณ และคณะ. (2545). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : ไคมอน อิน บิสสิเนตเวิร์ล.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว,“กรอบดัชนีชี้วัดมาตรฐานบริการอาหารฮาลาลเพื่อการท่องเที่ยว”
- Lerner, M., & Haber, S. (2001). Performance factors of small tourism ventures: The interface of tourism, entrepreneurship and the environment. *Journal of Business Venturing*, 16(1), 77-100

.Noriah.R (2011). Halal Tourism: The Untapped Market for the Halal Industry and its Services. Proceeding: The First Gulf Conference on Halal Industry and its Services, 24-26 January 2011, Kuwait.

ภาคผนวก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประมวลภาพกิจกรรม

รูปภาพการประชุมระหว่างตัวแทนของกรมการท่องเที่ยว คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย
คณะกรรมการอิสลามกลางจังหวัด ผู้ประกอบการ โรงแรม สปา และผู้นำเที่ยว จังหวัดกระบี่

รูปภาพการประชุมระหว่างตัวแทนของกรมการท่องเที่ยว คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย
คณะกรรมการอิสลามกลางจังหวัด ผู้ประกอบการ โรงแรม สปา และผู้นำเที่ยว จังหวัดกระบี่

รูปภาพการประชุมเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง

รูปภาพการประชุมเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง

รูปภาพการประชุมเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง

รูปภาพการประชุมเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง

รูปภาพการประชุมเพื่อเผยแพร่งานวิจัยให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง

รูปภาพผู้เข้าร่วมการประชุมเผยแพร่งานวิจัย

รูปภาพการประชุมระหว่างคณะผู้วิจัยและชาวอาหรับ เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการ

รูปภาพการประชุมระหว่างคณะผู้วิจัยและชาวอาหรับ เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการ

รูปภาพการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวอาหรับ

รูปภาพการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวอาหรับ

ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ และกิจกรรมดำเนินการมา

วัตถุประสงค์	กิจกรรมในโครงการ	กิจกรรมที่ทำจริง	วันเวลาดำเนินการ
1. เพื่อเสนอแนวทางการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวชาลสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม 2. เพื่อเสนอทางเลือกในการจัดการการท่องเที่ยวชาลสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม.ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยว 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชาล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศมุสลิม	1. ประชุมคณะวิจัยทั้ง 3 โครงการร่วมกันวางแผนการทำงาน และการลงพื้นที่	1. ได้จัดประชุมคณะวิจัยทั้ง 3 โครงการ เพื่อวางแผนการดำเนินโครงการ ณ คณะวิทยาการจัดการ มอ.	17พค. 55
	2. ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น สำนักงานททท , สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา, ร้านอาหาร, สปา, โรงแรม ซึ่งเป็นหน่วยงานสนับสนุนเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยให้บรรลุผล	2. หัวหน้าแผนงาน , หัวหน้าโครงการ และดร. เกิดศิริ เจริญวิศาล ได้ศึกษาดูงาน ณ สำนักงานคณะกรรมการอิสลาม กทม.เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชาล	8 พค.55
	3. ดำเนินการวิจัยตามแผนการปฏิบัติงานแต่ละโครงการย่อย	3.ได้ดำเนินการวิจัยตามแผนการปฏิบัติงานแต่ละโครงการย่อย	พค.-ตค.55
	4. ประชุมตามงาน 3 เดือน	4. ประชุมตามงาน 3 เดือน	5 สค. 55
	5. รายงานความก้าวหน้า	5. รายงานความก้าวหน้า	31 ตค.55
	6. ประชุมตามงาน 9 เดือน	6. ประชุมตามงาน 9 เดือน	10 กพ56
	7. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้	7. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้	21 พค. 56
	8. ประชุมคณะวิจัยเพื่อปิดโครงการ	8.ประชุมคณะวิจัยเพื่อปิดโครงการ	22 พค. 56
	9. ร่างรายงานฉบับสมบูรณ์	9. นำส่งร่างรายงานฉบับสมบูรณ์	31 พค. 56

ตาราง Output

Output		ในกรณีล่าช้า (ผลสำเร็จไม่ถึง 100%) ให้ ท่านระบุสาเหตุและการแก้ไขที่ท่าน ดำเนินการ
กิจกรรม	ผลสำเร็จ (%)	
1. ได้แผนการดำเนินงาน	100 %	
2. ได้แผนการลงพื้นที่	100 %	
3. ได้ลงพื้นที่ กระบี่ พังงา ภูเก็ต สตูล	100%	
4. ได้ข้อมูลวรรณกรรม	100%	
5. ได้ผลการวิจัยพฤติกรรม ความ ต้องการ และ ค่าใช้จ่ายของ นักท่องเที่ยวมุสลิม	100%	
6. ได้ผลการวิจัย แนวทางการจัดการ การท่องเที่ยวฮาลาล	100%	
7. ได้รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจ การท่องเที่ยวฮาลาล	100%	
8. ได้จัดอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้ เกี่ยวกับผลการวิจัยให้ผู้เกี่ยวข้อง และผู้สนใจทราบ	100%	
9. ส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ให้กับ สกว.	100%	

ลงชื่อ

หัวหน้าแผนงานวิจัย

